

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN
SOPIMUSSARJA
ULKOAVALTAIN KANSSA TEHDYT SOPIMUKSET

1999

Julkaistu Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 1999

N:o 74—79

SISÄLLYS

N:o		Sivu
74	Asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta	931
75	Asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžhanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta	979
76	Asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Georgian välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta	1029
77	Asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta	1079
78	Asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta	1121
79	Asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta	1161

N:o 74

(Suomen säädöskokoelman n:o 773/1999)

Asetus

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta

Annettu Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §
Luxemburgissa 22 päivänä huhtikuuta 1996 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 28 päivänä kesäkuuta 1996, tu-

lee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999 niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ ARMENIAN
TASAVALLAN
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ SEKÄ EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

ARMENIAN TASAVALTA,

jotka

PITÄVÄT MERKITTÄVINÄ yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisiä siteitä ja yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Armenian tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuuden ja yhteistyön, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin 18 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, jotka ovat itse kumppanuuden perusta,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisun edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä (ETYJ),

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan, Helsingin ETYKasiakirjaan "Muutoksen haasteet" vuodelta 1992 sekä muihin ETYJ:n perustavaa laatua oleviin asiakirjoihin,

TUNNUSTAVAT tässä yhteydessä, että tukemalla Armenian tasavallan itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta myötävaikutetaan rauhan ja vakaiden olojen turvaamiseen Euroopassa,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion periaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen ihmisoikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaan saamisen sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarkoitetun taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen soveltaminen on Armenian tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta sekä yhteistyössä tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT kannustaa naapurimaiden välistä alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla alueen hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi, erityisesti Transkaukasian itsenäisten valtioiden ja muiden naapurivaltioiden välisen yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen edistämiseen tähtäävien aloitteiden osalta,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä, alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

TUNNUSTAVAT Armenian tasavallan halun solmia läheisen yhteistyön eurooppalaisten toimielinten kanssa ja TUKEVAT sitä,

OTTAVAT HUOMIOON tarpeen edistää investointitoimintaa Armenian tasavallassa, energia-ala mukaan lukien, ja sen, että yhteisö ja sen jäsenvaltiot pitävät tärkeinä yhtäläisiä edellytyksiä energiatuotteiden kauttakulkuun ja vientiin, vahvistavat Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan sitoutumisen Euroopan energiaperuskirjaan sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuudesta ja siihen liittyvistä ympäristönäkökohdista tehdyn energiaperuskirjan pöytäkirjan täysimääräiseen täytäntöönpanoon,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluan tehdä taloudellista yhteistyötä sekä antaa tarvittaessa teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Armenian tasavallan lähentämistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen ja Armenian tasavallan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen järjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisesti,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden perustamiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä,

PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE JA TUNNUSTAVAT Armenian tasavallan pyrkimysten, joiden tavoitteena on valtiojohtoisesta ja keskusjohtoisesta taloudesta markkina-talouteen siirtyminen, merkityksen,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristönsuojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

TUNNUSTAVAT laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi ja valvomiseksi tehtävän yhteistyön olevan yksi tämän sopimuksen pääasiallisista tavoitteista, ja

HALUAVAT luoda perustan yhteistyölle kulttuurin alalla ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukainen rakenne osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jolla mahdollistettaisiin poliittisten suhteiden kehittäminen,
- tukea Armenian tasavaltaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää talouttaan sekä saattaa päätökseen siirtyminen markkinatalouteen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestäväen taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta lainsäädännölliselle, taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja siviilitarkoituksiin suunnatulle tieteelliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin alan yhteistyölle.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat kansanvallan, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Helsingin päätösasiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät hyvinvointinsa ja vakautensa varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneet uudet itsenäiset valtiot, jäljempänä 'itsenäiset valtiot', jatkai-

sivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään hyvien naapuruksuhteiden hengessä noudattaen Helsingin päätösasiakirjan periaatteita ja kansainvälistä olkeutta, ja ne pyrkivät kaikkiin tavoin edistämään tätä prosessia.

4 ARTIKLA

Osapuolet tarkastelevat tarvittaessa olosuhteiden muutosta Armenian tasavallassa, erityisesti taloudellisten olosuhteiden ja markkinatalouteen tähtäävien taloudellisten uudistusten toteuttamisen osalta. Yhteistyöneuvosto voi tehdä suosituksia osapuolille minkä tahansa tämän sopimuksen osan kehittämisestä näiden olosuhteiden perusteella.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

5 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Armenian tasavallan välistä lähentymistä, tukee kyseisessä maassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Armenian tasavallan sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen,
- saavutetaan näkökantojen lisääntyneen lähentyminen molempia osapuolia koskeissa kansainvälisissä kysymyksissä millä siten lisätään alueen turvallisuutta ja vakautta sekä edistetään Transkaukasian itsenäisten valtioiden tulevaa kehitystä,
- varmistetaan, että osapuolet pyrkivät toimimaan yhteistyössä Euroopan vakauden ja turvallisuuden lujittamista, demokratian periaatteiden noudattamisen sekä ihmisoikeuksien kunnioitta-

mista, erityisesti vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä koskevis- sa kysymyksissä, ja että osapuolet neuvottelevat tarvittaessa näihin liittyvistä kysymyksistä.

Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alueellisella tasolla tarkoituksena myötävaikuttaa alueellisten selkkausten ratkaisemiseen ja jännitteiden lieventämiseen.

6 ARTIKLA

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään 78 artiklalla perustetussa yhteistyö-neuvostossa ja muissa tapauksissa yhteisestä sopimuksesta.

7 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät myös muita poliittisen vuoropuhelun menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännölliset kokoukset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan edustajien välillä,
- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien asianmukaiset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat, ETYJ:n kokoukset ja muut yhteydet,
- kaikki muut keinot, mukaan lukien mahdolliset asiantuntijakokoukset, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vakiinnuttamista ja kehittämistä.

8 ARTIKLA

Parlamentarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 83 artiklalla perustetussa parlamentarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

9 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosi- tuimmuuskohtelun kaikilla aloilla seuraavien osalta:

- tuontiin ja vientiin sovellettavat tullit ja maksut, mukaan lukien mainittujen tul- lien ja maksujen kantamismenetelmä,
- tullausta, kauttakuljetusta, varastoja ja uudelleenlastausta koskevat määräyk- set,
- verot ja muut sisäiset maksut, joita sovelletaan tuotuihin tavaroihin välittö- mästi tai välillisesti,
- maksutavat ja kyseisten maksujen siir- rot,
- säännöt, jotka koskevat tavaroiden myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja käyttöä kotimaan markkinoilla.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton tai vapaakauppa-alueen perustamiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perus- tamisen perusteella;
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille WTO:n sääntöjen ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti;
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliiken- teen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta liitteessä I määriteltyihin Armenian tasavallan muille Sosialististen neuvostotasavaltojen lii- ton hajotessa syntyneille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Ar- menian tasavallan liittyessä WTO:hon tai 31 päivänä joulukuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

10 ARTIKLA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että vapaan kauttakuljetuksen periaate on tämän sopimuksen saavuttamisen olennainen edellytys.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdan määräyksiä sovelletaan osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan määräykset eivät kuitenkaan rajoita erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan, tai osapuolten välillä sovittuihin tuotteisiin, liittyvien erityismääräysten soveltamista.

11 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti maahantuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleistä lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa osapuolta sitovissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrättyissä tapauksissa ja niissä määrättyjä menettelyjä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia olkeuksia ja velvollisuuksia. Olosuhteet, joiden perusteella kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvollisuudet, otetaan huomioon.

12 ARTIKLA

1. Armenian tasavallasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ilman määrällisiä rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 14, 17 ja 18 artiklan määräysten soveltamista.

2. Yhteisöstä peräisin olevat tuotteet tuodaan Armenian tasavaltaan ilman määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä.

13 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

14 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin tai sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Armenian tasavalta, siitä riippuen, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen, ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Armenian tasavalta tapauksen mukaan voi toimittaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaankuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi XI osaston määräysten mukaisesti.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimesta 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvottelut käydään viipymättä tällaisen toiminnan toteuttamisen jälkeen.

5. Valittaessa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteuttamiselle.

6. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan

täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

15 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat harkitsemaan tämän osapuolten välistä tavarakauppaa koskevan sopimuksen määräysten kehittämistä olosuhteiden mukaan, mukaan lukien Armenian tasavallan liittymisestä WTO:hon aiheutuva tilanne. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille tällaista kehittämistä koskevia suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa osapuolten välisen sopimuksen perusteella niiden omia menettelyjä noudattaen, jos ne hyväksytään.

16 ARTIKLA

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peitelyyn rajoittamiseen.

17 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 18 päivänä tammikuuta 1996 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1996.

18 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden

kauppaa säännellään tämän osaston määräyksillä, lukuun ottamatta 12 artiklaa.

2. Perustetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Armenian tasavallan edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisesti osapuolia kiinnostavia hiili- ja teräsasioita koskevia tietoja.

19 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset. Tarvittaessa ydinaineiden kauppaa säännellään Euroopan atomienergiayhteisön ja Armenian tasavallan välillä tehtävän erityissopimuksen määräyksin.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

TYÖEHDOT

20 ARTIKLA

1. Jollei jäsenvaltioissa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja sen jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jonkun jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Armenian kansalaisia ei kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin verrattuna syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Armenian tasavallassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Armenian tasavalta pyrkii varmistamaan, että Armenian tasavallan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei syrjitä sen omiin kansalaisiin verrattuna heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

21 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii, mitä parannuksia voidaan tehdä liikealan henkilöiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt sitoumukset.

22 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 20 ja 21 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

YHTIÖIDEN SJOITTAUTUMISTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET

23 ARTIKLA

1. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät armenialaisten yhtiöiden 25 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannelle maalle myönnetty kohtelu.

2. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille armenialaisten yhtiöiden tytäryhtiöille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä IV lueteltujen varaumien soveltamista.

3. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille armenialaisten yhtiöiden sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

4. Armenian tasavalta myöntää yhteisön yhtiöiden 25 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin armenialaisille yhtiöille tai kolmansien maiden yhtiöille myönnetty kohtelu sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi.

24 ARTIKLA

1. Mitä 23 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 97 artiklan määräysten soveltamista.

2. Kuitenkin huolintaliikkeiden kansainväliselle meriliikenteelle tarjoamia palveluja koskevien jäljempänä lueteltujen toimien osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yhtiöiden kaupallisen läsnäolon alueellaan tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden muodossa siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset ovat yhtä edulliset kuin sen omille yhtiöille tai kolmansien maiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetyt edellytykset, sen mukaan kummat ovat edullisemmat, kummankin osapuolen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

3. Tällainen toiminta sisältää seuraavat toimet, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaalle tarjoamisesta laskutukseen saakka huolimatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;
- b) sellaisten liikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaan puolesta, jotka ovat tarpeellisia yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien kaikki sisämaaliikennepalvelut, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatieliikenne;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettujen tavaroiden alkupeirään tai ominaisuuksiin liittyvien asiakirjojen laatiminen;
- d) kaikin tavoin tapahtuva tiedon toimittaminen liiketoiminnasta, mukaan lukien tietojärjestelmät ja sähköiset tietojenvaihtojärjestelmät (jollei televiestintään

liittyvistä ketään syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);

- e) liiketoimintaa koskevien järjestelyjen toteuttaminen paikallisten huolintaliikkeiden kanssa, mukaan lukien osallistuminen yhtiöiden osakepääomaan ja paikallisesti (tai ulkomaisen henkilöstön ollessa kyseessä tämän sopimuksen olennaisten määräysten mukaisesti) työhön otetun henkilöstön nimittäminen;
- f) toimiminen yhtiöiden puolesta muun muassa järjestämällä tarvittaessa aluksen satamassa käynti tai ottamalla vastuu rahdista.

25 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) 'Yhteisön yhtiöllä' tai 'Armenian yhtiöllä' jäsenvaltion tai Armenian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön tai Armenian tasavallan alueella. Jäsenvaltion tai Armenian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jolla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai Armenian tasavallan alueella, pidetään kuitenkin yhteisön tai Armenian yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Armenian tasavallan talouteen.
- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja jolla on käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa niin, että vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että tarvittaessa emoyhtiöön eli ulkomailla sijaitsevaan pääkonttoriin on oikeudellinen yhteys, niiden ei tarvitse toimia

suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa sivutoimipaikassa.

- d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitettujen yhteisön tai Armenian yhtiöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Armenian tasavallassa tai yhteisössä.
- e) 'Toiminnalla' taloudellisen toiminnan harjoittamista.
- f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.

Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetustoimet, niihin jäsenvaltioiden tai Armenian tasavallan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Armenian tasavallan ulkopuolelle, ja niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Armenian tasavallan ulkopuolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden tai Armenian kansalaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Armenian tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

26 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteuttamasta vakavaraisuustoimenpiteitä, muun muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä, joiden omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelujen toimittaja tai varmistaakseen rahoitusjärjestelmän loukkaamattomuuden ja vakauden. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona osapuolen tämän sopimuksen mukaisten sitoumusten tai velvollisuuksien välttämiseksi.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksittäisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai omistusta koskevia tietoja.

3. Tässä sopimuksessa 'rahoituspalveluilla' tarkoitetaan liitteessä III esitettyä toimintaa.

27 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta tarvittavia toimenpiteitä, joilla estetään sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertäminen, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä osapuolen markkinoille tämän sopimuksen määräysten nojalla.

28 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Armenian tasavallan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai Armenian yhtiöllä on oikeus palkata tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä palkata Armenian tai yhteisön alueella vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja vastavasti Armenian tasavallan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määritellyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet palkkaavat heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan jaksoa, joksi heidät on palkattu työskentelemään.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat c alakohdassa tarkoitettuja 'yhtiön sisäisen siirron saajia', jos yhtiökokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

- a) Yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiötä pääasiallisesti yhtiön hallituksen tai osakkeenomistajien taikka niiden kaltaisten elinten tai henkilöiden valvomina tai johtamina ja joiden tehtäviin kuuluu:

- johtaa yritystä, sen osastoa tai alaosastoa,

- valvoa ja tarkastaa muun valvonta-tehtävissä toimivan, ammatillisen tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyä,

- henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan, irtisanoamistaan tai muita henkilöstöön liittyviä suosituksia.

- b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiön toiminnalle, tutkimusvälineille, teknologialle tai hallinnolle olennaisen tärkeää harvinaista osaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiössä tarvittavan erityisosaamisen lisäksi sellaiseen työhön tai toimialaan liittyvä huomattava pätevyys, joka edellyttää teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

- c) 'Yhtiön sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisen yhtiökokonaisuuden pääasiallisen toimipaikan on oltava jommankumman osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden sijoittautumisen (sivuliike, tytäryhtiö) yhteydessä siten, että toisen osapuolen alueella harjoitettava taloudellinen toiminta on tosiasiallisesti samankaltaista.

29 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 37 artiklan määräysten soveltamista: 37 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Armenian tasavalta antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 43 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uutta lainsäädäntöä, joka saattaa muuttaa yhteisön yhtiöiden, tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden sijoittautumista Armenian tasavaltaan ja siellä toimimista koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Armenian tasavaltaa toimittamaan sille luonnokset tällaiseksi lainsäädännöksi tai asetuksiksi ja aloittaa näitä luonnoksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Armenian tasavallassa käyttöön otettu lainsäädäntö muuttaa Armenian tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yritysten tytäryritysten ja sivuliikkeiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä, kyseessä olevia säädöksiä ei sovelleta asianomaisen säädöksen voimaantuloa seuraavien kolmen vuoden aikana sellaisiin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Armenian tasavaltaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUJEN TARJOAMINEN YHTEISÖN JA ARMENIAN TASAVALLAN VÄLILLÄ

30 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain sen, että muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja sijoittautuneet yhteisön yhtiöt tai Armenian yhtiöt voivat tarjota palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtunut kehitys.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

31 ARTIKLA

Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittäminen Armenian tasavallassa.

32 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille merenkulun markkinoille ja liikenteeseen:

a) mitä edellä määrätään, ei rajoita tämän sopimuksen osapuoliin sovellettavia Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäännöistä tehtyyn yleissopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Linjakonferenssiin kuulumattomat reittiliikennettä harjoittavat yhtiöt saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien yhtiöiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta rehellisestä kilpailusta;

b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteen olennaisena tekijänä;

2. Sovellettaessa 1 kohdan periaatteita osapuolet:

a) eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelta yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisen sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;

b) eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevia sopimuslausekkeita, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa jommankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta harjoittaa liiketoimintaa kyseiseen kolmanteen maahan ja sieltä pois;

c) kieltävät tulevaisuudessa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuljetusosuuksijärjestelyt kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteessä;

d) poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai

syрjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjoamiseen kansainvälisessä meriliikenteessä.

3. Osapuolet myöntävät kansainväliselle liikenteelle avoimiin satamiin pääsyn, infrastruktuurin ja liitännäispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen, tullipalvelujen, ankuripaikan antamisen sekä lastaus- ja purkauspalvelujen osalta toisen osapuolen kansalaisten tai yhtiöiden aluksille muun muassa kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin osapuolen omille aluksille myönnetty kohtelu.

4. Yhteisön kansalaiset ja yhtiöt, jotka tarjoavat kansainvälisiä meriliikennepalveluja, voivat vapaasti tarjota kansainvälisiä joki/meripalveluja Armenian tasavallan sisävesiväylillä ja päin vastoin.

33 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa määrätä molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjontaa koskevista edellytyksistä maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lento- liikenteessä erityisissä sopimuksissa, jotka osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

34 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

35 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia sovelta-

masta luonnollisten henkilöiden maahanpääsyä, oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevaa lainsäädäntöään, jos sillä tavoin ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle tämän sopimuksen tietyn määräyksen perusteella. Edellä mainittu määräys ei rajoita 34 artiklan soveltamista.

36 ARTIKLA

Armenian ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä määräysvallassa ja yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

37 ARTIKLA

Jommankumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

38 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Armenian tasavalta myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS-sopimuksen V artiklan periaatteiden mukaisesti.

39 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet myöntävät tai aikovat myöntää tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella, tai muihin verojärjestelyihin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita

esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai panevat täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verojärjestelyjen tai kotimaisen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Armenian tasavalta erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erilaisessa asemassa olevia veronmaksajia toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

40 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- annetaan oikeus jäsenvaltioiden kansalaisille saapua Armenian alueelle tai Armenian tasavallan kansalaisille saapua yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana,
- Armenian yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Armenian tasavallan kansalaisia yhteisön alueella,
- yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Armeniassa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Armenian tasavallan alueella,
- Armenian yhtiöille taikka Armenian yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus palkata armenialaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja muiden henkilöiden valvonnassa tilapäisin työsopimuksin,
- yhteisön yhtiöille taikka yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Armeniassa annetaan oikeus palkata jäsen-

valtioiden kansalaisia työntekijöiksi tilapäisin työsopimuksin,

sanotun kuitenkin rajoittamatta 28 artiklan määräysten soveltamista.

V LUKU

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMA

41 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimusten määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Armenian tasavallan asukkaiden väliset maksut, jotka liittyvät tämän sopimuksen määräysten mukaiseen tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvouteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan maksutaseen pääomatiliin sisältyvien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanottavan maan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen tultua voimaan ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Armenian tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 tai 5 kohdan määräysten soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Armenian tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja kunnes kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) perustamissopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Armenian valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Armenian tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoi-

tuksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Armenian tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Armenian tasavalta antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden käyttöönotosta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos yhteisön ja Armenian tasavallan väliset pääomansiirrot poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Armenian tasavallassa, yhteisö tai Armenian tasavalta voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Armenian välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI LUKU

HENKISEN, TEOLLISEN JA KAUPALLISEN OMAISUUDEN SUOJELU

42 ARTIKLA

1. Armenian tasavalta jatkaa tämän artiklan ja liitteen II määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistakseen viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Armenian tasavalta liittyy viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta sellaisiin liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin monenvälisiin yleissopimuksiin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelusta, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiassa soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

43 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että Armenian tasavallan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön on tärkeä edellytys Armenian tasavallan ja yhteisön taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle. Armenian tasavalta pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkilainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, tekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lainsäädäntö sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Armenian tasavallalle näiden toimenpiteiden toteuttamisessa tarvittavaa teknistä apua, johon voi sisältyä esimerkiksi:

- asiantuntijavaihto,
- tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti olennaisen lainsäädännön osalta,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutustoiminta,
- avunanto olennaisia aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

4. Osapuolet sopivat tarkastelevansa keinoja soveltaa niiden kilpailulainsäädäntöä yhteiseltä pohjalta sellaisissa tapauksissa, jotka koskevat niiden välistä kauppaa.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

44 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Armenian tasavalta ryhtyvät

taloudelliseen yhteistyöhön tarkoituksenaan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestäväää kehitystä Armenian tasavallassa. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia sekä talous- ja kauppajärjestelmän rakennemuutosta Armenian tasavallassa, ja ne noudattavat kestäväen ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tämän vuoksi yhteistyössä keskitytään erityisesti taloudelliseen ja sosiaaliseen kehittämiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen, yritysten tukemiseen (mukaan lukien yksityistäminen, investointien edistäminen ja suojaaminen, pienet ja keskisuuret yritykset), kaivostoimintaan ja raaka-aineisiin, tieteeseen ja teknologiaan, maatalouteen ja elintarvikkeisiin, energiaan, liikenteeseen, matkailuun, televiestintään, rahoituspalveluihin, rahanpesun estämiseen, kauppaan, tulliyhteistyöhön, tilastoyhteistyöhön, tiedotukseen, viestintään, ympäristönsuojeluun ja alueelliseen yhteistyöhön.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää Transkaukasian itsenäisten valtioiden välistä ja muiden naapurivaltioiden kanssa tapahtuvaa yhteistyötä kyseisen alueen sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi, ottaen huomioon yhteisön asiaa koskeva neuvoston asetus, jota sovelletaan itsenäisille valtioille annettavaan tekniseen apuun, yhteisön Armenian tasavallalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän viiteohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

45 ARTIKLA

Yhteistyö tavarakaupan ja palvelukaupan alalla

Osapuolet toimivat yhteistyössä varmis-

taakseen, että Armenian tasavallan kansainvälistä kauppaa käydään WTO:n sääntöjen mukaisesti.

Tähän yhteistyöhön sisältyy kaupan helpottamiseen suoraan liittyviä erityiskysymyksiä, kuten:

- kauppaa ja kaupan liitännäiskysymyksiä, mukaan lukien maksut ja selvittelyjärjestelyt, koskevan politiikan muotoilu,
- näitä kysymyksiä koskevan lainsäädännön valmistelu,
- apu Armenian tasavallan mahdollisen WTO:hon liittymisen valmistelemissä.

46 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kaupallisten yhte-yksien kehittämistä,
- yhteisön osallistumista Armenian tasavallan pyrkimyksiin uudistaa sen teollisuuden rakenteet, ja uusien investointien houkuttelemista teollisuuteen,
- liikkeenjohdon parantamista,
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä,
- ympäristönsuojelua.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiä koskevien yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen.

47 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivalta yhteistyön tavoitteena on

luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti parempien investointien turvaamista koskevien edellytysten, pääomansiirtojen ja investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Armenian tasavallan välisten investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- jäsenvaltioiden ja Armenian tasavallan välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- suotuisten olosuhteiden luominen ulkomaiden investointien houkuttelemiseksi Armenian talouteen,
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa koskevan lainsäädännön ja sitä koskevien edellytysten luominen sekä lakia, asetuksia ja hallinnollisia käytäntöjä koskevien tietojen vaihto investointien alalla,
- investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihto muun muassa kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

48 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen avoimet ja kilpailukykyiset edellytykset tavaroita ja palveluja koskevien sopimusten myöntämiseksi erityisesti tarjouspyyntöjen avulla.

49 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä edistetään lähentymistä kansainvälisesti hyväksytyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin,

periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista sekä Armenian tuotteiden laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tämän vuoksi tekemään yhteistyötä teknistä apua koskevilla hankkeilla, joilla:

- edistetään asianmukaista yhteistyötä kyseisten alojen erityisjärjestöjen ja erityiselinten kanssa,
- edistetään yhteisön teknisten määräysten käyttöä sekä eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen soveltamista,
- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen tiedon jakaminen laadunhallinnan alalla.

50 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä investointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättömiin metalleihin liittyvien teollisuuden alojen tulevaisuudennäkymiä koskevien tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät kysymykset,
- ympäristöä koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja täytäntöönpano,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

51 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatun tieteellisen tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla yhteisen edun mukaisesti sekä, ottaen huomioon voimavarojen saatavuuden, riittävää pääsyä osapuolten vastaaviin ohjelmiin, jollei henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteinen TTK-toiminta,
- koulustoiminta ja vaihto-ohjelmat osapuolten TTK-toiminnassa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi toteutettava 52 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta harjoittaa muita tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoja.

Tätä yhteistyötä toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota sellaisten tiedemiesten, insinöörien, tutkijoiden ja teknikkojen uudelleentyöllistämiseen, jotka ovat olleet tekemisissä joukkotuhoukseiden tutkimuksen ja/tai niihin liittyvän tutkimuksen kanssa.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö pannaan täytäntöön sellaisten erityisjärjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja päätetään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti ja joilla vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

52 ARTIKLA

Koulutus ja ammatillinen koulutus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteen-

naan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Armenian tasavallassa sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Armenian tasavallan korkeakoulutason koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien korkeakoulutason koulutuslaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistusten luokittelu,
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen määriteltävillä ensisijaisen tärkeillä alueilla,
- oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö,
- opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tiedemiesten ja tutkijoiden sekä nuorison liikkuvuus,
- eurooppaopintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,
- yhteisön kielten opetus,
- konferenssitulkkien jatkokoulutus,
- toimittajien koulutus,
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalun ohjelmiin voidaan harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset puitteet ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Armenian tasavallan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

53 ARTIKLA

Maatalous ja maatalousteollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalousteollisuuden ja palvelualo-

jen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Armenian tasavallassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Armenian tuotteille edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maataloustuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös Armenian standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat maatalouden peruselintarvikkeita ja jalostettuja elintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

54 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden ja Euroopan energiaperuskirjan periaatteita noudattaen, ottaen huomioon energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan suhteessa Euroopan energiamarkkinoiden asteittaiseen yhdenmitymiseen.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa seuraavat alueet:

- energiapolitiikan muotoilu ja kehitys,
- energia-alan hallinnon ja sääntelyn kehittäminen markkinatalouteen sopivaksi,
- energian jakelun parantaminen, mukaan lukien jakelun turvaaminen, taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti,
- energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpano,
- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen,
- jakelua ja käyttöä koskevien energiateknologioiden parantaminen eri energiamuotojen osalta,

- energia-alan johdon koulutus ja tekninen koulutus,
- energia-aineiden ja -tuotteiden kuljetus ja kauttakuljetus,
- institutionaalisten, olkeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöön ottaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien kannustamiseksi,
- vesivoiman ja muiden uusiutuvien energialähteiden kehittäminen.

3. Osapuolet vaihtavat keskenään energia-alan investointihankkeita koskevia oleellisia tietoja, erityisesti öljy- ja kaasuputkien tai muiden energia-alan tuotteiden kuljetusmuotojen rakentamisen ja kunnostamisen osalta. Ne tekevät yhteistyötä pannakseen mahdollisimman tehokkaasti täytäntöön IV osaston ja 47 artiklan määräykset energia-alan investointien osalta.

55 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötään ottaen huomioon vuoden 1993 Luzernin kokouksen Euroopan energiaperuskirjan ja julistuksen, energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön tuhoutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä,
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta,
- luonnontilan palauttaminen,

- kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö,
 - teollisuuslaitosten turvallisuus,
 - kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
 - veden laatu,
 - jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätehuolto, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano,
 - maatalouden, maaperän eroosion ja kemiallisen saastumisen ympäristövaikutukset,
 - metsien suojelu,
 - biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja biologisten voimavarojen kestävä käyttö ja hallinta,
 - maan käytön suunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,
 - taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen,
 - maailmanlaajuiset ilmastomuutokset,
 - ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus,
 - tekninen apu, joka koskee radioaktiivisesti saastuneiden alueiden puhdistamista ja joka on tarkoitettu saastumisen aiheuttamien terveydellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi,
 - hankkeiden valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano.
3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:
- suunnitelmien kehittäminen suuronnettomuuksien ja muiden hätätilanteiden varalle,
 - tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon ja bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat,
 - yhteinen tutkimustoiminta,
 - lainsäädännön kehittäminen yhteisön määräyksiä vastaavaksi,
 - ympäristökoulutus ja toimielinten vahvistaminen,
 - yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla,
 - strategioiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisen ja ilmastoon liittyvien kysymysten osalta sekä kestävä kehityksen saavuttamiseksi,
 - ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.

56 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Armenian tasavallan liikennejärjestelmien ja -verkkojen rakenteiden uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensopivuuden varmistaminen kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi. Huomiota kiinnitetään erityisesti perinteisten yhteyksien toimivuuteen Transkaukasian maiden välillä ja muiden naapurivaltioiden kanssa.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- tieliikenteen, rautateiden, satamien ja lentoasemien hallinnon ja toiminnan nykyaikaistaminen,
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentoasemien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaista-

minen ja kehittäminen, mukaan lukien yhteisen edun mukaisten pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikais-taminen edellä mainittujen ja erityisesti TRACECA-hankkeeseen liittyvien lii-kennemuotojen osalta sekä koulutus edellä mainituilla aloilla,

- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen,
- yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien edistäminen,
- lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden valmistelu politiikkojen ke-hittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistä-minen.

57 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja lujittavat toimival-tansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- politiikkojen ja suuntaviivojen vahvis-taminen televiestintäalan ja postipalve-lujen kehittämiseksi,
- televiestinnän ja postipalvelujen tariffi-politiikan ja markkinoinnin periaattei-den kehittäminen,
- teknologian ja taitotiedon siirto, mukaan lukien Euroopan tekniset standardit ja todistusjärjestelmät,
- televiestintää ja postipalveluja koskevi-en hankkeiden kehittämisen sekä inves-toinnin kannustaminen,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjon-nan tehokkuuden ja laadun parantami-nen muun muassa vapauttamalla alasek-torien toiminta,
- televiestinnän pitkälle kehittynyt sovel-taminen, erityisesti varojen elektronisen siirron alalla,
- televiestintäverkkojen hallinto ja mah-dollisimman tehokas käyttö,

- televiestintä- ja postipalvelujen tarjon-taa sekä radiotaajuuksien käyttöä kos-keva asianmukainen lainsäädäntö,
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mu-kaista toimintaa varten.

58 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti hel-pottaa Armenian tasavallan osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuo-roisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- nykyaikaisen yksityisen ja erityisesti kaupallisen pankki- ja rahoituspalvelu-järjestelmän kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen ja Armenian tasavallan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vas-tavuoroisiin maksujärjestelmiin,
- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Armenian ta-savallassa, kokemusten vaihtoon ja hen-kilökunnan koulutukseen,
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, joka muun muassa loisi suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle va-kuutusalan yhteisyritysten perustami-seen Armenian tasavallassa, sekä vien-tiluottovakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Ar-menian tasavallan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

59 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet lujittavat yhteistyötään alueel-lisen kehityksen alalla ja maan käytön suun-nittelussa.
2. Tätä varten osapuolet edistävät yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasaval-lan kansallisten, alueellisten ja paikallisten

viranomaisten välistä aluepolitiikkaa ja maan käytön suunnittelua sekä aluepolitiikkojen muotoilun menetelmiä koskevien tietojen vaihtoa kiinnittäen erityistä huomiota epäsuolisten alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä kyseisten viranomaisten sekä sellaisten alueellisten ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat aluesuunnittelusta, tarkoituksena muun muassa alueellisen kehityksen edistämismenetelmiä ja -keinoja koskevien tietojen vaihto.

60 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tasoa.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- koulutus ja ammatillinen koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti aloilla, joilla riskit ovat suuret,
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi,
- suuronnettomuuksien ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely,
- työympäristöön sekä työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän tietopohjan kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö,
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen,
- rakenneuudistusohjelmien suunnittelu ja hallinto,

— työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla,

— tietojenvaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yrittäjyyden kannustamiseen tarkoitettut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Armenian tasavallan sosiaaliturvauudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Armenian tasavallassa markkinatalouksille ominaisia turvamenetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

61 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötään, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon edistäminen,
- tiedonkulun parantaminen,
- taitotiedon siirtäminen,
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen,
- virallisten matkailusta vastaavien elinten välinen yhteistyö,
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

62 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Armenian tasavallan pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen,
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (toimisto PK-yritysten tukemista varten, viestintä, apu PK-yrityksille tarjotun rahaston perustamisessa),
- teknologiakeskusten kehittäminen.

63 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja kannustavat tehokasta ja vastavuoroista tietojenvaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Armenian tasavallasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

64 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensovittamiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvien järjestelmien perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annetun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etujen edustajien välisen tietojenvaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittamisen lisääminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

65 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa,

että kaikkia suunniteltuja kauppaa ja hyvään kauppatapaan liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Armenian tasavallan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- tietojenvaihto,
- työskentelymenetelmien parantaminen,
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto,
- yhteyden luominen yhteisön ja Armenian tasavallan passitusjärjestelmien välille,
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen,
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

Teknistä apua annetaan tarvittaessa.

3. Osapuolten hallintoviranomaisten tulli-asioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 69 ja 71 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

66 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan talousuudistusprosessin tukemiseen ja seurantaan tarvittavat sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Armenian tasavallassa edistävät luotettavat tilastot.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Armenian tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, standardeihin ja luokituksiin,
- tilastotietojen vaihto,
- tarvittavien makro- ja mikrotaloudellisten tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Armenian tasavallalle teknistä apua.

67 ARTIKLA

Talous

Osapuolet helpottavat talousuudistusprosessia ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouksien perusperiaatteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten makrotaloudellisiin tuloksiin ja tulevaisuuden näkyymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Armenian tasavaltaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua,
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua varten, sekä tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen varmistamiseksi.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ DEMOKRATIAAN JA IHMISOIKEUKSIIN LIITTYVISSÄ KYSYMYKSISSÄ

68 ARTIKLA

Osapuolet harjoittavat yhteistyötä kaikissa demokraattisten instituutioiden perustamista tai lujittamista koskevilla kysymyksissä, mu-

kaan lukien oikeusvaltion lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kansainvälisen oikeuden ja ETYJ:n periaatteiden mukaisen suojelemisen kannalta olennaiset kysymykset.

Tämä yhteistyö toteutetaan sellaisten teknisen avun ohjelmien kautta, joiden tavoitteena on muun muassa auttaa asianomaisten lainsäädännön laatimisessa ja täytäntöönpanemisessa, oikeuslaitoksen toiminnassa, oikeusasioihin liittyvissä valtion tehtävissä ja vaali-järjestelmän toiminnassa. Tarvittaessa ohjelmiin voi sisältyä koulutus. Osapuolet edistävät kansallisten ja alueellisten viranomaisten, oikeusviranomaisten, parlamentin jäsenten ja valtioista riippumattomien järjestöjen välisiä yhteydenottoja ja vaihtoja.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖ LAINVASTAISEN TOIMINNAN TORJUNNASSA SEKÄ LAITTOMAN MAAHANMUUTON TORJUNNASSA JA VALVONNASSA

69 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat yhteistyön seuraavalaisten lainvastaisen toiminnan ehkäisemiseksi:

- talouteen liittyvä lainvastainen toiminta, mukaan lukien lahjonta,
- tavaroiden, myös teollisuusjätteiden laiton kauppa,
- väärentäminen.

Yhteistyö edellä mainituilla aloilla perustuu neuvotteluihin ja läheiseen yhteistoimintaan. Teknistä ja hallinnollista apua annetaan muun muassa seuraavilla aloilla:

- laittoman toiminnan torjuntaa koskevan kansallisen lainsäädännön valmistelu,
- tietokeskusten perustaminen,
- laittoman toiminnan torjunnan alalla toimivien elinten tehokkuuden lisääminen,

- henkilökunnan koulutus ja tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen,
- laittoman toiminnan torjumiseksi tarkoitettujen molemminpuolisesti hyväksyttävien toimenpiteiden suunnittelu.

70 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

71 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa parantaakseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan, mukaan lukien huumausaineiden kemiallisten esiasteiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutuminen, estämiseksi tarkoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän ehkäisemistä ja vähentämistä. Tämän alan yhteistyö perustuu keskinäisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamiseen huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

72 ARTIKLA

Laiton maahanmuutto

1. Jäsenvaltiot ja Armenian tasavalta sopivat tekevänsä yhteistyötä laittoman maahan-

muuton estämiseksi ja valvomiseksi. Tätä varten:

- Armenian tasavalta sitoutuu ottamaan takaisin kaikki jonkin jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa jäsenvaltion pyynnöstä ja ilman muita mahdollisuuksia, ja
- jäsenvaltiot sitoutuvat ottamaan takaisin kaikki Armenian tasavallan alueella laittomasti oleskelevat, yhteisöä varten laaditun määritelmän mukaiset kansalaisensa, tämän pyynnöstä ja ilman muita mahdollisuuksia.

Jäsenvaltiot ja Armenian tasavalta antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat tätä tarkoitusta varten.

2. Armenian tasavalta sitoutuu tekemään sitä pyytävien jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisiä sopimuksia, joissa määrätään takaisinottoa koskevista erityisistä velvoitteista, mukaan lukien velvoite ottaa takaisin muiden maiden kansalaiset ja kansalaisuutta vailla olevat henkilöt, jotka ovat saapuneet jäsenvaltion alueelle Armenian tasavallasta tai jotka ovat saapuneet Armenian tasavallan alueelle jäsenvaltiosta.

3. Yhteistyöneuvosto tarkastelee muita mahdollisia yhteisiä toimia laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi.

IX OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

73 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Yhteistyön kohteena voi olla yhteisön taikka yhden tai useamman jäsenvaltion kulttuurin alan yhteistyöohjelma ja muuta yhteisen edun mukaisia toimia voidaan kehittää.

X OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ TEKNISEN AVUN ALALLA

74 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavutta-

miseksi ja 75, 76 ja 77 artiklan määräysten mukaisesti Armenian tasavalta saa tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä avustuksina myönnettävänä teknisenä avunantona. Tämän tuen tarkoituksena on nopeuttaa Armenian tasavallan talouden muutosta.

75 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan Tacis-ohjelman yhteydessä Euroopan unionin neuvoston asianomaisen asetuksen mukaisesti.

76 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään viiteohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä sovitettavat ensisijaiset tavoitteet ottaen huomioon Armenian tasavallan tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja uudistusprosessissa tapahtunut edistyminen. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

77 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisön tekninen apu yhteensovitetaan muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, kuten Kansainväliseltä jälleerakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankilta, tulevan avun kanssa.

XI OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

78 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyk-

siä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella.

79 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Armenian tasavallan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Armenian tasavallan hallituksen jäsen.

80 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävien suorittamisessa yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Armenian tasavallan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Armenian tasavalta.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu, ja kyseisen komitean toimintatavan.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa yhteistyökomitealle, joka huolehtii jatkuvuudesta yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

81 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisia erityisiä komiteoita tai elimiä, jotka voivat avustaa sitä sen tehtävien toteuttamisessa, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

82 ARTIKLA

Tutkiessaan mitä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa kysymystä, joka liittyy johonkin GATT/WTO-sopimuksen artiklaan viittaavaan määräykseen, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka WTO-sopimuksen jäsenet yleensä antavat kyseiselle GATT/WTO-sopimuksen artiklalle.

83 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat Armenian tasavallan kansalliskokouksen ja Euroopan parlamentin jäsenet mielipiteiden vaihtoa varten. Tämä komitea kokoontuu itse määäämnsä säännöllisin väliäjoin.

84 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Armenian tasavallan kansalliskokouksen jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Armenian kansalliskokous parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

85 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja. Yhteistyöneuvosto toimittaa komitealle pyydetyt tiedot.

Parlamentariselle yhteistyökomitealle annetaan tiedoksi yhteistyöneuvoston suositukset,

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

86 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalan yhteydessä, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat esittää asianosa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille elimille ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna puolustaakseen henkilökohtaisia oikeuksiaan ja omaisuuteensa liittyviä oikeuksia, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Toimivaltansa rajoissa osapuolet:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttööntamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Armenian tasavallan taloudellisten toimijoiden kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista,
- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, riidan osapuolet voivat valita mitä tahansa kansalaisuutta olevan oman välimiehensä ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin.
- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen niiden sopimuksiin sovellettavan lain yksimielistä valitsemista,
- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) laatimien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välimieskeskusten palvelujen käyttöä.

87 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten

turvallisuusetujensa vastaisten tietojen julkistamisen estämiseksi;

- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoituksen kannalta välttämätöntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää oleellisen tärkeinä omien turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;
- d) joita se pitää tarpeellisina kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi.

88 ARTIKLA

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Armenian tasavallan yhteisöön soveltat mat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden välillä,
- yhteisön Armenian tasavaltaan soveltat mat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Armenian kansalaisten tai yhtiöiden välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntöään verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

89 ARTIKLA

1. Osapuolet voivat saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimuksen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät riidat.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toisen osapuolen on tällöin nimettävä toinen sovittelija kahden kuukauden määräajassa. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltioita yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

4. Yhteistyöneuvosto voi vahvistaa riitojen ratkaisumenettelyä koskevan työjärjestyksen.

90 ARTIKLA

Osapuolet sopivat neuvottelevansa viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevasta kysymyksestä ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 14, 89 ja 95 artiklan määräysten soveltamista.

91 ARTIKLA

Armenian tasavallalle tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

92 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet'

tarkoitetaan Armenian tasavaltaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

93 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kysymykset kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan, kyseistä sopimusta ja pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta alkaen kyseisiin kysymyksiin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

94 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimaantulon päättymistä, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä vuoden kerrallaan.

95 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistöimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei täytä tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksiaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki tiedot, joita tarvitaan tilanteen perusteellista tarkastelua varten molemmiin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

96 ARTIKLA

Liitteet I, II, III ja IV sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

97 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilöitä ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille taataan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Armenian tasavaltaa sitovissa voimassa olevissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

98 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Armenian tasavallan alueeseen.

99 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

100 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan ja armeniankieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

101 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää

seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tultuaan voimaan tämä sopimus korvaa Armenian tasavallan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

102 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan yhteisön ja Armenian tasavallan väliaikaisen sopimuksen perusteella, osapuolet sopivat, että tällöin ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

LUETTELO LIITTEENÄ OLEVISTA ASIAKIRJOISTA

- Liite I Etuudet, jotka Armenian tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- Liite II Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat yleissopimukset.
- Liite III Sopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut rahoituspalvelut.
- Liite IV Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varaumat.
- Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE I

Etuudet, jotka Armenian tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti

Kaikki itsenäiset valtiot:

Tuontitulleja ei kanneta.

LIITE II

Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 42 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:

- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971),
- kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriyten suojaamisesta (Rooma, 1961),
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989),
- Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksesta tavaramerkkien rekisteröintiä varten (Geneve 1977, muutettu 1979),
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980),
- uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yleissopimus (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).

2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 42 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos kaupan käynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia esiintyy henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelli-

set neuvottelut kumman tahansa osapuolen pyynnöstä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvollisuuksien merkityksen:

- teollisuus oikeuden suojelemista koskeva Pariisin liittosopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehty Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
- patenttiyhteistyösopimus (Washington 1970, muutettu 1979 ja tarkistettu 1984).

4. Armenian tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka on yhtä hyvä kuin sen kolmansille maille kahdenvälisen sopimusten perusteella myöntämä kohtelu.

5. Mitä 4 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Armenian tasavalta myöntää kolmansille maille tosiasiallisen vastavuoroisuuden perusteella, eikä etuuksiin, jotka Armenian tasavalta myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

LIITE III

Sopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut rahoituspalvelut

Rahoituspalvelulla tarkoitetaan toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toiminnot:

- A. Kaikki vakuutuspalvelut ja vakuutukseen liittyvät palvelut
 1. Ensivakuutus (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus).
 - i) henkivakuutus;
 - ii) muu kuin henkivakuutus;
 2. Jälleen- ja edelleenvakuutus.
 3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.
 4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskin arviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut.
- B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta).
 1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakailta.
 2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.
 3. Rahoitusleasing.
 4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut, myös luotto- ja maksukortit, matkashekkit ja pankkivekselit.
 5. Takaukset ja maksusitoumukset.
6. Kauppa omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muulla tavalla, johon kuuluu:
 - a) rahamarkkinavälineet (shekit, vekselit, talletustodistukset ja niin edelleen);
 - b) valuutta;
 - c) johdannaistuotteet, mukaan lukien, mutta ei yksinomaan, futuurit ja optiot;
 - d) vaihtokurssit ja korkovälineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuten swapsopimukset, termiini- ja vaihtokurssisopimukset ja niin edelleen;
 - e) siirtokelpoiset arvopaperit;
 - f) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, myös jalometalliharkot.
7. Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta.
8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla.
9. Omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut.
10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaismarkkinavälineiden ja

muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut.

11. Edellä 1—10 kohdassa lueteltuihin erilaisiin toimiin liittyvät muut neuvontapalvelut ja liitännäisrahoituspalvelut, mukaan lukien luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvät neuvot.
12. Muiden rahoituspalvelujen tarjoajien suorittama rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot.

Seuraavat toimet eivät kuulu rahoituspalvelujen määrittelyyn:

- a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet raha- ja vaihtokurssipolitiikan toteuttamisen yhteydessä.
- b) Keskuspankkien, viranomaisten tai julkisten laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.
- c) Lakisääteiseen sosiaaliturva- tai eläkejärjestelmään kuuluva toiminta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

LIITE IV

Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varaumat

Kaivostoiminta

Joissakin jäsenvaltioissa voidaan vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskevia toimilupia yhtiöiltä, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa.

Kalastus

Yhteisön jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueisiin, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja jotka on rekisteröity yhteisön alueella, jollei toisin määrätä.

Kiinteistöjen hankinta

Joissakin jäsenvaltioissa muihin kuin yhteisön yhtiöihin sovelletaan rajoituksia kiinteistöjen hankinnassa.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voidaan varata sellaisille audiovisuaalisille töille, jotka täyttävät tietyt alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat palvelut ja satelliittipalvelut mukaan lukien

Varatut palvelut

Joissakin jäsenvaltioissa pääsy täydentävien palvelujen ja infrastruktuurin markkinoille on rajoitettua.

Ammatilliset palvelut

Palvelut, jotka on varattu luonnollisille henkilöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia. Tietyin edellytyksin nämä henkilöt voivat perustaa yhtiöitä.

Maatalous

Joissakin jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole yhteisön määräysvallassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalousyrityksen. Jos yhtiö, joka ei ole yhteisön määräysvallassa, hankkii viinitiloja, sen on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava siihen lupa.

Tietotoimistopalvelut

Joissakin jäsenvaltioissa sovelletaan rajoituksia ulkomaalaisten osallistumiseen kustannus- ja lähetystoimintaa harjoittaviin yhtiöihin.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista tullimenettelyyn, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- c) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- d) 'henkilötiedoilla' kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä tullilainsäädäntöä rikkovien toimien ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia sovel-

tamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet lainsäädäntönsä puitteissa varmistaa, että erityinen valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;
- b) paikkoihin, joihin tavaraa on varastoitu siten, että voidaan perustellusti uskoa

niiden olevan tullilainsäädäntöä rikko-
viin toimiin tarkoitettuja;

- c) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joi-
den on ilmoitettu mahdollisesti olevan
tullilainsäädännön vastaisten toimien
kohteena;
- d) kulkuneuvoihin, joita perustellusti usko-
taan käytetyn tai käytettävän tai voitavan
käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toi-
missa.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntön-
sä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä mukai-
sesti apua ilman, että sitä pyydetään, jos ne
pitävät sitä tullilainsäädännön oikean sovelta-
misen kannalta tarpeellisenä, erityisesti silloin
kun ne saavat seuraavia asioita koskevia
tietoja:

- toimet, joilla rikotaan tai näytetään
rikkovan tullilainsäädäntöä ja joilla
saattaa olla merkitystä muille osapuo-
lille,
- uudet keinot tai menetelmät, joita käy-
tetään näiden toimien toteuttamisessa,
- tavarat, joiden tiedetään olevan tullilain-
säädäntöä rikkovien toimien kohteena,
- luonnollisiin henkilöihin tai oikeushen-
kilöihin, joiden perustellusti uskotaan
rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädän-
töä,
- kulkuneuvoihin, joita perustellusti us-
kotaan käytetyn tai käytettävän tai voi-
tavan käyttää tullilainsäädäntöä rikko-
vissa toimissa.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/tiedoksiannot

Pyynnön vastaanottanut viranomainen to-
teuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen

pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti
kaikki tarvittavat toimenpiteet:

- kaikkien sellaisten asiakirjojen toimit-
tamiseksi, ja
- kaikkien sellaisten päätösten tiedoksi
antamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan sovelta-
misalaa, vastaanottajalle, joka asuu sen alu-
eella tai on sijoittautunut sinne. Itse pyynnön
osalta sovelletaan 6 artiklan 3 kohdan
määräyksiä.

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti esitetyt
pyynnöt on tehtävä kirjallisesti. Pynnön
täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään
pyyntöön. Myös suulliset pyynnöt voidaan
hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on
tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava
kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa
pyynnöissä on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittänyt viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja
muut oikeudelliset välineet;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot
tutkimuksen kohteena olevista luonnol-
lisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja
jo suoritetuista kyselyistä, lukuun otta-
matta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pynnöt on tehtävä pyynnön vastaanot-
taneen viranomaisen virallisella kielellä tai
jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia,

voidaan vaatia sen korjaamista tai täydentämistä; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaisesti avunpyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä toimittamalla käytössään olevia tietoja, suorittamalla aiheellisia tutkimuksia tai teettämällä niitä. Tämä määräys koskee myös hallinnollista yksikköä, jolle pyynnön vastaanottanut viranomainen on välittänyt pyynnön, jos tämä ei voi toimia yksin.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten välineiden mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneelta tai tämän vastuualueeseen kuuluvalta toiselta viranomaiselta tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen toimittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat voidaan korvata missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tietokoneella tuotetulla tiedolla.

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata Armenian tasavallan tai sellaisen jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti; tai
- b) todennäköisesti uhkaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, erityisesti 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai
- c) koskee muuta kuin tullilainsäädäntöä koskevia valuutta- tai verolainsäädäntöä; tai
- d) loukkaa teollisia salaisuuksia taikka liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja, riippuen kummankin osapuolen asiaa koskevista säännöistä. Niihin sovelletaan julkisten asiakirjojen salassapitovelvollisuutta ja niitä koskee vastaaviin tietoihin sovellettava

suoja tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön toimielimiin sovellettavien vastaavien säännösten mukaisesti.

2. Henkilöön liittyviä tietoja saa toimittaa ainoastaan, jos niitä vastaanottava osapuoli sitoutuu suojelemaan niitä vähintään samalla tavalla kuin tietoja toimittava osapuoli suojelee niitä samassa tapauksessa.

3. Saatuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan tämän pöytäkirjan soveltamiseksi. Jos toinen osapuoli pyytää tietoja muuhun tarkoitukseen, sen on etukäteen pyydettävä tiedot toimittaneelta viranomaiselta sen kirjallista suostumusta. Tietoja pyytäneen osapuolen on lisäksi noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Mitä 3 kohdassa määrätään, ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisen vuoksi järjestetyissä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä. Kyseiset tiedot toimittaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan kyseisestä käytöstä.

5. Osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja todisteena todistusaineistossa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä.

11 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana tuomioistuimien tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

2. Valtuutuksen saanut virkamies saa pyynnön

esittäneen osapuolen alueella omille virkamiehille voimassa olevan lainsäädännön takaaman suojan.

12 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkishallinnon palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

13 ARTIKLA

Soveltaminen

1. Armenian tasavallan keskustulliviranomaiset ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaiset osastot sekä tarvittaessa jäsenvaltioiden tulliviranomaiset vastaavat tämän pöytäkirjan soveltamisesta. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon voimassa olevat tietosuoja koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohdista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

14 ARTIKLA

Täydentävä luonne

Yhden tai useamman jäsenvaltion ja Armenian tasavallan tekemät keskinäistä avunantoa koskevat sopimukset eivät estä soveltamista yhteisön säännöksiä Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisten osastojen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan määräysten soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
ITÄVALLAN LIITTOTASAVALTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA,
SUOMEN TASAVALTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat ARMENIAN TASAVALTAA,

jotka

ovat kokoontuneet vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentä..... allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Armenian tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteenä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

Yhteinen julistus sopimuksen 4 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 6 artiklan osalta
Yhteinen julistus sopimuksen 15 artiklasta
Yhteinen julistus 25 artiklan b alakohdassa ja 36 artiklassa olevasta valvonnan käsitteestä
Yhteinen julistus sopimuksen 35 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 42 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 95 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Armenian tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevan kirjeenvaihdon:

Yhteisön ja Armenian tasavallan kirjeenvaihto yhtiöiden perustamisesta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Armenian tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevat julistukset:

Ranskan tasavallan julistus

YHTEINEN JULISTUS 4 ARTIKLASTA

Tarkasteltaessa 4 artiklan mukaisesti olosuhteiden muutosta Armenian tasavallassa osapuolet käsittelevät tärkeitä muutoksia, jotka saattavat merkittävästi vaikuttaa Armenian tulevaan kehitykseen. Tämä voi käsittää Ar-

menian liittymisen WTO:hon, Euroopan neuvostoon tai muihin kansainvälisiin toimielimiin tai liittymisen alueelliseen tulliliittoon tai alueellisiin yhdentymissopimuksiin.

YHTEINEN JULISTUS 6 ARTIKLASTA

Osapuolet ollessa yhtä mieltä siitä, että olosuhteet vaativat korkean tason tapaamisia,

niitä järjestetään ad hoc -pohjalta.

YHTEINEN JULISTUS 15 ARTIKLASTA

Osapuolet neuvottelevat yhteistyökomiteassa tuontitullipolitiikastaan, mukaan lukien tullisuojan muutokset, kunnes Armenian tasaval-

ta liittyy WTO:hon. Kyseisiä neuvotteluja ehdotetaan erityisesti ennen tullisuojan korottamista.

YHTEINEN JULISTUS 25 ARTIKLAN b KOHDASSA JA 36 ARTIKLASSA OLEVASTA MÄÄRÄYSVALLAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että määräysvalta riippuu yksittäisten tapausten tosiasiallisista olosuhteista.

2. Yhtiön katsotaan olevan toisen yhtiön määräysvallassa ja sitä pidetään näin ollen toisen yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänen enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen tai valvovan elimen jäsenistä, ja se on samalla tytäryhtiön osakkeenomistaja tai jäsen.

3. Osapuolet katsovat, että 2 kohdassa esitetyt perusteet eivät ole tyhjentäviä.

YHTEINEN JULISTUS 35 ARTIKLASTA

Pelkästään sen seikan, että viisumi vaaditaan vain tietyn osapuolen luonnollisilta hen-

kilöiltä, ei katsota mitätöivän tai rajoittavan erityiseen sitoumukseen perustuvia etuja.

YHTEINEN JULISTUS 42 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patenteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin sekä teollisoikeuksien suojelemista koskevan Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu suoja vilpillistä kilpailua vastaan ja taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen.

YHTEINEN JULISTUS 95 ARTIKLASTA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sopimuksen oikein tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi sopimuksen 95 artiklaan sisältyvällä ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tarkoitetaan jommankumman osapuolen tekemää tämän sopimuksen merkittävää rikkomista. Tämän sopimuksen merkittävä rikkominen käsittää:

- a) tämän sopimuksen perusteettoman purkamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan;

tai

- b) tämän sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että 95 artiklassa tarkoitetuilla 'aiheellisilla toimenpiteillä' tarkoitetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä. Jos toinen osapuoli toteuttaa tietyn toimenpiteen erityisen kiireellisessä tapauksessa 95 artiklan nojalla, toinen osapuoli voi aloittaa riitojen ratkaisemista koskevan menettelyn.

**YHTEISÖN JA ARMENIAN TASAVALLAN KIRJEENVAIHTO YHTIÖIDEN
SJOITTAUTUMISESTA**

A. Armenian tasavallan hallituksen kirje

Arvoisa Herra,

Viittaan parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Armenian tasavalta myöntää Armenian tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Armenian politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Armenian tasavaltaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Armenian tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Armenian tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Armenian tasavallan
hallituksen puolesta

B. Euroopan yhteisön kirje

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa saaneeni seuraavan tänään päivätyn kirjeenne:

”Viitataan parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Armenian tasavalta myöntää Armenian tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Armenian politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Armenian tasavaltaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Armenian tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Armenian tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vahvistan vastaanottaneeni tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisön
puolesta

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Armenian tasavallan kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

Sopimuksen ulkopuolella:

SOPIMUKSEEN KUULUMATON KIRJE EUROOPAN YHTEISÖILTÄ JA NIIDEN JÄSENVALTIOILTA ARMENIAN TASAVALLAN HALLITUKSELLE

Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot antavat seuraavan lausunnon, joka koskee Armenian viranomaisten pyyntöä sisällyttää kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen määräyksiä avunannosta ydinturva-alalla:

- Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot pahoittelevat Armenian viranomaisten päätöstä avata Medzamorin ydinvoimalaitoksen yksikkö n:o 2 marraskuussa 1995, mitä ne pitävät Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden ydinturvallisuuden parantamista kaikkialla maailmassa ja erityisesti Keski- ja Itä-Euroopan maissa sekä entisessä Neuvostoliitossa, joissa sijaitsevien ydinvoimalaitosten suunnittelussa on havaittu merkittäviä vikoja, koskevan kokonaistavoitteen vastaisena.
- Koska Medzamorin ydinvoimalaitosta ei voida korjata vastaamaan kansainvälisesti tunnustettuja turvallisuusstandardeja, Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot pitävät sitä soveltumattomana pitkän aikavälin toimintaan ja suosittelevat sen sulkemista niin pian kuin se on käytännössä mahdollista. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että vaihtoehtoisia

energianlähteitä yksilöidään ja käytetään. Yhteisö haluaa tukea Armeniaa kattavan pitkän aikavälin strategian määrittelyssä ja täytäntöönpanossa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen 54 artiklan mukaisesti Tacis-ohjelman kautta (yhdessä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa).

- Rajoittamatta edellä mainittua ydinvoimalaitoksen sulkemista koskevaa tavoitetta ja nykytilanne huomioon ottaen yhteisön olisi harkittava Armenian pyynnöstä mahdollisuutta antaa Tacis-ohjelman voimavaroihin ja ensisijaisiin tavoitteisiin sopivaa rajoitettua tukea Tacis-ohjelman teknisen avun mukaisille lyhyen aikavälin turvatoimenpiteille.

Näihin toimenpiteisiin voisi sisältyä:

- tuki turvaviranomaisille,
- toiminnallista turvallisuutta koskevan avun anto ydinvoimalaitoksille,
- tarvittaessa rajoitettu määrä näiden tehtävien täyttämiseksi kiireellisesti tarvittavia laitteita.

N:o 75

(Suomen säädöskokoelman n:o 774/1999)

Asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Azerbaidzhanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta**

Annettu Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §
Luxemburgissa 22 päivänä huhtikuuta 1996 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Azerbaidzhanin tasavallan välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 28 päivänä kesäkuuta 1996, tu-

lee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999 niin kuin siitä on sovittu.

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
AZERBAIDŽANIN TASAVALLAN
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS**

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan välisen kumppanuuden perustamisesta

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen osapuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

AZERBAIDŽANIN TASAVALTA,

jotka

PITÄVÄT MERKITTÄVINÄ yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan välisiä siteitä ja yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuus ja yhteistyö, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin 18 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella, jota on Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen sovellettu soveltuvin osin Euroopan yhteisöjen ja jokaisen itsenäisten valtioiden yhteisön jäsenvaltion välisiin suhteisiin,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, jotka ovat itse kumppanuuden perusta,

TUNNUSTAVAT tässä yhteydessä, että tukemalla Azerbaidžanin tasavallan itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta myötävaikutetaan rauhan ja vakaiden olojen turvaamiseen Euroopassa,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisun edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä (ETYJ),

HALUAVAT kannustaa naapurimaiden välistä alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla alueen hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi, erityisesti Transkaukasian itsenäisten valtioiden ja muiden naapurivaltioiden välisen yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen edistämiseen tähtäävien aloitteiden osalta,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan, Helsingin ETYKasiakirjaan "Muutoksen haasteet" vuodelta 1992 sekä muihin ETYJ:n perustavaa laatua oleviin asiakirjoihin,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion periaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen ihmisoikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän ensisijaisen tärkeästä merkityksestä sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarkoitetun taloudellisen vapauttamisen ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaan saamisen,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen soveltaminen on Azerbaidžanin tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta sekä yhteistyössä tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä, alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

TUNNUSTAVAT Azerbaidžanin tasavallan halun solmia läheisen yhteistyön eurooppalaisten toimielinten kanssa ja TUKEVAT sitä,

OTTAVAT HUOMIOON tarpeen edistää investointitoimintaa Azerbaidžanin tasavallassa, energia-ala mukaan lukien, ja sen, että yhteisö ja sen jäsenvaltiot pitävät tärkeinä yhtäläisiä edellytyksiä energiatuotteiden hyödyntämiseen ja niiden kauttakulkuun ja vientiin, vahvistavat Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan sitoutumisen Euroopan energiaperuskirjaan sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiaperuskirjan pöytäkirjan energiatehokkuudesta ja siihen liittyvistä näkökohdista täysimääräiseen täytäntöönpanoon,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun tehdä taloudellista yhteistyötä sekä antaa tarvittaessa teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Azerbaidžanin tasavallan lähentämistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen ja Azerbaidžanin tasavallan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen järjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisesti,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden perustamiseen, työvoimaan, palvelujen tarjontaan ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristönsuojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

TUNNUSTAVAT laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi ja valvomiseksi tehtävän yhteistyön olevan yksi tämän sopimuksen pääasiallisista tavoitteista, ja

HALUAVAT luoda perustan yhteistyölle kulttuurin alalla ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukainen rakenne osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jolla mahdollistettaisiin poliittisten suhteiden kehittäminen,
- tukea Azerbaidžanin tasavaltaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää talouttaan sekä saattaa päätökseen siirtyminen markkinatalouteen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestäväen taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta lainsäädännölliselle, taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja siviilitarkoituksiin suunnatulle tieteelliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin alan yhteistyölle.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat kansanvallan, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Helsingin päätössiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät oman alueen hyvinvoinnin ja vakauden varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneet uudet itsenäiset valtiot, jäljempänä 'itsenäiset valtiot',

jatkaisivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötä hyvien naapuruksien hengessä noudattaen Helsingin päätössiakirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta, ja ne pyrkivät kaikkiin tavoin edistämään tätä prosessia.

4 ARTIKLA

Osapuolet tarkastelevat tarvittaessa olosuhteiden muutosta Azerbaidžanin tasavallassa, erityisesti taloudellisten olosuhteiden ja markkinatalouteen tähtäävien taloudellisten uudistusten toteuttamisen osalta. Yhteistyöneuvosto voi tehdä suosituksia osapuolille minkä tahansa tämän sopimuksen osan kehittämistä näiden olosuhteiden perusteella.

11 OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

5 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan välistä lähentymistä, tukee kyseisessä maassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Azerbaidžanin tasavallan sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen,
- saavutetaan näkökantojen lisääntynyt lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä ja lisätään siten alueen turvallisuutta ja vakautta sekä edistetään Transkaukasian itsenäisten valtioiden tulevaa kehitystä,
- varmistetaan, että osapuolet pyrkivät toimimaan yhteistyössä Euroopan vakauden ja turvallisuuden lujittamista, demokratian periaatteiden noudattamisen sekä ihmisoikeuksien kunnioitta-

mista, erityisesti vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä koskevis-
sa kysymyksissä, ja että osapuolet neuvottelevat tarvittaessa näihin liittyvistä kysymyksistä.

Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alueellisella tasolla, tarkoituksena myötävaikuttaa alueellisten selkkausten ratkaisemiseen ja jännitteiden lieventämiseen.

6 ARTIKLA

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään 77 artiklalla perustetussa yhteistyöneuvostossa ja muissa tapauksissa yhteisestä sopimuksesta.

7 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät myös muita poliittisen vuoropuhelun menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännölliset kokoukset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan edustajien välillä,
- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien asianmukaiset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat, ETYJ:n kokoukset ja muut yhteydet,
- kaikki muut keinot, mukaan lukien mahdolliset asiantuntijakokoukset, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vakiinnuttamista ja kehittämistä.

8 ARTIKLA

Parlamentarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 86 artiklalla perustetussa parlamentarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

9 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosi-
tuimmuskohtelun kaikilla aloilla seuraavien osalta:

- tuontiin ja vientiin sovellettavat tullit ja maksut, mukaan lukien mainittujen tullien ja maksujen kantamismenetelmä,
- tullausta, kauttakuljetusta, varastoja ja uudelleenlastausta koskevat määräykset,
- verot ja muut sisäiset maksut, joita sovelletaan tuotuihin tavaroihin välittömästi tai välillisesti,
- maksutavat ja kyseisten maksujen siirrot,
- säännöt, jotka koskevat tavaroiden myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja käyttöä kotimaan markkinoilla.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton tai vapaakauppa-alueen perustamiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perustamisen perusteella;
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille WTO:n sääntöjen ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti;
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliikenteen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta liitteessä I määriteltyihin Azerbaidžanin tasavallan muille Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Azerbaidžanin tasavallan liittyessä GATT:iin tai 31 päivänä joulukuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

10 ARTIKLA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että vapaan kauttakuljetuksen periaate on tämän sopimuksen saavuttamisen olennainen edellytys.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdan määräyksiä sovelletaan osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan määräykset eivät kuitenkaan rajoita erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan, tai osapuolten välillä sovittuihin tuotteisiin, liittyvien erityismääräysten taikka 90 artiklan määräysten soveltamista.

11 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti maahantuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleistä lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa osapuolta sitovissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrättyissä tapauksissa ja niissä määrättyjä menettelyjä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Olosuhteet, joiden perusteella kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvollisuudet otetaan huomioon.

12 ARTIKLA

1. Azerbaidžanin tasavallasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ilman määrällisiä rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 14, 17 ja 18 artiklan määräysten soveltamista.

2. Yhteisöstä peräisin olevat tuotteet tuodaan Azerbaidžanin tasavaltaan ilman määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamat-

ta tämän sopimuksen 14, 17 ja 18 artiklan määräysten soveltamista.

13 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

14 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin tai sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Azerbaidžanin tasavalta, siitä riippuen, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Azerbaidžanin tasavalta, tapauksen mukaan, voi toimittaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaankuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi XI osaston määräysten mukaisesti.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimista 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvottelut käydään viipymättä tällaisen toiminnan toteuttamisen jälkeen.

5. Valittaessa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteutumiselle.

6. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

15 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat harkitsemaan tämän osapuolten välistä tavarakauppaa koskevan sopimuksen määräysten kehittämistä olosuhteiden mukaan, mukaan lukien Azerbaidžanin tasavallan liittymisestä WTO:hon aiheutuva tilanne. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille tällaista kehittämistä koskevia suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa osapuolten välisen sopimuksen perusteella omia menettelyjä noudattaen, jos ne hyväksytään.

16 ARTIKLA

Sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalien, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta; ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

17 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 18 päivänä joulukuuta 1995 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1996, ja sen seuraajasopimuksilla.

18 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden kauppaa säännellään tämän osaston määräyksillä, lukuun ottamatta 12 artiklaa.

2. Perustetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Azerbaidžanin tasavallan edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisesti osapuolia kiinnostavia hiili- ja teräsasioita koskevia tietoja.

19 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset. Tarvittaessa ydinaineiden kauppaa säännellään Euroopan atomienergiayhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan välillä tehtävän erityissopimuksen määräykset.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

TYÖEHDOT

20 ARTIKLA

1. Jollei jäsenvaltioissa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja sen jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jonkun jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Azerbaidžanin kansalaisia ei kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin verrattuna syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Azerbaidžanin tasavallassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Azerbaidžanin tasavalta pyrkii varmistamaan, että Azerbaidžanin tasavallan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei syrjitä verrattuna omiin kansalaisiin heidän kan-

salaisuutensa perusteena työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

21 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii, mitä parannuksia voidaan tehdä liikealan henkilöiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt sitoumukset.

22 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 20 ja 21 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

11 LUKU

YHTIÖIDEN SJOITTAUTUMISTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET

23 ARTIKLA

1. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät Azerbaidžanin yhtiöille niiden 25 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen yhteydessä kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannelle maalle myönnetty kohtelu.

2. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille azerbaidžanilaisten yhtiöiden tytäryhtiöille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä IV lueteltujen varausten soveltamista.

3. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille Azerbaidžanin yhtiöiden sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

4. Azerbaidžanin tasavalta myöntää yhteisön yhtiöiden 25 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin azerbaidžanilaisille yhtiöille tai kolmansien maiden

yhtiöille myönnetty kohtelu sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä V lueteltujen varausten soveltamista.

24 ARTIKLA

1. Mitä 22 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 100 artiklan määräysten soveltamista.

2. Kuitenkin laivanvarustamoiden toiminnan kansainväliselle meriliikenteelle tarjoamia palveluja koskevien jäljempänä lueteltujen toimien osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yhtiöiden kaupallisen läsnäolon harjoittamisen alueellaan tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden muodossa siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset ovat yhtä edulliset kuin sen omille yhtiöille tai kolmansien maiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetyt edellytykset, sen mukaan kummat ovat edullisemmat sekä kummankin osapuolen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

3. Tällainen toiminta sisältää seuraavat toimet, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaalle tarjoamisesta laskutukseen saakka huolimatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;
- b) sellaisten liikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaan puolesta, jotka ovat tarpeellisia yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien kaikki sisämaaliikennepalvelut, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatieliikenne;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettujen tavaroiden alkuperään tai ominaisuuksiin liittyvien asiakirjojen valmistelu;

- d) kaikin tavoin tapahtuva tiedon toimittaminen liiketoiminnasta, mukaan lukien tietojärjestelmät ja sähköiset tietojenvaihtojärjestelmät (jollei televiestintään liittyvistä ketään syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);
 - e) liiketoimintaa koskevien järjestelyjen toteuttaminen paikallisten varustamoiden kanssa, mukaan lukien osallistuminen yhtiöiden osakepääomaan ja paikallisesti (tai ulkomaisen henkilöstön ollessa kyseessä tämän sopimuksen olennaisten määräysten mukaisesti) työhön otetun henkilöstön nimittäminen;
 - f) toimiminen yhtiöiden puolesta muun muassa järjestämällä tarvittaessa aluksen satamassa käynti tai ottamalla vastuu rahdista.
- tarvittaessa emoyhtiöön eli ulkomailla sijaitsevan pääkonttoriin on oikeudellinen yhteys, niiden ei tarvitse toimia suoraan tällaisen emoyhtiöön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa sivutoimipaikassa.
 - d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitettujen yhteisön tai Azerbaidžanin yhtiöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Azerbaidžanin tasavallassa tai yhteisössä.
 - e) 'Toiminnalla' taloudellisen toiminnan harjoittamista.
 - f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.

25 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) 'yhteisön yhtiöllä' tai 'Azerbaidžanin yhtiöllä' jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön tai Azerbaidžanin tasavallan alueella. Jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jolla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai Azerbaidžanin tasavallan alueella, pidetään kuitenkin yhteisön tai Azerbaidžanin yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan talouteen.
- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja jolla on käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa niin, että, vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että

Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetustoimet, niihin jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin tasavallan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Azerbaidžanin tasavallan ulkopuolelle, ja niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Azerbaidžanin tasavallan ulkopuolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin kansalaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Azerbaidžanin tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

26 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, ei estetä toteuttamasta vakavaraisuustoimenpiteitä, muun muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä, joiden omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelujen toimittaja tai varmistaakseen rahoitusjärjestelmän loukkaamattomuuden ja vakauden. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona osapuolen tämän sopimuksen mukaisen sitoumusten tai velvollisuuksien välttämiseksi.
2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksit-

täisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai omistusta koskevia tietoja.

3. Tässä sopimuksessa 'rahoituspalveluilla' tarkoitetaan liitteessä III esitettyä toimintaa.

27 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta tarvittavia toimenpiteitä, joilla estetään sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertäminen, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä osapuolen markkinoille tämän sopimuksen määräysten nojalla.

28 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Azerbaidžanin tasavallan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiölle tai Azerbaidžanin yhtiöllä on oikeus palkata tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä palkata Azerbaidžanin tai yhteisön alueella vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määriteltyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet palkkaavat heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan työskentelyjaksoa.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat c alakohdassa tarkoitettuja 'yhtiön sisäisen siirron saajia', jos yhtiökokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

- a) Yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat, yhtiötä pääasiallisesti yhtiön hallituksen tai osakkeenomistajien taikka

niiden kaltaisten elinten tai henkilöiden valvomina tai johtamina ja joiden tehtäviin kuuluu:

- johtaa yritystä, sen osastoa tai alaosastoa,
 - valvoa ja tarkastaa muun valvontatehtävissä toimivan, ammatillisen tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyä,
 - henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan, irtisanomistaan tai muita henkilöstöön liittyviä suosituksia.
- b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiön toiminnalle, tutkimusvälineille, teknologialle tai hallinnolle olennaisen tärkeää harvinaista osaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiössä tarvittavan erityisosaamisen lisäksi sellaiseen työhön tai toimialaan liittyvä huomattava pätevyys, joka edellyttää teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.
- c) 'Yhtiön sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisen yhtiökokonaisuuden pääasiallisen toimipaikan on oltava jommankumman osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden sijoittautumisen (sivuliike, tytäryhtiö) yhteydessä siten, että toisen osapuolen alueella harjoitettava taloudellinen toiminta on tosiasiallisesti samankaltaista.

29 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikkiin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 37 artiklan määräysten soveltamista: 37 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Azerbaidžanin tasavalta antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 43 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uutta lainsäädäntöä, joka saattaa muuttaa yhteisön yhtiöiden, tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden sijoittautumista Azerbaidžanin tasavaltaan ja siellä toimimista koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Azerbaidžanin tasavaltaa toimittamaan sille luonnokset tällaiseksi lainsäädännöksi tai asetuksista ja aloittaa näitä luonnoksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Azerbaidžanin tasavallassa käyttöön otettu lainsäädäntö muuttaa Azerbaidžanin tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yritysten tytäryritysten ja sivuliikkeiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä, kyseessä olevia säädöksiä ei sovelleta asianomaisen säädöksen voimaantuloa seuraavien kolmen vuoden aikana sellaisiin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Azerbaidžanin tasavaltaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUJEN TARJOAMINEN YHTEISÖN JA AZERBAIDŽANIN TASAVALLAN VÄLILLÄ

30 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain sen, että muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja sijoittautuneet yhteisön yhtiöt tai Azerbaidžanin yhtiöt voivat tarjota palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtunut kehitys.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

31 ARTIKLA

Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittämisen Azerbaidžanin tasavallassa.

32 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille merenkulun markkinoille ja liikenteeseen:

- a) mitä edellä määrätään, ei rajoita Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäännöistä tehtyyn yleissopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, sellaisina kuin niitä voidaan soveltaa tämän sopimuksen osapuoliin. Linjakonferenssiin kuulumattomat reittiliikennettä harjoittavat yhtiöt saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien yhtiöiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta rehellisestä kilpailusta;
- b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteen olennaisena tekijänä;

2. Sovellettaessa 1 kohdan periaatteita osapuolet:

- a) eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelta yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisten sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;
- b) eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevia sopimuslausekkeita, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa jommankumman osapuolen meriliikenneyhtiöillä ei olisi muutoin mahdollisuutta harjoittaa liiketoimintaa kyseiseen kolmanteen maahan ja sieltä pois;
- c) kieltävät tulevaisuudessa kahdenvälisissä sopi-

muksissaan kuljetusosuusjärjestelyt kuiv-
van ja nestemäisen lastin tavaraliikenteessä;

- d) poistavat tämän sopimuksen voimaantulo-
sta alkaen kaikki yksipuoliset toimen-
piteet sekä hallinnolliset, tekniset ja
muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai
syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen
tarjoamiseen kansainvälisessä meriliikenteessä.

3. Osapuolet myöntävät kansainväliselle liikenteelle avoimiin satamiin pääsyn, infrastruktuurin ja liitännäispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen, tullipalvelujen, ankuripaikan antamisen sekä lastaus- ja purkauspalvelujen osalta toisen osapuolen kansalaisten tai yhtiöiden aluksille muun muassa kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin osapuolen omille aluksille myönnetty kohtelu.

4. Yhteisön kansalaiset ja yhtiöt, jotka tarjoavat kansainvälisiä meriliikennepalveluja, voivat vapaasti tarjota kansainvälisiä joki/meripalveluja Azerbaidžanin tasavallan sisävesiväylillä ja päin vastoin.

33 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa määrätä molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjontaa koskevista edellytyksistä maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lento-
liikenteessä erityisissä sopimuksissa, jotka osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

34 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka osa-

puolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

35 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta luonnollisten henkilöiden maahanpääsyä, oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevaa lainsäädäntöään, jos sillä tavoin ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle tämän sopimuksen tietyn määräyksen perusteella. Edellä mainittu määräys ei rajoita 34 artiklan soveltamista.

36 ARTIKLA

Azerbaidžanin ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä määräysvallassa ja yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

37 ARTIKLA

Jommankumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

38 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Azerbaidžanin tasavalta myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATSin V artiklan periaatteiden mukaisesti.

39 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovel-

leta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet myöntävät tai aikovat myöntää tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella, tai muihin verojärjestelyihin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai panevat täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verojärjestelyjen tai kotimaisen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Azerbaidžanin tasavalta erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erilaisessa asemassa olevia veronmaksajat toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

40 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- jäsenvaltioiden kansalaisille tai Azerbaidžanin tasavallan kansalaisille annetaan oikeus saapua Azerbaidžanin tasavallan tai yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijän- tai palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana,
- yhteisön tytäryhtiöille tai Azerbaidžanin yhtiöiden sivuliikkeille annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Azerbaidžanin tasavallan kansalaisia yhteisön alueella,
- Azerbaidžanin tytäryhtiöille tai yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Azerbaidžanin tasavallan alueella,
- Azerbaidžanin yhtiöille tai yhteisön tytäryhtiöille tai Azerbaidžanin yhtiöiden sivuliikkeille annetaan oikeus pal-

kata tilapäisillä sopimuksilla azerbaidžanilaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja heidän valvonnassaan,

- yhteisön yhtiöille tai Azerbaidžanin tytäryhtiöille tai yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille annetaan oikeus palkata tilapäisin sopimuksin jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 28 artiklan määräysten soveltamista.

V LUKU

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMA

41 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimusten määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan asukkaiden väliset maksut, jotka liittyvät tämän sopimuksen määräysten mukaiseen tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanottavan maan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei estä Azerbaidžanin tasavaltaa asettamasta rajoituksia Azerbaidžanin asukkaiden suorille ulkomaisille investoinneille. Kyseisiä rajoituksia ei sovelleta yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin. Osapuolet sopivat neuvottelevansa rajoitusten voimassaolon jatkamisesta viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta, ottaen huomioon kaikki rahan, verotukseen ja rahoitukseen liittyvät seikat.

4. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Azerbaidžanin

tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 tai 6 kohdan määräysten soveltamista.

5. Osapuolet neuvottelevat keskenään helppottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

6. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja kunnes kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) perustamissopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Azerbaidžanin valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Azerbaidžanin tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Azerbaidžanin tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Azerbaidžanin tasavalta antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden käyttöönotosta ja niihin liittyvistä muutoksista.

7. Jos yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan väliset pääomansiirrot poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Azerbaidžanin tasavallassa, yhteisö tai Azerbaidžanin tasavalta voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Azerbaidžanin välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI LUKU

HENKISEN, TEOLLISEN JA KAUPALLISEN OMAISUUDEN SUOJELU

42 ARTIKLA

1. Azerbaidžanin tasavalta jatkaa tämän artiklan ja liitteen II määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuu-

teen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistaakseen viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Azerbaidžanin tasavalta liittyy viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta sellaisiin liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin monenvälisiin yleissopimuksiin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelusta, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

43 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että Azerbaidžanin tasavallan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön on tärkeä edellytys Azerbaidžanin tasavallan ja yhteisön taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle. Azerbaidžanin tasavalta pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkilainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, tekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö ja luonnonvarojen hyödyntämistä ja käyttöä koskeva lainsäädäntö, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lainsäädäntö sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Azerbaidžanin tasavallalle näiden toimenpiteiden toteuttamisessa tarvittavaa teknistä apua, johon voi sisältyä esimerkiksi:

— asiantuntijavaihto,

- tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti oleellisen lainsäädännön osalta,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutustoiminta,
- avunanto kyseisiä aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

4. Osapuolet sopivat tarkastelevansa keinoja soveltaa niiden kilpailulainsäädäntöä yhteiseltä pohjalta sellaisissa tapauksissa, jotka koskevat niiden välistä kauppaa.

den välistä ja muiden naapurivaltioiden kanssa tapahtuvaa yhteistyötä kyseisen alueen sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi ottaen huomioon yhteisön, neuvoston asiaa koskeva asetus, jota sovelletaan itsenäisille valtioille annettavaan tekniseen apuun, yhteisön Azerbaidžanin tasavallalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän viiteohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

44 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Azerbaidžanin tasavalta ryhtyvät taloudelliseen yhteistyöhön tarkoituksenaan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestäväää kehitystä Azerbaidžanin tasavallassa. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia sekä talous- ja kauppajärjestelmän rakennemuutosta Azerbaidžanin tasavallassa, ja ne noudattavat kestävä ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tämän vuoksi yhteistyössä keskitytään erityisesti taloudelliseen ja sosiaaliseen kehittämiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen, yritysten tukemiseen (mukaan lukien yksityistäminen, investoinnit ja rahoituspalvelujen kehittäminen), maatalouteen ja elintarvikkeisiin, energiaan, liikenteeseen, matkailuun, ympäristönsuojeluun, alueelliseen yhteistyöhön ja rahapolitiikkaan.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää Azerbaidžanin tasavallassa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti Transkaukasian itsenäisten valtioiden

45 ARTIKLA

Yhteistyö tavarakaupan ja palvelukaupan alalla

Osapuolet toimivat yhteistyössä varmistakseen, että Azerbaidžanin tasavallan kansainvälistä kauppaa käydään WTO:n sääntöjen mukaisesti.

Tähän yhteistyöhön sisältyy kaupan helpottamiseen suoraan liittyviä erityiskysymyksiä, kuten:

- kauppaa ja siihen liittyviä kysymyksiä, mukaan lukien maksut ja selvittelyjärjestelyt, koskevan politiikan muotoilu,
- näitä kysymyksiä koskevan lainsäädännön valmistelu,
- apu Azerbaidžanin tasavallan mahdollista WTO:hon liittymistä varten.

46 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kaupallisten yhte-yksien kehittämistä,
- yhteisön osallistumista Azerbaidžanin

tasavallan pyrkimyksiin uudistaa sen teollisuuden rakenteet,

- hallinnon parantamista,
- asianmukaisten markkinapohjaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä sekä taitotiedon siirtoa,
- ympäristönsuojelua.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiä koskevien yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen.

47 ARTIKLA

Rakennusala

Osapuolet tekevät yhteistyötä rakennusallalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Azerbaidžanin tasavallan rakennusalan nykyaikaistaminen ja sen rakenteen uudistaminen markkinatalouden periaatteiden mukaisesti ja otteen huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvät näkökohdat.

48 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivallan yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti parempien investointien turvaamista koskevien edellytysten, pääomansiirtojen ja investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan välisten investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan välisten kaksinkertaisen verotuk-

sen välttämistä koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,

- suotuisten olosuhteiden luominen Azerbaidžanin talouteen tehtävien ulkomaisien investointien edistämiseksi,
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa koskevan lainsäädännön ja sitä koskevien edellytysten luominen sekä lakia, asetuksia ja hallinnollisia käytäntöjä koskevien tietojen vaihto investointien alalla,
- investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihto muun muassa kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

49 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen avoimet ja kilpailukykyiset edellytykset tavaroita ja palveluja koskevien sopimusten myöntämiseksi erityisesti tarjouspyynnöillä.

50 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä edistetään lähentymistä kansainvälisesti hyväksytyihin laatuun koskeviin arviontiperusteisiin, periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista sekä Azerbaidžanin tuotteiden laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tämän vuoksi tekemään yhteistyötä teknistä apua koskeissa hankkeissa, joilla:

- edistetään asianmukaista yhteistyötä kyseisten alojen erityisjärjestöjen ja erityiselinten kanssa,
- edistetään yhteisön teknisten määräysten käyttöä sekä eurooppalais-

ten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen soveltamista,

- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen tiedon jakaminen laadun valvonnan alalla.

51 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä investointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättömiin metalleihin liittyvien teollisuuden alojen tulevaisuudennäkymiä koskevien tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät kysymykset,
- ympäristön suojelua koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja täytäntöönpano,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

52 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatun tieteellisen tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla yhteisen edun mukaisesti sekä, ottaen huomioon voimavarojen saatavuuden, riittävää pääsyä osapuolten vastaaviin ohjelmiin, jollei henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteinen TTK-toiminta,
- koulutustoiminta ja vaihto-ohjelmat osapuolten TTK-toiminnassa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi toteutettava 53 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta harjoittaa muita tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoja.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö pannaan täytäntöön sellaisten erityisjärjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja päätetään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti ja joilla vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

53 ARTIKLA

Koulutus ja ammatillinen koulutus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Azerbaidžanin tasavallassa sekä julkisella ja yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Azerbaidžanin tasavallan korkeakoulutason koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien korkeakoulutasoisten koulutuslaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistusten luokittelu,
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen määriteltävillä ensisijaisen tärkeillä alueilla,
- oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö,

- opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tiedemiesten ja tutkijoiden sekä nuorison liikkuvuus,
- eurooppaopintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,
- yhteisön kielten opetus,
- konferenssitulkkien jatkokoulutus,
- toimittajien koulutus,
- kouluttajien koulutus,
- opetusmenetelmien vaihto, jolla edistetään nykyaikaisten opetusohjelmien ja teknisten opetusmenetelmien käyttöä.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutustalan ohjelmiin voidaan harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset puitteet ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Azerbaidžanin tasavallan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

54 ARTIKLA

Maatalous ja maatalousteollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalousteollisuuden ja palvelualojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Azerbaidžanin tasavallassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Azerbaidžanin tuotteille edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maataloustuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös Azerbaidžanin standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat maatalouden peruselintarvikkeita ja jalostettuja elintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

55 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden ja Euroopan energiaperuskirjan periaatteita noudattaen, ottaen huomioon energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjan energiatehokkuudesta ja siihen liittyvistä ympäristönäkökohdista Euroopan energia-markkinoiden yhdentyessä asteittain.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa seuraavat alueet:

- energiapolitiikan muotoilu ja kehitys,
- energia-alan hallinnon ja sääntelyn kehittäminen markkinatalouteen sopivaksi,
- energian jakelun parantaminen, mukaan lukien jakelun turvaaminen, taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti,
- energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpano,
- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen,
- jakelua ja käyttöä koskevien energiateknologioiden parantaminen eri energiamuotojen osalta,
- energia-alan johdon koulutus ja tekninen koulutus,
- energia-aineiden ja -tuotteiden kuljetus ja kauttakuljetus,
- institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöön ottaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien kannustamiseksi,
- vesivoiman ja maiden uudistuvien energialähteiden kehittäminen.

3. Osapuolet vaihtavat keskenään energia-alan investointihankkeita koskevia oleellisia

tietoja, erityisesti öljy- ja kaasuputkien tai muiden energia-alan tuotteiden kuljetusmuotojen rakentamisen ja kunnostamisen osalta. Ne tekevät yhteistyötä pannakseen mahdollisimman tehokkaasti täytäntöön IV osaston ja 48 artiklan määräykset energia-alan investointien osalta.

56 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötään ottaen huomioon Euroopan energiaperuskirjan, vuoden 1993 Luzernin kokouksen julistuksen, energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön tuhoutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä,
 - paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta,
 - luonnontilan palauttaminen,
 - kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö,
 - teollisuuslaitosten turvallisuus ympäristön osalta,
 - kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
 - veden laatu,
 - jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätehuolto, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano,
 - maatalouden, maaperän eroosion ja kemiallisen saastumisen ympäristövaikutukset,
 - metsien suojelu ja uudistaminen,
 - biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja biologisten voimavarojen kestävä käyttö ja hallinta,
 - maan käytön suunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,
 - taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen,
 - maailmanlaajuiset ilmastomuutokset,
 - ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus,
 - tekninen apu, joka koskee radioaktiivisesti saastuneiden alueiden puhdistamista ja joka on tarkoitettu saastumisen aiheuttamien terveydellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi,
 - hankkeiden valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano.
3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:
- suunnitelmien kehittäminen suuronnettomuuksien ja muiden hätätilanteiden varalle,
 - tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon ja bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat,
 - yhteinen tutkimustoiminta,
 - lainsäädännön kehittäminen yhteisön määräyksiä vastaavaksi,
 - ympäristökoulutus ja toimielinten vahvistaminen,
 - yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla,

- strategioiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisten ja ilmastoon liittyvien kysymysten osalta sekä kestävä kehityksen saavuttamiseksi,
- ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset,
- ympäristön seuranta.

57 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Azerbaidžanin tasavallan liikennejärjestelmien ja -verkkojen rakenteiden uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensopivuuden varmistaminen kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi. Huomiota kiinnitetään erityisesti perinteisiin yhteyksiin, Transkaukasian maiden välillä ja muiden naapurivalttioiden kanssa.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- tieliikenteen, rautateiden, satamien ja lentoasemien hallinnon ja toiminnan nykyaikaistaminen,
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentoasemien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien yhteisen edun mukaisten pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen ja erityisesti TRACECA-hankkeeseen liittyvien liikennemuotojen osalta sekä koulutus edellä mainituilla aloilla,
- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen,
- yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien edistäminen,
- lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden valmistelu politiikkojen ke-

hittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistäminen.

58 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja lujittavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- politiikkojen ja suuntaviivojen vahvistaminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi,
- tariffipolitiikan ja kaupan pitämisen periaatteiden kehittäminen televiestinnän ja postipalvelujen osalta,
- teknologian ja taitotiedon siirto, mukaan lukien Euroopan tekniset standardit ja todistusjärjestelmät,
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen sekä investoinnin kannustaminen,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen muun muassa vapauttamalla alasektorien toiminta,
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen, erityisesti varojen elektronisen siirron alalla,
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjontaa sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeva asianmukainen lainsäädäntö,
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaista toimintaa varten.

59 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Azerbaidžanin tasavallan osallistumista

maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- nykyaikaisen yksityisen ja erityisesti kaupallisen pankki- ja rahoituspalvelujärjestelmän kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen ja Azerbaidžanin tasavallan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin,
- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Azerbaidžanin tasavallassa, kokemusten vaihtoon ja henkilökunnan koulutukseen,
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, joka muun muassa loisi suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustamiseen Azerbaidžanin tasavallassa, sekä vientiluottovakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Azerbaidžanin tasavallan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

60 ARTIKLA

Yritysten rakenneuudistus ja yksityistäminen

Osapuolet tunnustavat yksityistämisen tärkeyden kestäväälle talouden elvyttämiselle ja sopivat tekevänsä yhteistyötä tarvittavien institutionaalisten ja oikeudellisten rakenteiden ja menetelmien kehittämiseksi. Tämän vuoksi annetaan teknistä apua Azerbaidžanin parlamentin hyväksymän yksityistämisohjelman toteuttamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään yksityistämisen prosessin järjestelmällisyyteen ja avoimuuteen.

Tekninen apu keskitetään muun muassa seuraaviin tavoitteisiin:

- sellaisen Azerbaidžanin hallituksen sisäisen institutionaalisen perustan kehittäminen, joka voi määritellä yksityistämisen prosessin ja johtaa sitä,
- yrityksiä koskevan tietokannan luominen,

- yritysten muuttaminen osakeyhtiöiksi,
- laajan, kuponkijärjestelmään perustuvan yksityistämisen järjestelmän kehittäminen, jonka tavoitteena on omistuksen siirtäminen väestölle,
- osakeomistusten rekisteröintijärjestelmän kehittäminen,
- sellaisen järjestelmän kehittäminen, jonka yhteydessä laajaan yksityistämisen järjestelmään soveltumattomat yritykset myydään tarjouskilpailulla,
- sellaisten yritysten rakenneuudistus, joita ei vielä voi yksityistää,
- yksityisyrittäjyyden kehittäminen, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on myötävaikuttaa Azerbaidžanin talouden elvyttämiseen, ulkomaisten investointien edistämiseen sekä Azerbaidžanin ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämiseen.

61 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet lujittavat yhteistyötään alueellisen kehityksen alalla ja maan käytön suunnittelussa.

2. Tätä varten ne edistävät yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä tietojenvaihtoa aluepolitiikasta ja maan käytön suunnittelusta sekä aluepolitiikkojen muotoilun menetelmistä kiinnittäen erityistä huomiota epäsuotuisten alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä kyseisten viranomaisten sekä sellaisten alueellisten ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat aluesuunnittelusta, tarkoituksena muun muassa alueellisen kehityksen edistämismenetelmiä ja -keinoja koskevien tietojen vaihto.

62 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tasoa.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- koulutus ja ammatillinen koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti aloilla, joilla riskit ovat suuret,
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi,
- suuronnettomuuksien ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely,
- työympäristöön sekä työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän tietopohjan kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö,
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen,
- rakenneuudistusohjelmien suunnittelu ja hallinto,
- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla,
- tietojenvaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yrittäjyyden kannustamiseen tarkoitetut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Azerbaidžanin tasavallan sosiaaliturvauudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Azerbaidžanin tasavallassa markkinatalouksille ominaisia turvamenetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

63 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötään, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon edistäminen,
- tiedonkulun parantaminen,
- tietotaidon siirtäminen,
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen,
- virallisten matkailusta vastaavien elinten välinen yhteistyö,
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

64 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen,
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (toimisto PK-yritysten tukemista varten, viestintä, apu PK-yrityksille tarkoitetun rahaston perustamisessa), teknologiakeskusten kehittäminen,
- kaupan pitämistä, kirjanpitoa ja tuotteiden laadunvalvontaa koskeva koulutus.

65 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja kannustavat tehokasta ja vastavuoroista tietojenvaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Azerbaidžanin tasavallasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

66 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensovittamiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvien järjestelmien perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annetun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etujen edustajien välisen tietojenvaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittamisen lisääminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

67 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että kaikkia suunniteltuja kauppaa ja hyvään kauppatapaan liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Azerbaidžanin tasavallan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- tietojenvaihto,
- työskentelymenetelmien parantaminen,
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto,

- yhteyden luominen yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan passitusjärjestelmien välille,
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen,
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

Teknistä apua annetaan tarvittaessa.

3. Osapuolten hallintoviranomaisten tulliasioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 72 ja 74 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

68 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan talousuudistusprosessin tukemiseen ja seurantaan tarvittavat sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Azerbaidžanin tasavallassa edistävät luotettavat tilastot. Kyseisen yhteistyön yhteydessä käsitellään myös luottamuksellisten tietojen suojelua.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Azerbaidžanin tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, standardeihin ja luokituksiin,
- tilastotietojen vaihto,
- tarvittavien makro- ja mikrotaloudellisten tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Azerbaidžanin tasavallalle teknistä apua.

69 ARTIKLA

Talous

Osapuolet helpottavat talousuudistusproses- sia ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouksien peruseriaatteiden ymmär- tämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten makrotaloudellisiin tu- loksiin ja tulevaisuuden näkyymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Azerbaidžanin tasavaltaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua,
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämi- seksi talouspolitiikan suunnittelua var- ten, sekä tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen varmistamiseksi.

70 ARTIKLA

Rahapolitiikka

Azerbaidžanin tasavallan pyynnöstä yhteisö antaa teknistä apua, jolla on tarkoitus tukea Azerbaidžanin tasavaltaa sen pyrkiessä lujit- tamaan rahajärjestelmäänsä ja saamaan aikaan rahayksikkönsä täyden vaihdettavuuden.

Tähän sisältyy tekninen apu Azerbaidžanin tasavallan raha- ja luottopolitiikan suunnitte- luun ja soveltamiseen täydessä yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, hen- kilökunnan kouluttamiseen ja rahoitusmarkki- noiden kehittämiseen, arvopaperipörssi mu- kaan lukien. Tähän sisältyy myös epävirallisen näkemysten vaihto Euroopan valuuttajär- jestelmän periaatteista ja toiminnasta sekä rahoitusmarkkinoita ja pääomansiirtoja koske- vista yhteisön säädöksistä.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ DEMOKRATIAAN JA IHMISOIKEUKSIIN LIITTYVISSÄ KYSYMYKSISSÄ

71 ARTIKLA

Osapuolet tekevät yhteistyötä kaikissa de- mokraattisten instituutioiden perustamista tai lujittamista koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien oikeusvaltion lujittamisen sekä ihmis- oikeuksien ja perusvapauksien suojelemisen kannalta olennaiset asiat kansainvälisen oi- keuden ja ETYJ:n periaatteiden mukaisesti.

Tämä yhteistyö toteutetaan sellaisten tek- nisen avun ohjelmien kautta, joiden tavoitteena on muun muassa auttaa asianomaisen lainsäädännön laatimisessa ja täytäntöönpane- misessa, oikeuslaitoksen toiminnassa, oikeus- asioihin liittyvissä valtion tehtävissä ja vaali- järjestelmän toiminnassa. Tarvittaessa ohjel- miin voi sisältyä koulutus. Osapuolet edistävät kansallisten ja alueellisten viranomaisten, oi- keusviranomaisten, parlamentin jäsenten ja valtioista riippumattomien järjestöjen välisiä yhteydenottoja ja vaihtoja.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖ LAINVASTAISEN TOIMINNAN TORJUNNASSA SEKÄ LAITTON MAAHANMUUTON TORJUNNASSA JA VALVONNASSA

72 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat yhteistyön seuraavan- laisen lainvastaisen toiminnan ehkäisemiseksi:

- talouteen liittyvä lainvastainen toiminta, mukaan lukien lahjonta,
- tavaroiden laiton kauppa, mukaan lu- kien teollisuusjätteet,
- väärentäminen.

Yhteistyö edellä mainituilla aloilla perustuu neuvotteluihin ja läheiseen yhteistoimintaan.

Teknistä ja taloudellista apua annetaan muun muassa seuraavilla aloilla:

- laittoman toiminnan torjuntaa koskevan kansallisen lainsäädännön laatiminen,
- tietokeskusten perustaminen,
- laittoman toiminnan torjunnan alalla toimivien elinten tehokkuuden lisääminen,
- henkilökunnan koulutus ja tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen,
- laittoman toiminnan torjumiseksi tarkoitettujen molemminpuolisesti hyväksyttävien toimenpiteiden suunnittelu.

73 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

74 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa parantaakseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan, mukaan lukien huumausaineiden kemiallisten esiasteiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutuminen, estämiseksi tarkoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän ehkäisemistä ja vähentämistä. Tämän alan yh-

teistyö perustuu neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamiseen huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

75 ARTIKLA

Laiton maahanmuutto

1. Jäsenvaltiot ja Azerbaidžanin tasavalta sopivat tekevänsä yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi. Tätä varten:

- Azerbaidžanin tasavalta sitoutuu ottamaan takaisin kaikki jonkin jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa jäsenvaltion pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia, ja
- jäsenvaltiot sitoutuvat ottamaan takaisin kaikki Azerbaidžanin tasavallan alueella laittomasti oleskelevat, yhteisöä varten tehdyssä määritelmässä tarkoitetut kansalaisensa, tämän pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia.

Jäsenvaltiot ja Azerbaidžanin tasavalta antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat tätä tarkoitusta varten.

2. Azerbaidžanin tasavalta sitoutuu tekemään sitä pyytävien jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisiä sopimuksia, joissa määrätään takaisinottoa koskevista erityisistä velvoitteista, mukaan lukien velvoite ottaa takaisin muiden maiden kansalaiset ja kansalaisuutta vailla olevat henkilöt, jotka ovat saapuneet jäsenvaltion alueelle Azerbaidžanin tasavalasta tai jotka ovat saapuneet Azerbaidžanin tasavallan alueelle jäsenvaltiosta.

3. Yhteistyöneuvosto tarkastelee muita mahdollisia yhteisiä toimia laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi.

IX OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

76 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpot-

tamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Yhteistyön kohteena voi olla yhteisön taikka yhden tai useamman jäsenvaltion kulttuurin alan yhteistyöohjelma ja muuta yhteisen edun mukaisia toimia voidaan kehittää.

Tähän yhteistyöhön voi sisältyä:

- tietojen ja kokemusten vaihto muistomerkkien ja historiallisten paikkojen suojelun ja ylläpidon alalla (rakennus-taiteellinen perintö),
- laitosten, taiteilijoiden ja muiden taiteen alalla toimivien henkilöiden väliset kulttuurivaihdot.

X OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ TEKNISEN AVUN ALALLA

77 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja 78, 79 ja 80 artiklan määräysten mukaisesti Azerbaidžanin tasavalta saa tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä avustuksina myönnettävänä teknisenä avunantona. Tämän tuen tarkoituksena on nopeuttaa Azerbaidžanin tasavallan talouden muutosta.

78 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan Tacis-ohjelman yhteydessä Euroopan unionin neuvoston asianomaisen asetuksen mukaisesti.

79 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään viiteohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä sovittavat ensisijaiset tavoitteet ottaen huomioon Azerbaidžanin tasavallan tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja uudistusprosessissa tapahtunut edistyminen. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

80 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisön tekninen apu yhteensovitetaan muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, kuten Kansainväliseltä jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta, tulevan avun kanssa.

XI OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOP- PUMÄÄRÄYKSET

81 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä suostumuksella.

82 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Azerbaidžanin tasavallan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston paheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Azerbaidžanin tasavallan hallituksen jäsen.

83 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävissä yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista

ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Azerbaidžanin tasavallan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Azerbaidžanin tasavalta.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu, ja kyseisen komitean toimintatavan.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa yhteistyökomitealle, joka huolehtii jatkuvuudesta yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

84 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisia erityisiä komiteoita tai elimiä, jotka voivat avustaa sitä sen tehtävissä, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

85 ARTIKLA

Tutkiessaan mitä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa kysymystä, joka liittyy johonkin GATT/WTO-sopimuksen artiklaan viittaavaan määräykseen, yhteistyöneuvosto ottaa, huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka GATT/VVTO-sopimuksen jäsenet yleensä antavat kyseiselle GATT/WTO-sopimuksen artiklalle.

86 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat Azerbaidžanin tasavallan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet mielipiteiden vaihtoa varten. Tämä komitea kokoontuu itse määräämiksi säännöllisin väliajoin.

87 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Azerbaidžanin parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Azerbaidžanin parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

88 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja.

Parlamentaariselle yhteistyökomitealle annetaan tiedoksi yhteistyöneuvoston suositukset.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

89 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalan yhteydessä, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat esittää asianosa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille elimille ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna puolustaakseen henkilökohtaisia oikeuksiaan ja omaisuuteensa liittyviä oikeuksia, mukaan lukien henkeen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Toimivaltansa rajoissa osapuolet:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan taloudellisten toimijoiden kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista,
- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, riidan osapuolet voivat valita mitä tahansa kansalaisuutta olevan oman välimiehensä ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen, lukuun

ottamassa tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin.

- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen niiden sopimukseen sovellettavan lain yksimielistä valitsemista,
- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) laatimien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleis-sopimuksen allekirjoittajavaltioiden välimieskeskusten palvelujen käyttöä.

90 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen julkistamisen estämiseksi;
- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoitukseen välttämättömiä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää oleellisen tärkeinä omien turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;
- d) joita se pitää tarpeellisina kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi.

91 ARTIKLA

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Azerbaidžanin tasavallan yhteisöön soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden välillä,
- yhteisön Azerbaidžanin tasavaltaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Azerbaidžanin kansalaisten tai yhtiöiden välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntöään verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

92 ARTIKLA

1. Osapuolet voivat saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimuksen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät riidat.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toisen osapuolen on tällöin nimettävä toinen sovittelija kahden kuukauden määräajassa. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltioita yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

4. Yhteistyöneuvosto voi vahvistaa riitojen ratkaisumenettelyä koskevan työjärjestyksen.

93 ARTIKLA

Osapuolet sopivat neuvottelevansa viipy-

mättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevasta kysymyksestä ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 14, 92 ja 98 artiklan määräysten soveltamista.

94 ARTIKLA

Azerbaidžanin tasavallalle tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

95 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet' tarkoitetaan Azerbaidžanin tasavaltaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

96 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kysymykset kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan, Euroopan energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ja sen pöytäkirjoja sovelletaan kyseisiin kysymyksiin heti niiden voimaantulosta alkaen, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

97 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä vuoden kerrallaan.

98 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistoimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei täytä tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksiaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki tiedot, joita tarvitaan tilanteen perusteellista tarkastelua varten molemmien puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

99 ARTIKLA

Liitteet I, II, III, IV ja V sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

100 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilökohtaiset ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille taataan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Azerbaidžanin tasavaltaa sitovissa voimassa olevissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

101 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomiener-

giayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Azerbaidžanin tasavallan alueeseen.

102 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

103 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan ja azerinkieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

104 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää

seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tultuaan voimaan tämä sopimus korvaa Azerbaidžanin tasavallan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

105 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan väliaikaisen sopimuksen perusteella, osapuolet sopivat, että tällöin ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

LUETTELO LIITTEENÄ OLEVISTA ASIAKIRJOISTA

- Liite I Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Azerbaidžanin tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- Liite II Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat yleissopimukset.
- Liite III Sopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut rahoituspalvelut.
- Liite IV Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varaukset.
- Liite V Sopimuksen 23 artiklan 4 kohdan mukaiset Azerbaidžanin tasavallan varaukset.
- Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE I

Etuudet, jotka Azerbaidžanin tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti

1. Tuontitulleja ei sovelleta.
2. Vientitulleja ei sovelleta sellaisten tuotteiden osalta, jotka toimitetaan vuotuisen kahden valtion välisten kauppaja yhteistyöjärjestelyjen mukaisesti ja niissä määrätyn nimikkeistön mukaisesti.
3. Tuontiin ei sovelleta arvonlisäveroa.
4. Tuontiin ei sovelleta valmisteveroja.

LIITE II

Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 42 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:

- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971),
- kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriyten suojaamisesta (Rooma, 1961),
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989),
- tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröintiä varten koskeva Nizzan sopimus (Geneve 1977, muutettu 1979),
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980),
- uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yleissopimus (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).

2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 42 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos kaupan käynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia esiintyy henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelli-

set neuvottelut kumman tahansa osapuolen pyynnöstä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvollisuuksien merkityksen:

- teollisuusomistusoikeuden suojelemista koskeva Pariisin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
- tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskeva Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
- patenttiyhteistyösopimus (Washington 1970, tarkistettu ja muutettu 1979 ja 1984).

4. Azerbaidžanin tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen asalta kohtelun, joka on yhtä hyvä kuin sen kolmansille maille kahdenvälisten sopimusten perusteella myöntämä kohtelu.

5. Edellä 4 kohdan määräyksiä ei sovelleta etuuksiin, jotka Azerbaidžanin tasavalta myöntää kolmansille maille tosiasiallisen vastavuoroisuuden perusteella, eikä etuuksiin, jotka Azerbaidžanin tasavalta myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

LIITE III

Sopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut rahoituspalvelut

Rahoituspalvelulla tarkoitetaan toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toiminnot:

A. Kaikki vakuutuspalvelut ja vakuutukseen liittyvät palvelut

1. Ensivakuutus (makaan lukien rinnakkaisvakuutus).
 - i) henkivakuutus;
 - ii) muu kuin henkivakuutus;
2. Jälleen- ja edelleenvakuutus.
3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.
4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskin arviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut.

B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta)

1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakailta.
2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring- rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.
3. Rahoitusleasing.
4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut, myös luotto- ja maksukortit, matkashekit ja pankkivekselit.
5. Takaukset ja maksusitoumukset.

6. Kauppa omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoita tai muulla tavalla, johon kuuluu:

- a) rahamarkkinavälineet (shekit, vekselit, talletustodistukset ja niin edelleen);
- b) valuutta;
- c) johdannaistuotteet, mukaan lukien, mutta ei yksinomaan, futuurit ja optiot;
- d) vaihtokurssit ja korkovälineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuten swap sopimukset, termiinkurssisopimukset ja niin edelleen;
- e) siirtokelpoiset arvopaperit;
- f) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, myös jalometalliharkot.

7. Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta.

8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla.

9. Omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut.

10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaismarkkinavälineiden ja

muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut.

11. Edellä 1—10 kohdassa lueteltuihin erilaisiin toimiin liittyvät muut neuvontapalvelut ja liitännäisrahoituspalvelut, mukaan lukien luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvät neuvot.
12. Muiden rahoituspalvelujen tarjoajien suorittama rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot.

Seuraavat toimet eivät kuulu rahoituspalvelujen määrittelyyn:

- a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet raha- ja vaihtokurssipolitiikan toteuttamisen yhteydessä.
- b) Keskuspankkien, viranomaisten tai julkisten laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.
- c) Lakisääteiseen sosiaaliturva- tai eläkejärjestelmään kuuluva toiminta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

LIITE IV

Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varaukset

Kaivostoiminta

Joissakin jäsenvaltioissa voidaan vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskevia toimilupia yhtiöiltä, jotka eivät ole Euroopan yhteisön valvonnassa.

Kalastus

Yhteisön jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueisiin, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja jotka on rekisteröity yhteisön alueella, jollei toisin määrätä.

Kiinteistöjen hankinta

Joissakin jäsenvaltioissa muihin kuin yhteisön yhtiöihin sovelletaan rajoituksia kiinteistöjen hankinnassa.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voidaan varata sellaisille audiovisuaalisille töille, jotka täyttävät tietyt alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat palvelut ja satelliittipalvelut mukaan lukien

Varatut palvelut

Joissakin jäsenvaltioissa pääsy täydentävien palvelujen ja infrastruktuurin markkinoille on rajoitettua.

Itsenäisten ammattien harjoittajien palvelut

Palvelut, jotka on varattu luonnollisille henkilöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia. Tietyin edellytyksin nämä henkilöt voivat perustaa yhtiöitä.

Maatalous

Joissakin jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalousyhtiönsä. Jos yhtiö, joka ei ole yhteisön valvonnassa, hankkii viinitiloja, sen on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava siihen lupa.

Tietotoimistopalvelut

Joissakin jäsenvaltioissa sovelletaan rajoituksia ulkomaalaisten osallistumiseen kustannusja lähetystoimintaa harjoittaviin yhtiöihin.

LIITE V

Sopimuksen 23 artiklan 4 kohdan mukaiset Azerbaidžanin tasavallan varaukset

Maapohjan ja luonnonvarojen käyttö, mukaan lukien tutkimus, tuotanto ja kaivos-toiminta

Ulkomaalaisilta yhtiöiltä voidaan vaatia toimilupaa hiilivetyvarojen tutkimiseen ja tuottamiseen sekä tiettyjen malmien ja metallien louhimiseen.

Kalastus

Kalastukseen tarvitaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupa.

Metsästys

Metsästykseseen tarvitaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupa.

Kiinteistöjen (kiinteän omaisuuden) hankinta

Ulkomaalaiset yhtiöt eivät saa ostaa maapalstoja. Kyseiset yhtiöt voivat kuitenkin vuokrata maapalstoja pitkäaikaisilla sopimuksilla.

Pankkipalvelut

Ulkomaalaisessa omistuksessa olevien pankkien kokonaispääoma ei saa ylittää tiettyä prosenttimäärää kansallisen pankkijärjestelmän kokonaispääomasta.

Azerbaidžan sitoutuu olemaan laskematta yhteisön yhtiöiden Azerbaidžanissa olevien tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden osalta ulkomaisen pääoman kokonaisosuutta Azerbaidžanin pankkijärjestelmässä koskeva ylärajaa, jota sovelletaan tämän sopimuksen parafoin-

tipäivänä, jollei tätä edellytetä Azerbaidžanissa toteutettavien Kansainvälisen valuuttarahaston ohjelmissa.

Viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen allekirjoittamisesta Azerbaidžan tutkii mahdollisuutta nostaa kyseistä ylärajaa otteen huomioon kaikki asiaan liittyvät rahaa, verotusta, rahoitusta ja maksutasetta koskevat seikat sekä Azerbaidžanin pankkijärjestelmän tilanteen.

Televiestintä ja joukkotiedotusvälinepalvelut

Ulkomaalaisten osallistumiseen voidaan soveltaa tiettyjä rajoituksia.

Itsenäisten ammattien harjoittajien toiminta

Muiden luonnollisten henkilöiden kuin Azerbaidžanin kansalaisten osallistuminen tiettyyn toimintaan on kielletty taikka siihen sovelletaan rajoituksia tai erityisiä vaatimuksia.

Historialliset rakennukset ja muistomerkit

Tällä alalla harjoitettavaan toimintaan sovelletaan rajoituksia.

Tämän liitteen varausten soveltaminen ei saa missään olosuhteissa johtaa sellaisen kohteluun, joka on huonompi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöille myönnetty kohtelu.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljettua ja asettamista tullimenettelyyn mukaan lukien osapuolten toteuttamat kieltö-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- c) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- d) 'henkilötiedoilla' kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä tullilainsäädäntöä rikkovien toimien ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikos-

asioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että erityinen valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;
- b) paikkoihin, joihin tavaraa on varastoitu siten, että voidaan perustellusti uskoa niiden olevan tullilainsäädäntöä rikkoviin toimiin tarkoitettuja;

- c) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- d) kulkuneuvoihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toimissa.

— kaikkien sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi, ja

— kaikkien sellaisten päätösten tiedoksi antamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Itse pyynnön osalta sovelletaan 6 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönsä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä mukaisesti apua ilman, että sitä pyydetään, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisenä, erityisesti silloin kun ne saavat seuraavia asioita koskevia tietoja:

- toimet, joilla rikotaan tai näytetään rikkovan tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille,
- uudet keinot tai menetelmät, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa,
- tavarat, joiden tiedetään olevan tullilainsäädäntöä rikkovien toimien kohteena,
- luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä,
- kulkuneuvoihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toimissa.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/tiedoksiannot

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet:

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti esitetyt pyynnot on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään pyyntöön. Myös suulliset pyynnot voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden perusteella on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittänyt viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset välineet;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyynnot on tehtävä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, voidaan vaatia sen korjaamista tai täydentämistä; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaisesti avunpyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä toimittamalla käytössään olevia tietoja, suorittamalla tarkoitukseenmukaisia tutkimuksia tai järjestämällä niiden tekemisen. Tämä määräys koskee myös hallinnollista yksikköä, jolle pyynnön vastaanottanut viranomainen on välittänyt pyynnön, jos tämä ei voi toimia yksin.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten välineiden mukaisesti.

Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneelta tai tämän vastuualueeseen kuuluvalla toiselta viranomaiselta tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen toimittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat voidaan korvata missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tietokoneella tuotetulla tiedolla.

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuuteen

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata Azerbaidžanin tasavallan tai sellaisen jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti; tai
- b) todennäköisesti uhkaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, erityisesti 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai
- c) koskee muuta kuin tullilainsäädäntöä koskevia valuutta- tai verolainsäädäntöä; tai
- d) loukkaa teollisia salaisuuksia taikka liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja, riippuen kummankin osapuolen asiaa koskevista säännöistä. Niihin sovelletaan virallista salassapitovelvollisuutta ja niitä koskee vastaaviin tietoihin sovellettava suoja tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön toimielimiin sovellettavien vastaavien säännösten mukaisesti.

2. Henkilöön liittyviä tietoja saa toimittaa

ainoastaan, jos niitä vastaanottava osapuoli sitoutuu suojelemaan niitä vähintään samalla tavalla kuin tietoja toimittava osapuoli suojelee niitä samassa tapauksessa.

3. Saatuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan tämän pöytäkirjan soveltamiseksi. Jos toinen osapuoli pyytää tietoja muuhun tarkoitukseen, sen on etukäteen pyydettävä tiedot toimittaneelta viranomaiselta sen kirjallista suostumusta. Tietoja pyytäneen osapuolen on lisäksi noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Mitä 3 kohdassa määrätään, ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisen vuoksi järjestetyissä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä. Kyseiset tiedot toimittaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan kyseisestä käytöstä.

5. Osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja todisteena todistusaineistossa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä.

11 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä, jotka koskevat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

2. Valtuutuksen saanut virkamies saa pyynnön esittäneen osapuolen alueella omille virkamiehille voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taatun suojan.

12 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkishallinnon palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

13 ARTIKLA

Soveltaminen

1. Azerbaidžanin tasavallan keskustulliviranomaiset ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaiset osastot sekä tarvittaessa jäsenvaltioiden tulliviranomaiset vastaavat tämän pöytäkirjan soveltamisesta. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon voimassa olevat tietosuojaa koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohdaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

14 ARTIKLA

Täydentävä luonne

Yhden tai useamman jäsenvaltion ja Azerbaidžanin tasavallan tekemät keskinäistä avunantoa koskevat sopimukset eivät estä soveltamasta yhteisön säännöksiä komission toimivaltaisten osastojen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan määräysten soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
ITÄVALLAN LIITTOTASAVALTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA, SUOMEN TASAVALTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen osapuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö',

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat AZERBAIDZANIN TASAVALTAA,

jotka ovat kokoontuneetvuonna tuhatyhdeksänsatasyhdeksänkymmentä allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Azerbaidžanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisen täysivaltaiset edustajat sekä Azerbaidžanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

Yhteinen julistus sopimuksen johdanto-osan kahdennestatoista kappaleesta

Yhteinen julistus sopimuksen 4 artiklasta

Yhteinen julistus sopimuksen 6 artiklan osalta

Yhteinen julistus sopimuksen 15 artiklasta
Yhteinen julistus 25 artiklan b alakohdassa ja 36 artiklassa olevasta valvonnan käsitteestä
Yhteinen julistus sopimuksen 35 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 42 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 55 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 98 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Azerbaidžanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevan Ranskan tasavallan julistuksen sen merentakaisista maista ja alueista.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Azerbaidžanin täysivaltaiset edustajat ovat lisäksi ottaneet huomioon seuraavan tähän päätösasiakirjaan liitetyn kirjeenvaihdon:

Yhteisön ja Azerbaidžanin tasavallan kirjeenvaihto yhtiöiden perustamisesta.

YHTEINEN JULISTUS JOHDANTO-OSAN KAHDENNESTATOISTA KAPPALEESTA

Osapuolet vahvistavat, että tämän sopimuksen johdanto-osan kahdennessatoista kappaleessa ei ole tarkoitus määrätä muista maista

kuin Azerbaidžan, joiden kautta energiatuotteiden pitäisi kulkea.

YHTEINEN JULISTUS 4 ARTIKLASTA

Tarkasteltaessa 4 artiklan mukaisesti olosuhteiden muutosta Azerbaidžanin tasavallassa osapuolet käsittelevät tärkeitä muutoksia, jotka saattavat merkittävästi vaikuttaa Azerbaidžanin tulevaan kehitykseen. Tämä voi

käsittää Azerbaidžanin liittymisen WTO:hon, Euroopan neuvostoon tai muihin kansainvälisiin toimielimiin tai liittymisen alueelliseen tulliliittoon tai alueellisiin yhdentymissopimuksiin.

YHTEINEN JULISTUS 6 ARTIKLASTA

Osapuolten ollessa yhtä mieltä siitä, että olosuhteet vaativat korkean tason tapaamisia,

niitä järjestetään ad hoc -pohjalta.

YHTEINEN JULISTUS 15 ARTIKLASTA

Osapuolet neuvottelevat yhteistyökomiteassa tuontitullipolitiikastaan, mukaan lukien tullisuojan muutokset, kunnes Azerbaidžanin

tasavalta liittyy WTO:hon. Kyseisiä neuvotteluja ehdotetaan erityisesti ennen tullisuojan korottamista.

YHTEINEN JULISTUS 24 ARTIKLAN b KOHDASSA JA 36 ARTIKLASSA OLEVASTA VALVONNAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että valvonta riippuu yksittäisten tapausten tosiasiallisista olosuhteista.

2. Yhtiön katsotaan olevan toisen yhtiön valvonnassa ja sitä pidetään näin ollen toisen yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänen enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen tai valvovan elimen jäsenistä, ja se on samalla tytäryhtiön osakkeenomistaja tai jäsen.

3. Osapuolet katsovat, että 2 kohdassa esitetyt perusteet eivät ole tyhjentäviä.

YHTEINEN JULISTUS 35 ARTIKLASTA

Pelkästään sen seikan, että viisumi vaaditaan vain tietyn osapuolen luonnollisilta hen-

kilöiltä, ei katsota mitätöivän tai rajoittavan erityiseen sitoumukseen perustuvia etuja.

YHTEINEN JULISTUS 42 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patenteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin sekä teollisoikeuksien suojelemista koskevan Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu suoja vilpillistä kilpailua vastaan ja taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen.

YHTEINEN JULISTUS 55 ARTIKLASTA

Sopimuksen 55 artiklan 3 kohdan puolta luovuttamaan luottamuksellisia tietoja. määräykset eivät edellytä kumpaakaan osa-

YHTEINEN JULISTUS 98 ARTIKLASTA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sopimuksen oikein tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi sopimuksen 98 artiklaan sisältyvällä ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tarkoitetaan jommankumman osapuolen tekemää sopimuksen merkittävää rikkomista. Sopimuksen merkittävä rikkominen käsittää:

- a) sopimuksen perusteettoman purkamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan;

tai

- b) sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

2. Osapuolet sopivat, että 94 artiklassa tarkoitetuilla 'aiheellisilla toimenpiteillä' tarkoitetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä. Jos toinen osapuoli toteuttaa tietyn toimenpiteen erityisen kiireellisessä tapauksessa 98 artiklan nojalla, toinen osapuoli voi aloittaa riitojen ratkaisemista koskevan menettelyn.

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS SEN MERENTAKAISISTA MAISTA JA ALUEISTA

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Azerbaidžanin tasavallan kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

**YHTEISÖN JA AZERBAIDŽANIN TASAVALLAN KIRJEENVAIHTO YHTIÖIDEN
SJOITTAUTUMISESTA**

A. Azerbaidžanin tasavallan hallituksen kirje

Arvoisa Herra,

Viittaan parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Azerbaidžanin tasavalta myöntää Azerbaidžanin tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Azerbaidžanin politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Azerbaidžanin tasavaltaan.

Tämän seikan huomioon ottaen katson, että tämän sopimuksen parafoimisen ja yhtiöiden

sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Azerbaidžanin tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Azerbaidžanin tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Azerbaidžanin tasavallan
hallituksen puolesta

B. Euroopan yhteisön kirje

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa saaneeni seuraavan tänään päivätyn kirjeenne:

”Viitataan parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Azerbaidžanin tasavalta myöntää Azerbaidžanin tasavalan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Azerbaidžanin politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Azerbaidžanin tasavaltaan.

Tämän seikan huomioon ottaen katson, että tämän sopimuksen parafoimisen ja yhtiöiden

sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Azerbaidžanin tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Azerbaidžanin tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.”

Vahvistan vastaanottaneeni tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisön
puolesta

Sopimuksen ulkopuolella

YHTEISÖN JULISTUS

Yhteisö sitoutuu antamaan teknistä apua järjestämällä seminaareja tai muulla asianmukaisella tavalla, jotta Azerbaidžanin viranomaiset ja taloudelliset toimijat hyötyisivät

täysin yhteisön yleisen tullietuusjärjestelmän, sellaisena kuin sitä tällä hetkellä sovelletaan Azerbaidžaniin, tarjoamista eduista.

N:o 76

(Suomen säädöskokoelman n:o 775/1999)

Asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Georgian välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta**

Annettu Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §
Luxemburgissa 22 päivänä huhtikuuta 1996 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Georgian välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 28 päi-

vänä kesäkuuta 1996, tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999 niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ GEORGIAN
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ SEKÄ EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

GEORGIA,

jotka

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Georgian väliset siteet ja yhteiset arvot,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Georgian haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuuden ja yhteistyön, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin 18 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Georgian sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, jotka ovat itse kumppanuuden perusta,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisun edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä (ETYJ),

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Georgian lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seuranta-kokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan, Helsingin ETYK-asiakirjaan ”Muutoksen haasteet” vuodelta 1992 sekä muihin ETYJ:n perustavaa laatua oleviin asiakirjoihin,

TUNNUSTAVAT tässä yhteydessä, että tukemalla Georgian itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta myötävaikutetaan rauhan ja vakaiden olojen turvaamiseen Euroopassa,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion periaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen ihmisoikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaansaamisen sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarkoitetun taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä, sekä tunnustavat Georgian pyrkimykset luoda kyseisiin periaatteisiin perustuvia poliittisia ja taloudellisia järjestelmiä,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen soveltaminen on Georgian poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta sekä yhteistyössä tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT kannustaa naapurimaiden välistä alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla alueen hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi, erityisesti Transkaukasian itsenäisten valtioiden ja muiden naapurivaltioiden välisen yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen edistämiseen tähtäävien aloitteiden osalta,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä, alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

TUNNUSTAVAT Georgian halun solmia läheisen yhteistyön eurooppalaisten toimielinten kanssa ja TUKEVAT sitä,

OTTAVAT HUOMIOON tarpeen edistää investointitoimintaa Georgiassa, energia-ala mukaan lukien, ja sen, että yhteisö ja sen jäsenvaltiot pitävät tärkeinä yhtäläisiä edellytyksiä energiatuotteiden kauttakulkuun ja vientiin, vahvistavat Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Georgian sitoutumisen Euroopan energiaperuskirjaan sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuudesta ja siihen liittyvistä ympäristönäkökohdista tehdyn energiaperuskirjan pöytäkirjan täysimääräiseen täytäntöönpanoon,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun tehdä taloudellista yhteistyötä sekä antaa tarvittaessa teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Georgian lähentämistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen ja Georgian asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen järjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisesti,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden perustamiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristönsuojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

TUNNUSTAVAT laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi ja valvomiseksi tehtävän yhteistyön olevan yksi tämän sopimuksen pääasiallisista tavoitteista, ja

HALUAVAT luoda perustan yhteistyölle kulttuurin alalla ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Georgian välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukainen rakenne osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jolla mahdollistettaisiin poliittisten suhteiden kehittäminen,
- tukea Georgiaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää taloutaan sekä saattaa päätökseen siirtyminen markkinatalouteen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestävän taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta lainsäädännölliselle, taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja siviilitarkoituksiin suunnatulle tieteelliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin yhteistyölle.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat kansanvallan, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Helsingin päätössiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät oman hyvinvointinsa ja vakautensa varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneet uudet itsenäiset valtiot, jäljempänä 'itsenäiset valtiot',

jatkaisivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötä hyvien naapuruusuhdeiden hengessä noudattaen Helsingin päätössiakirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta, ja ne pyrkivät kaikkiin tavoin edistämään tätä prosessia.

4 ARTIKLA

Osapuolet tarkastelevat tarvittaessa olosuhteiden muutosta Georgiassa, erityisesti taloudellisten olosuhteiden ja markkinatalouteen tähtäävien taloudellisten uudistusten toteuttamisen osalta. Yhteistyöneuvosto voi tehdä suosituksia osapuolille minkä tahansa tämän sopimuksen osan kehittämistä näiden olosuhteiden perusteella.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

5 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Georgian välistä lähentymistä, tukee kyseisessä maassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Georgian sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen,
- saavutetaan näkökantojen lisääntyneenä lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä millä siten lisätään alueen turvallisuutta ja vakautta sekä edistetään Transkaukasian itsenäisten valtioiden tulevaa kehitystä,
- varmistetaan, että osapuolet pyrkivät toimimaan yhteistyössä Euroopan vakauden ja turvallisuuden lujittamista, demokratian periaatteiden noudattamisen sekä ihmisoikeuksien kunnioittamista, erityisesti vähemmistöihin kuu-

luvien henkilöiden ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä koskevis-
sa kysymyksissä, ja että osapuolet neu-
vottelevat tarvittaessa näihin liittyvistä
kysymyksistä.

Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alu-
eellisella tasolla, tarkoituksena myötävaikuttaa
alueellisten selkkausten ratkaisemiseen ja jän-
nitteiden lieventämiseen.

6 ARTIKLA

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua
käydään 81 artiklalla perustetussa yhteistyö-
neuvostossa ja muissa tapauksissa yhteisestä
sopimuksesta.

7 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät myös muita poliittisen
vuoropuhelun menettelyjä ja keinoja, joita
ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännölliset ko-
koukset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden
sekä Georgian edustajien välillä,
- osapuolten välisten diplomaattisten yh-
teyksien täysimääräinen käyttö, mukaan
lukien asianmukaiset kahdenväliset ja
monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yh-
distyneet Kansakunnat, ETYJ:n koko-
ukset ja muut yhteydet,
- kaikki muut keinot, mukaan lukien
mahdolliset asiantuntijakoukset, joil-
la edistettäisiin tämän vuoropuhelun
vakiinnuttamista ja kehittämistä.

8 ARTIKLA

Parlamentarisella tasolla poliittista vuoro-
puhelua käydään 83 artiklalla perustetussa
parlamentarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

9 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosi-
tuimmuskohtelun kaikilla aloilla seuraavien
osalta:

- tuontiin ja vientiin sovellettavat tullit ja
maksut, mukaan lukien mainittujen tul-
lien ja maksujen kantamismenetelmä,
- tullausta, kauttakuljetusta, varastoja ja
uudelleenlastausta koskevat määräyk-
set,
- verot ja muut sisäiset maksut, joita
sovelletaan tuotuihin tavaroihin välittö-
mästi tai välillisesti,
- maksutavat ja kyseisten maksujen siir-
rot,
- säännöt, jotka koskevat tavaroiden
myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja
käyttöä kotimaan markkinoilla.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton
tai vapaakauppa-alueen perustamiseksi
tai tällaisen liiton tai alueen perus-
tamisen perusteella;
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille
maille WTO:n sääntöjen ja muiden
kehitysmaita suosivien kansainvälisten
järjestelyjen mukaisesti;
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliiken-
teen helpottamiseksi maille, joilla on
yhteinen raja.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta
liitteessä I määriteltyihin Georgian muille
Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton ha-
jotessa syntyneille valtioille myöntämiin
etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Georgi-
an liittyessä WTO:hon tai 31 päivänä joulu-
kuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on
aikaisempi.

10 ARTIKLA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että vapaan kauttakuljetuksen periaate on tämän sopimuksen saavuttamisen olennainen edellytys.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdan määräyksiä sovelletaan osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan määräykset eivät kuitenkaan rajoita erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan, tai osapuolten välillä soveltuihin tuotteisiin, liittyvien erityismääräysten soveltamista.

11 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti maahantuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleista lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa osapuolta sitovissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrätyissä tapauksissa ja niissä määrättyjä menettelyjä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Olosuhteet, joiden perusteella kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvollisuudet, otetaan huomioon.

12 ARTIKLA

1. Georgiasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ilman määrällisiä rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 14, 17 ja 18 artiklan määräysten soveltamista.

2. Yhteisöstä peräisin olevat tuotteet tuodaan Georgiaan ilman määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 14 artiklan määräysten soveltamista.

13 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

14 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin tai sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Georgia siitä riippuen, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Georgia tapauksen mukaan voi toimittaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaan kuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi XI osaston määräysten mukaisesti.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimesta 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvottelut käydään viipymättä tällaisen toiminnan toteuttamisen jälkeen.

5. Valittaessa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteutumiselle.

6. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GAT-

Tin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

15 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat harkitsemaan tämän osapuolten välistä tavarakauppaa koskevan sopimuksen määräysten kehittämistä olosuhteiden mukaan, mukaan lukien Georgian liittymisestä WTO:hon aiheutuva tilanne. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille tällaista kehittämistä koskevia suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa osapuolten välisen sopimuksen perusteella niiden omia menettelyjä noudattaen, jos ne hyväksytään.

16 ARTIKLA

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peitelyyn rajoittamiseen.

17 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 22 päivänä joulukuuta 1995 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1996.

18 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden

kauppaa säännellään tämän osaston määräyksillä, lukuun ottamatta 12 artiklaa.

2. Perustetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Georgian edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisesti osapuolia kiinnostavia hiili- ja teräsasioita koskevia tietoja.

19 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset. Tarvittaessa ydinaineiden kauppaa säännellään Euroopan atomienergiayhteisön ja Georgian välillä tehtävän erityissopimuksen määräyksin.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

TYÖEHDOT

20 ARTIKLA

1. Jollei jäsenvaltioissa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja sen jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jonkun jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Georgian kansalaisia ei kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin verrattuna syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Georgiassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Georgia pyrkii varmistamaan, että Georgian alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei syrjitä sen omiin kansalaisiin verrattuna heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

21 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii, mitä parannuksia voidaan tehdä liikealan henkilöiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt sitoumukset.

22 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 20 ja 21 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

YHTIÖIDEN SJOITTAUTUMISTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET

23 ARTIKLA

1. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät Georgian yhtiöiden 25 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannelle maalle myönnetty kohtelu.

2. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille Georgian yhtiöiden tytäryhtiöille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä IV lueteltujen varaumien soveltamista.

3. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille Georgian yhtiöiden sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

4. Georgia myöntää yhteisön yhtiöiden 25 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin Georgian yhtiöille tai kolmansien maiden yhtiöille myönnetty kohtelu sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, ja myöntää sen alueelle sijoittautuneille yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille yhtiöille tai sivuliikkeille taikka minkä tahansa kolmannen

maan yhtiöille tai sivuliikkeille myönnetty kohtelu, sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä V lueteltujen varaumien soveltamista.

24 ARTIKLA

1. Mitä 23 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 97 artiklan määräysten soveltamista.

2. Kuitenkin huolintaliikkeiden kansainväliselle meriliikenteelle tarjottavia palveluja koskevien jäljempänä lueteltujen toimien osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yhtiöiden kaupallisen läsnäolon alueellaan tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden muodossa siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset ovat yhtä edulliset kuin sen omille yhtiöille tai kolmansien maiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetty edellytykset, sen mukaan kummat ovat edullisemmat, kummankin osapuolen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

3. Tällainen toiminta sisältää seuraavat toimet, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaalle tarjoamisesta laskutukseen saakka huolimatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;
- b) sellaisten liikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaan puolesta, jotka ovat tarpeellisia yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien kaikki sisämaaliikennepalvelut, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatieliikenne;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai

muiden kuljetettujen tavaroiden alkupe-
rään tai ominaisuuksiin liittyvien asia-
kirjojen laatiminen;

- d) kaikin tavoin tapahtuva tiedon toimitta-
minen liiketoiminnasta, mukaan lukien
tietojärjestelmät ja sähköiset tietojen-
vaihtojärjestelmät (jollei televiestintään
liittyvistä ketään syrjimättömistä rajoi-
tuksista muuta johdu);
- e) liiketoimintaa koskevien järjestelyjen to-
teuttaminen paikallisten huolintaliikkei-
den kanssa, mukaan lukien osallistumi-
nen yhtiöiden osakepääomaan ja paikal-
lisesti (tai ulkomaisen henkilöstön olles-
sa kyseessä tämän sopimuksen olennais-
ten määräysten mukaisesti) työhön ote-
tun henkilöstön nimittäminen;
- f) toimiminen yhtiöiden puolesta muun
muassa järjestämällä tarvittaessa aluksen
satamassa käynti tai ottamalla vastuu
rahdista.

25 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan

- a) 'Yhteisön yhtiöllä' tai 'Georgian yhtiöl-
lä' jäsenvaltion tai Georgian lainsäädän-
non mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka
sääntömääräinen kotipaikka, keskushal-
linto tai päätoimipaikka on yhteisön tai
Georgian alueella. Jäsenvaltion tai
Georgian lainsäädännön mukaisesti pe-
rustettua yhtiötä, jolla on ainoastaan
sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai
Georgian alueella, pidetään kuitenkin
yhteisön tai Georgian yhtiönä, jos sen
toiminnalla on todellinen ja jatkuva
yhteys yhden jäsenvaltion tai Georgian
talouteen.
- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun
yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa
olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, jo-
ka ei ole oikeushenkilö mutta jonka
toiminta on luonteeltaan pysyvää, esi-
merkiksi emoyhtiön sivutoimipaikkaa,
jolla on oma johto ja jolla on käytännön
valmiudet käydä liikeneuvotteluja kol-

mansien osapuolten kanssa niin, että
vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että
tarvittaessa emoyhtiöön eli ulkomailla
sijaitsevaan pääkonttoriin on oikeudelli-
nen yhteys, niiden ei tarvitse toimia
suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa,
vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa
sivutoimipaikassa.

- d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitet-
tujen yhteisön tai Georgian yhtiöiden
oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudel-
lista toimintaa perustamalla tytäryhtiötä
ja sivuliikkeitä Georgiassa tai yhteisös-
sä.
- e) 'Toiminnalla' taloudellisen toiminnan
harjoittamista.
- f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista,
kaupallista ja ammatillista toimintaa.

Tämän luvun ja III luvun määräyksiä
sovelletaan myös kansainvälisen meriliiken-
teen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuo-
doista koostuvat osittain merellä tapahtuvat
kuljetustoimet, niihin jäsenvaltioiden tai
Georgian kansalaisiin, jotka ovat sijoittautu-
neet yhteisön tai Georgian ulkopuolelle, ja
niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoit-
tuneet yhteisön tai Georgian ulkopuolelle ja
jotka ovat jäsenvaltioiden tai Georgian kan-
salaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat
alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai
Georgiassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

26 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa
muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteut-
tamasta vakavaraisuustoimenpiteitä, muun
muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia,
vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä, joiden
omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelu-
jen toimittaja tai varmistukseen rahoitusjär-
jestelmän loukkaamattomuuden ja vakauden.
Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopi-
muksen määräysten mukaisia, niitä ei saa
käyttää keinona osapuolen tämän sopimuksen
mukaisten sitoumusten tai velvollisuuksien
välttämiseksi.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen
kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksit-

täisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai omistusta koskevia tietoja.

3. Tässä sopimuksessa 'rahoituspalveluilla' tarkoitetaan liitteessä III esitettyä toimintaa.

27 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta tarvittavia toimenpiteitä, joilla estetään sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertäminen, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä osapuolen markkinoille tämän sopimuksen määräysten nojalla.

28 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Georgian tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai Georgian yhtiöllä on oikeus palkata tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä palkata Georgian tai yhteisön alueella vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja vastaavasti Georgian kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määriteltyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet palkkaavat heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan jaksoa, joksi heidät on palkattu työskentelemään.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat c alakohdassa tarkoitettuja 'yhtiön sisäisen siirron saajia', jos yhtiökokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

- a) Yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiötä pääasiallisesti yhtiön hallituksen tai osakkeenomistajien taik-

ka niiden kaltaisten elinten tai henkilöiden valvomina tai johtamina ja joiden tehtäviin kuuluu:

- johtaa yritystä, sen osastoa tai alaosastoa,
- valvoa ja tarkastaa muun valvonta-tehtävissä toimivan, ammatillisen tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyä,
- henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan, irtisanomistaan tai muita henkilöstöön liittyviä suosituksia.

- b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiön toiminnalle, tutkimusvälineille, teknologialle tai hallinnolle olennaisen tärkeää harvinaista osaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiössä tarvittavan erityisosaamisen lisäksi sellaiseen työhön tai toimialaan liittyvä huomattava pätevyys, joka edellyttää teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

- c) 'Yhtiön sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisen yhtiökokonaisuuden pääasiallisen toimipaikan on oltava jommankumman osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden sijoittautumisen (sivuliike, tytäryhtiö) yhteydessä siten, että toisen osapuolen alueella harjoitettava taloudellinen toiminta on tosiasiallisesti samankaltaista.

29 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edelly-

tykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 37 artiklan määräysten soveltamista: 37 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Georgia antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 43 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uutta lainsäädäntöä, joka saattaa muuttaa yhteisön yhtiöiden, tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden sijoittautumista Georgiaan ja siellä toimimista koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Georgiaa toimittamaan sille luonnokset tällaiseksi lainsäädännöksi tai asetukseksi ja aloittaa näitä luonnoksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Georgiassa käyttöön otettu lainsäädäntö muuttaa Georgiaan sijoittautuneiden yhteisön yritysten tytäryritysten ja sivuliikkeiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä, kyseessä olevia säädöksiä ei sovelleta asianomaisen säädöksen voimaantuloa seuraavien kolmen vuoden aikana sellaisiin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Georgiaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUJEN TARJOAMINEN YHTEISÖN JA GEORGIAN VÄLILLÄ

30 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain sen, että muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja sijoittautuneet yhteisön yhtiöt tai Georgian yhtiöt voivat tarjota palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtunut kehitys.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

31 ARTIKLA

Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittäminen Georgiassa.

32 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisiin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille merenkulun markkinoille ja liikenteeseen:

- a) mitä edellä määrätään, ei rajoita tämän sopimuksen osapuoliin sovellettavia Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäännöistä tehtyyn yleissopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Linjakonferenssiin kuulumattomat reittiliikennettä harjoittavat yhtiöt saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien yhtiöiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisiin perustein tapahtuvasta rehellisestä kilpailusta;
- b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteen olennaisena tekijänä;

2. Sovellettaessa 1 kohdan periaatteita osapuolet:

- a) eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelta yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisten sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;
- b) eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevia sopimuslausekkeita, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa jommankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta harjoittaa liiketoimintaa kyseiseen kolmanteen maahan ja sieltä pois;
- c) kieltävät tulevaisuudessa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuljetusosuusjärjestelyt kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteessä;
- d) poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai

syрjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjoamiseen kansainvälisessä meriliikenteessä.

3. Osapuolet myöntävät kansainväliselle liikenteelle avoimiin satamiin pääsyn, infrastruktuurin ja liitännäispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen, tullipalvelujen, ankuripaikan antamisen sekä lastaus- ja purkauspalvelujen osalta toisen osapuolen kansalaisten tai yhtiöiden aluksille muun muassa kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin osapuolen omille aluksille myönnetty kohtelu.

4. Yhteisön kansalaiset ja yhtiöt, jotka tarjoavat kansainvälisiä meriliikennepalveluja, voivat vapaasti tarjota kansainvälisiä joki-/meripalveluja Georgian sisävesiväylillä ja päin vastoin.

33 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa määrätä molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjontaa koskevista edellytyksistä maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lentoliikenteessä erityisissä sopimuksissa, jotka osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

34 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

35 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia sovelta-

masta luonnollisten henkilöiden maahanpääsyä, oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevaa lainsäädäntöään, jos sillä tavoin ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle tämän sopimuksen tietyn määräyksen perusteella. Edellä mainittu määräys ei rajoita 34 artiklan soveltamista.

36 ARTIKLA

Georgian ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä määräysvallassa ja yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

37 ARTIKLA

Jommankumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

38 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Georgia myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS-sopimuksen V artiklan periaatteiden mukaisesti.

39 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet myöntävät tai aikovat myöntää tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella, tai muihin verojärjestelyihin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai

panevat täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verojärjestelyjen tai kotimaisen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Georgia erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erilaisessa asemassa olevia veronmaksajia toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

40 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- annetaan oikeus jäsenvaltioiden kansalaisille saapua Georgian alueelle tai Georgian kansalaisille saapua yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana,
- Georgian yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Georgian kansalaisia yhteisön alueella,
- yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille Georgiassa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Georgian alueella,
- Georgian yhtiöille tai Georgian yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille yhteisössä annetaan oikeus palkata tilapäisillä sopimuksilla georgialaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja heidän valvonnassaan,
- yhteisön yhtiöille tai yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille Georgiassa annetaan oikeus palkata tilapäisin sopimuksin jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi.

V LUKU

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMA

41 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Georgian asukkaiden väliset maksut, jotka liittyvät tämän sopimuksen määräysten mukaiseen tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan maksutaseen pääomatiliin sisältyvien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisissa yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanotavan maan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen tultua voimaan ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Georgian asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 tai 5 kohdan määräysten soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Georgian välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja kunnes kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) perustamissopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Georgian valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Georgia voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Georgia soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Georgia antaa yhteistyöneu-

vostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden käyttöön otosta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos yhteisön ja Georgian väliset pääomansiirrot poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Georgiasa, yhteisö tai Georgia voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Georgian välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI LUKU

HENKISEN, TEOLLISEN JA KAUPALLISEN OMAISUUDEN SUOJELU

42 ARTIKLA

1. Georgia jatkaa tämän artiklan ja liitteen II määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistaakseen viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Georgia liittyy viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta sellaisiin liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin monenvälisiin yleissopimuksiin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelusta, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asi-
aa koskevien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

43 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että Georgian nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön on tärkeä edel-

lytys Georgian ja yhteisön taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle. Georgia pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: yhtiöiden sijoituksia koskevat lait ja asetukset, tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkilainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työntekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lainsäädäntö sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Georgialle näiden toimenpiteiden toteuttamisessa tarvittavaa teknistä apua, johon voi sisältyä esimerkiksi:

- asiantuntijavaihto,
- tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti olennaisen lainsäädännön osalta,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutustoiminta,
- avunanto olennaisia aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

44 ARTIKLA

1. Yhteisö avustaa 43 artiklaan liittyen Georgiaa teknisesti kilpailualan lainsäädännön valmistelussa ja soveltamisessa, erityisesti seuraavien kysymysten osalta:

- yritysten väliset sopimukset ja yhteenliittymät sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, joilla on kilpailua estävä, rajoittava tai vääristävä vaikutus,
- yrityksen harjoittama määrävän markkina-aseman väärinkäyttö,
- valtion tuki, jolla on kilpailua vääristävä vaikutus,
- kaupalliset valtion monopolit,

- julkiset yritykset sekä yritykset, joilla on erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia,
- kilpailulainsäädännön soveltamisen ja sen noudattamisen tarkastelu ja valvonta.

2. Osapuolet sopivat tutkivansa, miten niiden kilpailulainsäädäntöä voitaisiin soveltaa yhdenmukaisin perustein tapauksissa, joissa asialla on vaikutuksia niiden väliseen kauppaan.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

45 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Georgia ryhtyvät taloudelliseen yhteistyöhön tarkoituksenaan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestäväää kehitystä Georgiassa. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia sekä talous- ja kauppajärjestelmän rakennemuutosta Georgiassa, ja ne noudattavat kestävä ja sopusointuinen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tämän vuoksi yhteistyössä keskitytään erityisesti taloudelliseen ja sosiaaliseen kehittämiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen, yritysten tukemiseen (mukaan lukien yksityistäminen, investoinnit ja rahoituspalvelujen kehittäminen), maatalouteen ja elintarvikkeisiin, energiaan, liikenteeseen, matkailuun, ympäristönsuojeluun, alueelliseen yhteistyöhön ja rahapolitiikkaan.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää Transkaukasian itsenäisten valtioiden välistä ja muiden naapurivaltioiden kanssa tapahtuvaa yhteistyötä kyseisen alueen sopusointuinen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä

sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi, ottaen huomioon yhteisön asiaa koskeva neuvoston asetus, jota sovelletaan itsenäisille valtioille annettavaan tekniseen apuun, yhteisön Georgialle myöntämään tekniseen apuun liittyvän viiteohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

46 ARTIKLA

Yhteistyö tavarakaupan ja palvelukaupan alalla

Osapuolet toimivat yhteistyössä varmistakseen, että Georgian kansainvälistä kauppaa käydään WTO:n sääntöjen mukaisesti.

Tähän yhteistyöhön sisältyy kaupan helpottamiseen suoraan liittyviä erityiskysymyksiä, kuten:

- kauppaa ja kaupan liitännäiskysymyksiä, mukaan lukien maksut ja selvittelyjärjestelyt, koskevan politiikan muotoilu,
- näitä kysymyksiä koskevan lainsäädännön valmistelu,
- apu Georgian mahdollisen WTO:hon liittymisen valmistelemiseksi.

47 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kaupallisten yhteysien kehittämistä,
- yhteisön osallistumista Georgian pyrkimykseen uudistaa sen teollisuuden rakenteet, ja uusien investointien teollisuuteen houkuttelemista,
- liikkeenjohdon parantamista,
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä,

- ympäristönsuojelua,
- sotilaallis-teollisen kompleksin muuntamista.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiä koskevien yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen.

48 ARTIKLA

Rakennusala

Osapuolet tekevät yhteistyötä rakennusallalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Georgian rakennusalan nykyaikaistaminen ja sen rakenteen uudistaminen markkinatalouden periaatteiden mukaisesti ja ottaen huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvät näkökohdat.

49 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivalta yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti parempien investointien turvaamista koskevien edellytysten, pääomansiirtojen ja investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Georgian välisten investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- jäsenvaltioiden ja Georgian välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- suotuisten olosuhteiden luominen ulkomaiden investointien houkuttelemiseksi Georgian talouteen,
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa kos-

kevan lainsäädännön ja sitä koskevien edellytysten luominen sekä lakia, asetuksia ja hallinnollisia käytäntöjä koskevien tietojen vaihto investointien alalla,

- investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihto muun muassa kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

50 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen avoimet ja kilpailukykyiset edellytykset tavarointa ja palveluja koskevien sopimusten myöntämiseksi erityisesti tarjouspyyntöjen avulla.

51 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä edistetään lähentymistä kansainvälisesti hyväksytyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin, periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista sekä Georgian tuotteiden laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tämän vuoksi tekemään yhteistyötä teknistä apua koskeissa hankkeissa, joilla:

- edistetään asianmukaista yhteistyötä kyseisten alojen erityisjärjestöjen ja erityiselinten kanssa,
- edistetään yhteisön teknisten määräysten käyttöä sekä eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen soveltamista,
- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen tiedon jakaminen laadunhallinnan alalla.

52 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä investointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättömiin metalleihin liittyvien teollisuuden alojen tulevaisuudennäkymiä koskevien tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät kysymykset,
- ympäristöä koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja täytäntöönpano,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

53 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatun tieteellisen tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla yhteisen edun mukaisesti sekä, ottaen huomioon voimavarojen saatavuuden, riittävän pääsyn osapuolten vastaaviin ohjelmiin, jollei henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteinen TTK-toiminta,
- koulustoiminta ja vaihto-ohjelmat osapuolten TTK-toiminnassa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi toteutettava 54 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta harjoittaa muita tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoja.

Tällaista yhteistyötä toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota joukkotuhaseiden tutkimiseen ja/tai niiden tuotantoon osallistuvien tai osallistuneiden tiedemiesten, insinöörin, tutkijoiden ja teknikoiden uudelleensijoittumiseen.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö pannaan täytäntöön sellaisten erityisjärjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja päätetään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti ja joilla vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

54 ARTIKLA

Koulutus ja ammatillinen koulutus

1. Osapuolet harjoittavat yhteistyötä tavoitteenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Georgiassa sekä julkisella ja yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Georgian korkeakoulutason koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien korkeakoulutasoisten koulutuslaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistusten luokittelu,
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutukseen määriteltävillä ensisijaisen tärkeillä aloilla,
- oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö,
- opettajien, tutkinnon suorittaneiden,

hallintohenkilöstön, nuorten tiedemiesten ja tutkijoiden sekä nuorison liikkuvuus,

- eurooppaopintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,
- yhteisön kielten opetus,
- konferenssitulkkiin jatkokoulutus,
- toimittajien koulutus,
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalien ohjelmiin voidaan harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset puitteet ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Georgian osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

55 ARTIKLA

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalouteen liittyvän teollisuuden ja palvelualojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Georgiassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Georgian tuotteille edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maataloustuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös Georgian standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat maatalouden peruselintarvikkeita ja jalostettuja elintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

56 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden ja Euroopan energiaperuskirjan

periaatteita noudattaen, ottaen huomioon energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskeva pöytäkirja suhteessa Euroopan energiamarkkinoiden asteittaiseen yhdentymiseen.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa seuraavat alueet:

- energiapolitiikan muotoilu ja kehitys,
- energia-alan hallinnon ja sääntelyn kehittäminen markkinatalouteen sopivaksi,
- energian jakelun parantaminen, mukaan lukien jakelun turvaaminen, taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti,
- energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpano,
- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen,
- jakelua ja käyttöä koskevien energiateknologioiden parantaminen eri energiamuotojen osalta,
- energia-alan johdon koulutus ja tekninen koulutus,
- energia-aineiden ja -tuotteiden kuljetus ja kauttakuljetus,
- institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöönottoaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien kannustamiseksi,
- vesivoiman ja muiden uusiutuvien energialähteiden kehittäminen.

3. Osapuolet vaihtavat keskenään energia-alan investointihankkeita koskevia oleellisia tietoja, erityisesti öljy- ja kaasuputkien tai muiden energia-alan tuotteiden kuljetusmuotojen rakentamisen ja kunnostamisen osalta. Ne tekevät yhteistyötä pannakseen mahdolli-

simman tehokkaasti täytäntöön IV osaston ja 49 artiklan määräykset energia-alan investointien osalta.

57 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötään ottaen huomioon vuoden 1993 Luzernin kokouksen Euroopan energiaperuskirjan ja julistuksen, energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön tuhoutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä,
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta,
- luonnontilan palauttaminen,
- kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö,
- teollisuuslaitosten turvallisuus,
- kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
- veden laatu,
- jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätehuolto, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano,
- maatalouden, maaperän eroosion ja kemiallisen saastumisen ympäristövaikutukset,
- metsien suojelu,
- biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja biologisten voimavarojen kestävä käyttö ja hallinta,
- maan käytön suunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,
- taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen,
- maailmanlaajuiset ilmastomuutokset,
- ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus,
- tekninen apu, joka koskee radioaktiivisesti saastuneiden alueiden puhdistamista ja joka on tarkoitettu saastumisen aiheuttamien terveydellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi,
- hankkeiden valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano.

3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:

- suunnitelmien kehittäminen suuronnettomuuksien ja muiden hätätilanteiden varalle,
- tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon ja bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat,
- yhteinen tutkimustoiminta,
- lainsäädännön kehittäminen yhteisön määräyksiä vastaavaksi,
- ympäristökoulutus ja toimielinten vahvistaminen,
- yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla,
- strategioiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisen ja ilmastoon liitty-

vien kysymysten osalta sekä kestävän kehityksen saavuttamiseksi,

- ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.

58 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Georgian liikennejärjestelmien ja -verkkojen rakenteiden uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensopivuuden kehittäminen ja varmistaminen kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään perinteisten yhteyksien toimivuuteen Transkaukasian maiden välillä ja muiden naapurivaltioiden kanssa.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- tieliikenteen, rautateiden, satamien ja lentoasemien hallinnon ja toiminnan nykyaikaistaminen,
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentoasemien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien yhteisen edun mukaisten pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen ja erityisesti TRACECA-hankkeeseen liittyvien liikennemuotojen osalta,
- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen,
- yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien edistäminen,
- lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden valmistelu politiikkojen kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistäminen.

59 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja lujittavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- politiikkojen ja suuntaviivojen vahvistaminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi,
- televiestinnän ja postipalvelujen tariffipolitiikan ja markkinoinnin periaatteiden kehittäminen,
- teknologian ja taitotiedon siirto, mukaan lukien Euroopan tekniset standardit ja todistusjärjestelmät,
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen sekä investoinnin kannustaminen,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen muun muassa vapauttamalla alasektorien toiminta,
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen, erityisesti varojen elektronisen siirron alalla,
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjontaa sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeva asianmukainen lainsäädäntö,
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaista toimintaa varten.

60 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Georgian osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- nykyaikaisen yksityisen ja erityisesti

kaupallisen pankki- ja rahoituspalvelujärjestelmän kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen ja Georgian osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin,

- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Georgiassa, kokemusten vaihtoon ja henkilökunnan koulutukseen,
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, joka muun muassa loisi suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustamiseen Georgiassa, sekä vientiluottovakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Georgian ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

61 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet lujittavat yhteistyötään alueellisen kehityksen alalla ja maan käytön suunnittelussa.

2. Tätä varten osapuolet edistävät yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Georgian kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä aluepolitiikkaa ja maan käytön suunnittelua sekä aluepolitiikkojen muotoilun menetelmiä koskevien tietojen vaihtoa kiinnittäen erityistä huomiota epäsuotuisten alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä kyseisten viranomaisten sekä sellaisten alueellisten ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat aluesuunnittelusta, tarkoituksena muun muassa alueellisen kehityksen edistämismenetelmiä ja -keinoja koskevien tietojen vaihto.

62 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen

työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tasoa. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- koulutus ja ammatillinen koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti aloilla, joilla riskit ovat suuret,
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitaitien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi,
- suuronnettomuuksien ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely,
- työympäristöön sekä työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän tietopohjan kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö,
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nyky-aikaistaminen,
- rakenneuudistusohjelmien suunnittelu ja hallinto,
- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla,
- tietojenvaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yrittäjyyden kannustamiseen tarkoitettut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Georgian sosiaaliturvauudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Georgiassa markkinatalouksille ominaisia turvamenetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

63 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötä, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon edistäminen,
- tiedonkulun parantaminen,
- taitotiedon siirtäminen,
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen,
- virallisten matkailusta vastaavien elinten välinen yhteistyö,
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

64 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Georgian pienten ja keskisuuren yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen,
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (toimisto PK-yritysten tukemista varten, viestintä, apu PK-yrityksille tarkoitetun rahaston perustamisessa),
- teknologiakeskusten kehittäminen.

65 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja kannustavat tehokasta ja vastavuoroista tietojenvaihtoa. Etusi-

jalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Georgiasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

66 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensovittamiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvien järjestelmien perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annettun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etujen edustajien välisen tietojenvaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittamisen lisääminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

67 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että kaikkia suunniteltuja kauppaa ja hyvään kauppatapaan liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Georgian tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- tietojenvaihto,
- työskentelymenetelmien parantaminen,
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto,
- yhteyden luominen yhteisön ja Georgian passitusjärjestelmien välille,

- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönnoton tekeminen,
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

Teknistä apua annetaan tarvittaessa.

3. Osapuolten hallintoviranomaisten tulli-asioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 72 ja 74 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

68 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan talousuudistusprosessin tukemiseen ja seurantaan tarvittavat sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Georgiassa edistävät luotettavat tilastot.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Georgian tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, standardeihin ja luokituksiin,
- tilastotietojen vaihto,
- tarvittavien makro- ja mikrotaloudellisten tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Georgialle teknistä apua.

69 ARTIKLA

Talous

Osapuolet helpottavat talousuudistusproses-

sia ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouksien peruseriaatteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten makrotaloudellisiin tuloksiin ja tulevaisuuden näkymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Georgiaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua,
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua varten, sekä tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen varmistamiseksi.

70 ARTIKLA

Rahapolitiikka

Georgian pyynnöstä Euroopan unioni antaa teknistä apua, jolla on tarkoitus tukea Georgiaa sen pyrkiessä lujittamaan rahajärjestelmäänsä ja saamaan aikaan rahayksikkönsä täyden vaihdettavuuden.

Tähän sisältyy tekninen apu Georgian rahaja luottopolitiikan suunnitteluun ja soveltamiseen täydessä yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, henkilökunnan kouluttamiseen ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen, arvopaperipörssi mukaan lukien. Tähän sisältyy myös epävirallinen näkemysten vaihto Euroopan valuuttajärjestelmän periaatteista ja toiminnasta sekä rahoitusmarkkinoita ja pääomanliikkeitä koskevista yhteisön säädöksistä.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ DEMOKRATIAAN JA IHMISOIKEUKSIIN LIITTYVISSÄ KYSYMYKSISSÄ

71 ARTIKLA

Osapuolet harjoittavat yhteistyötä kaikissa

demokraattisten instituutioiden perustamista tai lujittamista koskevista kysymyksissä, mukaan lukien oikeusvaltion lujittamisen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kansainvälisen oikeuden ja ETYJ:n periaatteiden mukaisen suojelemisen kannalta olennaiset kysymykset.

Tämä yhteistyö toteutetaan sellaisten teknisen avun ohjelmien kautta, joiden tavoitteena on muun muassa auttaa asianomaisen lainsäädännön laatimisessa ja täytäntöönpanemisessa, oikeuslaitoksen toiminnassa, oikeusasioihin liittyvissä valtion tehtävissä ja vaalijärjestelmän toiminnassa. Tarvittaessa ohjelmiin voi sisältyä koulutus. Osapuolet edistävät kansallisten ja alueellisten viranomaisten, oikeusviranomaisten, parlamentin jäsenten ja valtioista riippumattomien järjestöjen välisiä yhteydenottoja ja vaihtoja.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖ LAINVASTAISEN TOIMINNAN TORJUNNASSA SEKÄ LAITTON MAAHANMUUTON TORJUNNASSA JA VALVONNASSA

72 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat yhteistyön seuraavalaisten lainvastaisen toiminnan ehkäisemiseksi:

- talouteen liittyvä lainvastainen toiminta, mukaan lukien lahjonta,
- tavaroiden, myös teollisuusjätteiden laitton kauppa,
- väärentäminen.

Yhteistyö edellä mainituilla aloilla perustuu neuvotteluihin ja läheiseen yhteistoimintaan. Teknistä ja hallinnollista apua annetaan muun muassa seuraavilla aloilla:

- laittoman toiminnan torjuntaa koskevan kansallisen lainsäädännön valmistelu,
- tietokeskusten perustaminen,
- laittoman toiminnan torjunnan alalla toimivien elinten tehokkuuden lisääminen,

- henkilökunnan koulutus ja tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen,
- laittoman toiminnan torjumiseksi tarkoitettujen molemminpuolisesti hyväksyttyjen toimenpiteiden suunnittelu.

73 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseksi.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

74 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa parantaakseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan, mukaan lukien huumausaineiden kemiallisten esiasteiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutuminen, estämiseksi tarkoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän ehkäisemistä ja vähentämistä. Tämän alan yhteistyö perustuu keskinäisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamiseksi huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

75 ARTIKLA

Laiton maahanmuutto

1. Jäsenvaltiot ja Georgia sopivat tekävänsä

yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi. Tätä varten:

- Georgia sitoutuu ottamaan takaisin kaikki jonkin jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa jäsenvaltion pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia, ja
- jäsenvaltiot sitoutuvat ottamaan takaisin kaikki Georgian alueella laittomasti oleskelevat, yhteisöä varten laaditun määritelmän mukaiset kansalaisensa, tämän pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia.

Jäsenvaltiot ja Georgia antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat tätä tarkoitusta varten.

2. Georgia sitoutuu tekemään sitä pyytävien jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisiä sopimuksia, joissa määrätään takaisinottoa koskevista erityisistä velvoitteista, mukaan lukien velvoite ottaa takaisin muiden maiden kansalaiset ja kansalaisuutta vailla olevat henkilöt, jotka ovat saapuneet jäsenvaltion alueelle Georgiasta tai jotka ovat saapuneet Georgian alueelle jäsenvaltiosta.

3. Yhteistyöneuvosto tarkastelee muita mahdollisia yhteisiä toimia laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi.

IX OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

76 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Yhteistyön kohteena voi olla yhteisön taikka yhden tai useamman jäsenvaltion kulttuuriyhteistyöohjelma ja muita yhteisen edun mukaisia toimia voidaan kehittää.

Tähän yhteistyöhön voi sisältyä:

- tietojen ja kokemusten vaihto muistomerkkien ja paikkojen (rakennustaiteellinen perintö) sekä museoarvojen en-tisöimisen ja suojelun alalla,

— laitosten, taiteilijoiden ja muiden kulttuurin alalla toimivien henkilöiden väliset kulttuurivaihdot,

— kirjallisuuden kääntäminen.

X OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ TEKNISEN AVUN ALALLA

77 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja 78, 79 ja 80 artiklan määräysten mukaisesti Georgia saa tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä avustuksina myönnettävänä teknisenä avunantona. Tämän tuen tarkoituksena on nopeuttaa Georgian talouden muutosta.

78 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan Tacis-ohjelman yhteydessä Euroopan unionin neuvoston asianomaisen asetuksen mukaisesti.

79 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään viiteohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä sovittavat ensisijaiset tavoitteet ottaen huomioon Georgian tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja uudistusprosessissa tapahtunut edistyminen. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

80 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisön tekninen apu yhteensovitetään muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, kuten Kansainväliseltä jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta, tulevan avun avun kanssa.

XI OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

81 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella.

82 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Georgian hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Georgian hallituksen jäsen.

83 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävien suorittamisessa yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Georgian hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Georgia.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu, ja kyseisen komitean toimintatavan.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toi-

mivaltaansa yhteistyökomitealle, joka huolehtii jatkuvuudesta yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

84 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisia erityisiä komiteoita tai elimiä, jotka voivat avustaa sitä sen tehtävien toteuttamisessa, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

85 ARTIKLA

Tutkiessaan mitä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa kysymystä, joka liittyy johonkin GATT/WTO-sopimuksen artiklaan viittaavaan määräykseen, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka WTO:n jäsenet yleensä antavat kyseiselle GATT/WTO-sopimuksen artiklalle.

86 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat Georgian parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet mielipiteiden vaihtoa varten. Tämä komitea kokoontuu itse määääääääää säännöllisin väliajoin.

87 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Georgian parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Georgian parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

88 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi

pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja; yhteistyöneuvosto toimittaa komitealle pyydetty tiedot.

Parlamentaariselle yhteistyökomitealle annetaan tiedoksi yhteistyöneuvoston suositukset.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

89 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalan yhteydessä, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat esittää asian-
sa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille elimille ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna puolustaakseen henkilökohtaisia oikeuksiaan ja omaisuuteensa liittyviä oikeuksia, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Toimivaltansa rajoissa osapuolet:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Georgian taloudellisten toimijoiden kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista,
- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, riidan osapuolet voivat valita mitä tahansa kansalaisuutta olevan oman välimiehensä ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin.
- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen niiden sopimukseen sovellettavan lain yksimielistä valitsemista,
- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) laatimien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten

välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleis-
sopimuksen allekirjoittajavaltioiden välimieskeskusten palvelujen käyttöä.

90 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen julkistamisen estämiseksi;
- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoituksen kannalta välttämätöntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää oleellisen tärkeinä omien turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;
- d) joita se pitää tarpeellisina kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi.

91 ARTIKLA

Aloilla, joita tämä sopimus koskee ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Georgian yhteisöön soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden välillä,

- yhteisön Georgiaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Georgian kansalaisten tai yhtiöiden välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntöään verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

92 ARTIKLA

1. Osapuolet voivat saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimuksen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät riidat.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toisen osapuolen on tällöin nimettävä toinen sovittelija kahden kuukauden määräajassa. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltioita yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemismistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

4. Yhteistyöneuvosto voi vahvistaa riitojen ratkaisumenettelyä koskevan työjärjestyksen.

93 ARTIKLA

Osapuolet sopivat neuvottelevansa viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevasta kysymyksestä ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 14, 92 ja 98 artiklan määräysten soveltamista.

94 ARTIKLA

Georgialle tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

95 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet' tarkoitetaan Georgiaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

96 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kysymykset kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan, kyseistä sopimusta ja pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta alkaen kyseisiin kysymyksiin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

97 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä vuoden kerrallaan.

98 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistöimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei täytä tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksiaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki tiedot, joita tarvitaan

tilanteen perusteellista tarkastelua varten molemmiin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

99 ARTIKLA

Liitteet I, II, III, IV ja V sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

100 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilöitä ja taloudellisia toimijoita koskevat olkeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille taataan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Georgiaa sitovissa voimassa olevissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

101 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Georgian alueeseen.

102 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

103 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan- ja georgiankieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

104 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tultuaan voimaan tämä sopimus korvaa Georgian ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

105 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan yhteisön ja Georgian väliaikaisen sopimuksen perusteella, osapuolet sopivat, että tällöin ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

LUETTELO LIITTEENÄ OLEVISTA ASIAKIRJOISTA

- Liite I Etuudet, jotka Georgia myöntää itsenäisille valtioille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- Liite II Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat yleissopimukset.
- Liite III Sopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut rahoituspalvelut.
- Liite IV Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varauumat.
- Liite V Sopimuksen 23 artiklan 4 kohdan mukaiset Georgian varauumat.
- Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE I

Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Georgia myöntää itsenäisille valtioille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti

Kaikki itsenäiset valtiot:

1. Tuontitulleja ei sovelleta.
2. Tuontiin ei sovelleta arvonlisäveroa.
3. Erityinen ei-kaupallisten toimien luettelo, joka käsittää näistä toimista johtuvat maksut.

LIITE II

Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 42 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:

- kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhteyksien suojaamisesta (Rooma, 1961),
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989),
- tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröintiä varten koskeva Nizzan sopimus (Geneve 1977, muutettu 1979),
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980),
- uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yleissopimus (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).

2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 42 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos kaupankäynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia esiintyy henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelliset neuvottelut kumman tahansa osapuolen

pyynnöstä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvollisuuksien merkityksen:

- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971),
- teollisuus oikeuden suojelemista koskeva Pariisin liitosopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
- tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskeva Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
- patenttityhteistyösopimus (Washington 1970, muutettu 1979 ja tarkistettu 1984).

4. Georgia myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka on yhtä hyvä kuin sen kolmansille maille kahdenvälisten sopimusten perusteella myöntämä kohtelu.

5. Mitä 4 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Georgia myöntää kolmansille maille tosiasiallisen vastavuoroisuuden perusteella, eikä etuuksiin, jotka Georgia myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

LIITE III

Sopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut rahoituspalvelut

Rahoituspalvelulla tarkoitetaan toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toiminnot:

- A. Kaikki vakuutuspalvelut ja vakuutukseen liittyvät palvelut
1. Ensivakuutus (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus).
 - i) henkivakuutus;
 - ii) muu kuin henkivakuutus;
 2. Jälleen- ja edelleenvakuutus.
 3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.
 4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskin arviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut.
- B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta).
1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakailta.
 2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.
 3. Rahoitusleasing.
 4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut, myös luotto- ja maksukortit, matkashekit ja pankkivekselit.
 5. Takaukset ja maksusitoumukset.
 6. Kauppa omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muulla tavalla, johon kuuluu:
 - a) rahamarkkinavälineet (shekit, vekselit, talletustodistukset ja niin edelleen);
 - b) valuutta;
 - c) johdannaistuotteet, mukaan lukien, mutta ei yksinomaan, futuurit ja optiot;
 - d) vaihtokurssit ja korkovälineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuten swap-sopimukset, termiini- ja vaihtokurssisopimukset ja niin edelleen;
 - e) siirtokelpoiset arvopaperit;
 - f) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, myös jalometalliharkot.
 7. Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta.
 8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla.
 9. Omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut.
 10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaismarkkinavälineiden ja

muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut.

11. Edellä 1—10 kohdassa lueteltuihin erilaisiin toimiin liittyvät muut neuvontapalvelut ja liitännäisrahoituspalvelut, mukaan lukien luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvät neuvot.
12. Muiden rahoituspalvelujen tarjoajien suorittama rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot.

Seuraavat toimet eivät kuulu rahoituspalvelujen määrittelyyn:

- a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet raha- ja vaihtokurssipolitiikan toteuttamisen yhteydessä.
- b) Keskuspankkien, viranomaisten tai julkisten laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.
- c) Lakisääteiseen sosiaaliturva- tai eläkejärjestelmään kuuluva toiminta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

LIITE IV

Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varaukset

Kaivostoiminta

Joissakin jäsenvaltioissa voidaan vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskevia toimilupia yhtiöiltä, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa.

Kalastus

Yhteisön jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueisiin, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja jotka on rekisteröity yhteisön alueella, jollei toisin määrätä.

Kiinteistöjen hankinta

Joissakin jäsenvaltioissa muihin kuin yhteisön yhtiöihin sovelletaan rajoituksia kiinteistöjen hankinnasta.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voidaan varata sellaisille audiovisuaalisille töille, jotka täyttävät tietyt alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat palvelut ja satelliittipalvelut mukaan lukien

Varatut palvelut

Joissakin jäsenvaltioissa pääsy täydentävien palvelujen ja infrastruktuurin markkinoille on rajoitettua.

Vapaiden ammattien harjoittajien palvelut

Palvelut, jotka on varattu luonnollisille henkilöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia. Tietyin edellytyksin nämä henkilöt voivat perustaa yhtiöitä.

Maatalous

Joissakin jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole yhteisön määräysvallassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalousyrityksen. Jos yhtiö, joka ei ole yhteisön määräysvallassa, hankkii viinitiloja, sen on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava siihen lupa.

Tietotoimistopalvelut

Joissakin jäsenvaltioissa sovelletaan rajoituksia ulkomaalaisten osallistumisesta kustannus- ja lähetystoimintaa harjoittaviin yhtiöihin.

LIITE V

Sopimuksen 23 artiklan 4 kohdan mukaiset Georgian varaukset

1. Georgian voimassa oleva investointeja koskevassa lainsäädännössä säädetään, että ulkomaisten yhtiöiden ja sellaisten Georgian yhtiöiden investoinnit, jotka eivät ole valtion määräysvallassa ⁽¹⁾, edellyttävät luvan saamista toimivaltaisilta Georgian viranomaisilta. Kyseisten lupien antamiselle määrätty edellytykset eivät saa Georgian lainsäädännön mukaisesti johtaa syrjintään yksityisten Georgian yhtiöiden ja ulkomaisten yhtiöiden välillä.

Kyseisiä lupia ei saa käyttää yhteisön yhtiöille tämän sopimuksen 23 artiklan 4 kohdan nojalla myönnettyjen etujen mitätöimiseksi eikä muiden tämän sopimuksen määräysten kiertämiseen. Erityisesti niitä ei saa käyttää yhteisön yhtiöiden sijoittautumisen estämiseksi mille tahansa taloudellisen toiminnan alalle lukuun ottamatta tapauksia, joista määrätään jäljempänä. Lupia ei saa peruuttaa ilman asianmukaisia perusteluja; peruutuksista voidaan valittaa ja tarvittaessa voidaan aloittaa riitojenratkaisumenettely.

Georgia saattaa 31 päivään joulukuuta 1998 mennessä lupia koskevan lainsäädäntönsä vaikiintuneen kansainvälisen käytännön ja erityisesti yhteisön lainsäädännön mukaiseksi. Euroopan unioni antaa teknistä apua tällä alalla. Siirtymäkauden aikana Georgia ei toteuta toimenpiteitä tai toimia, jotka muuttavat yhteisön yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen parafointipäivää edeltävänä päivänä.

2. Ulkomaiset investoinnit kielletään seuraavilla aloilla:

- Georgian puolustus ja turvallisuus,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden valmistus ja myynti

— huumausaineita tai myrkyllisiä aineita sisältävien kasvien viljely ja myynti.

3. Ulkomaiset yhtiöt tarvitsevat Georgian toimivaltaisten viranomaisten antaman erityisluvan toiminnan harjoittamiselle lähempänä kuin 20 kilometrin etäisyydellä Georgian rajasta tai muilla alueilla, jotka on määritetty elintärkeiksi kansalliselle turvallisuudelle tai Georgian ympäristön suojelemiselle.

4. Georgian lainsäädännössä säädetään, että valtiolla on oltava vähintään 51 prosenttia sellaisten yritysten osakkeista, joissa on ulkomaisia osakkaita, seuraavilla taloudellisen toiminnan aloilla. Kyseistä prosenttimäärää voidaan laskea, jos Georgian parlamentti niin päättää:

- kaasu- ja öljyputkien, viestintä- ja voimansiirtolinjojen sekä kansallisesti merkittävien lämpölinjojen toiminnasta ja sille välttämättömistä rakennuksista ja palveluista huolehtiminen,
- kansallisesti merkittävien Georgian moottoriteiden, rautateiden, lentoasemien ja merisatamien hoitaminen,
- arvopaperien, seteleiden, kolikoiden ja postimerkkien liikkeeseenlasku,
- erittäin vaarallisia tartuntatauteja, mukaan lukien tarttuvat ihotaudit, sukupuolitaudit ja mielisairaudet, sairastavien potilaiden hoito,
- vaarallisia tauteja sairastavien eläinten eläinlääketieteellinen hoito,
- raaka-alkoholin valmistus.

⁽¹⁾ Sellaisina kuin ne on määriteltyinä määräysvallan käsitteestä annetussa tämän sopimuksen yhteisessä julistuksessa.

5. Vaikka Georgian lainsäädännössä ei erotella ulkomaisia sijoittajia Georgian muista kuin valtion yrityksistä maan pitkäaikaisen vuokraamisen osalta, siinä ei tällä hetkellä sallita niiden ostaa maata tai luonnonvaroja.

6. Ulkomaiset yhtiöt, jotka ovat halukkaita etsimään tai hyödyntämään malmiesiintymiä tai ottamaan ja hyödyntämään Georgiassa tai sen mannerjalustalla olevia luonnonvaroja, tarvitsevat Georgian hallituksen myöntämän toimiluvan.

* * *

Tämän liitteen varaumien soveltaminen ei saa missään olosuhteissa johtaa sellaisen koh-

teluun, joka on epäedullisempi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöille myönnetty kohtelu. Rajoitusten lieventämistä sovelletaan myös yhteisön yhtiöihin kansallisen kohtelun tai suosituimmuuskohtelun perusteella sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi.

Georgian investointeja koskevan lainsäädännön tuleva kehitys tapahtuu tämän sopimuksen määräysten ja hengen mukaisesti, erityisesti yleiset periaatteet, yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset, lainsäädännön alalla tapahtuva yhteistyö II, IV ja V osasto) sekä yhtiöiden sijoittautumista koskeva yhteisön ja Georgian kirjeenvaihto mukaan lukien.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljettua ja asettamista tullimenettelyyn, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kiello-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- c) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- d) 'henkilötiedoilla' kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä tullilainsäädäntöä rikkovien toimien ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikos-

asioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet lainsäädäntönsä puitteissa varmistaa, että erityinen valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;
- b) paikkoihin, joihin tavaraa on varastoitu siten, että voidaan perustellusti uskoa niiden olevan tullilainsäädäntöä rikkoviin toimiin tarkoitettuja;

- c) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- d) kulkuneuvoihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toimissa.

- kaikkien sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi, ja
- kaikkien sellaisten päätösten tiedoksi antamiseksi

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Itse pyynnön osalta sovelletaan 6 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönsä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä mukaisesti apua ilman, että sitä pyydetään, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisenä, erityisesti silloin kun ne saavat seuraavia asioita koskevia tietoja:

- toimet, joilla rikotaan tai näytetään rikkottavan tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille,
- uudet keinot tai menetelmät, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa,
- tavarat, joiden tiedetään olevan tullilainsäädäntöä rikkovien toimien kohteena,
- luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä,
- kulkuneuvoihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toimissa.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/tiedoksiannot

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet:

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti esitetyt pyynnot on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään pyyntöön. Myös suulliset pyynnot voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittänyt viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset välineet;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyynnot on tehtävä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, voidaan vaatia sen korjaamista tai täydentämistä; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöä vastaanottanut viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaisesti avunpyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisien pyynnöstä toimittamalla käytössään olevia tietoja, suorittamalla aiheellisia tutkimuksia tai teettämällä niitä. Tämä määräys koskee myös hallinnollista yksikköä, jolle pyynnön vastaanottanut viranomainen on välittänyt pyynnön, jos tämä ei voi toimia yksin.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten välineiden mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneelta tai tämän vastuualueeseen kuulavalta toiselta viranomaiselta tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöä vastaanottanut viranomainen toimittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat voidaan korvata missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tietokoneella tuotetulla tiedolla.

18 490524A

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitetusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata Georgian tai sellaisen jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti; tai
- b) todennäköisesti uhkaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, erityisesti 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai
- c) koskee muuta kuin tullilainsäädäntöä koskevia valuutta- tai verolainsäädäntöä; tai
- d) loukkaa teollisia salaisuuksia taikka liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöä vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja, riippuen kummankin osapuolen asiaa koskevista säännöistä. Niihin sovelletaan julkisten asiakirjojen salassapitovelvollisuutta ja niitä koskee vastaaviin tietoihin sovellettava suoja tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön toimielimiin sovellettavien vastaavien säännösten mukaisesti.

2. Henkilöön liittyviä tietoja saa toimittaa

ainoastaan, jos niitä vastaanottava osapuoli sitoutuu suojelemaan niitä vähintään samalla tavalla kuin tietoja toimittava osapuoli suojelee niitä samassa tapauksessa.

3. Saatuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan tämän pöytäkirjan soveltamiseksi. Jos toinen osapuoli pyytää tietoja muuhun tarkoitukseen, sen on etukäteen pyydettävä tiedot toimittaneelta viranomaiselta sen kirjallista suostumusta. Tietoja pyytäneen osapuolen on lisäksi noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Mitä 3 kohdassa määrätään, ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisen vuoksi järjestetyissä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä. Kyseiset tiedot toimittaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan kyseisestä käytöstä.

5. Osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja todisteena todistusaineistossa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä.

11 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana tuomioistuimissa tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

2. Valtuutuksen saanut virkamies saa pyynnön esittäneen osapuolen alueella omille virkamiehille voimassa olevan lainsäädännön takaaman suojan.

12 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkishallinnon palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

13 ARTIKLA

Soveltaminen

Georgian keskustulliviranomaiset ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaiset osastot sekä tarvittaessa jäsenvaltioiden tulliviranomaiset vastaavat tämän pöytäkirjan soveltamisesta. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon voimassa olevat tietosuoja koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohtaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

14 ARTIKLA

Täydentävä luonne

Yhden tai useamman jäsenvaltion ja Georgian tekemät keskinäistä avunantoa koskevat sopimukset eivät estä soveltamasta yhteisön säännöksiä Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisten osastojen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulli-asioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan määräysten soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
ITÄVALLAN LIITTOTASAVALTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA,
SUOMEN TASAVALTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat GEORGIAA,

jotka

ovat kokoontuneet vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentä..... allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Georgian välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Georgian täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

Yhteinen julistus sopimuksen 6 artiklan osalta
Yhteinen julistus sopimuksen 15 artiklasta
Yhteinen julistus 25 artiklan b alakohdassa ja 36 artiklassa olevasta määräysvallan käsitteestä
Yhteinen julistus sopimuksen 35 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 42 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 98 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Georgian täysivaltaiset edustajat ovat lisäksi ottaneet huomioon tähän päätösasiakirjaan liitetyn seuraavan kirjeenvaihdon:

Yhteisön ja Georgian kirjeenvaihto yhtiöiden perustamisesta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Georgian täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat julistukset:

Ranskan tasavallan julistus

YHTEINEN JULISTUS 6 ARTIKLASTA

Osapuolet ollessa yhtä mieltä siitä, että niitä järjestetään ad hoc -pohjalta. olosuhteet vaativat korkean tason tapaamisia,

YHTEINEN JULISTUS 15 ARTIKLASTA

Osapuolet neuvottelevat yhteistyökomiteassa tuontitullipolitiikastaan, mukaan lukien tullisuojan muutokset, kunnes Georgia liittyy

WTO:hon. Kyseisiä neuvotteluja ehdotetaan erityisesti ennen tullisuojan korottamista.

YHTEINEN JULISTUS 25 ARTIKLAN b ALAKOHDASSA JA 36 ARTIKLASSA OLEVASTA MÄÄRÄYSVALLAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että kysymys määräysvallasta riippuu yksittäisten tapausten tosiasiallisista olosuhteista.

2. Yhtiön katsotaan olevan toisen yhtiön määräysvallassa ja sitä pidetään näin ollen toisen yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänen enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen tai valvovan elimen jäsenistä, ja se on samalla tytäryhtiön osakkeenomistaja tai jäsen.

3. Osapuolet katsovat, että 2 kohdassa esitetyt perusteet eivät ole tyhjentäviä.

YHTEINEN JULISTUS 35 ARTIKLASTA

Pelkästään sen seikan, että viisumi vaaditaan vain tietyn osapuolen luonnollisilta hen-

kilöiltä, ei katsota mitätöivän tai rajoittavan erityiseen sitoumukseen perustuvia etuja.

YHTEINEN JULISTUS 42 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patentteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin sekä teollisoikeuksien suojelemista koskevan Pariisiin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu suoja vilpillistä kilpailua vastaan ja tietotaitoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen.

YHTEINEN JULISTUS 98 ARTIKLASTA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sopimuksen oikein tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi sopimuksen 98 artiklaan sisältyvällä ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tarkoitetaan jommankumman osapuolen tekemää tämän sopimuksen merkittävää rikkomista. Tämän sopimuksen merkittävä rikkominen käsittää:

- a) tämän sopimuksen perusteettoman purkamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan;

tai

- b) tämän sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että 98 artiklassa tarkoitetuilla 'aiheellisilla toimenpiteillä' tarkoitetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä. Jos toinen osapuoli toteuttaa tietyn toimenpiteen erityisen kiireellisessä tapauksessa 98 artiklan nojalla, toinen osapuoli voi aloittaa riitojen ratkaisemista koskevan menettelyn.

**YHTEISÖN JA GEORGIAN KIRJEENVAIHTO YHTIÖIDEN
SJOITTAUTUMISESTA**

A. Georgian hallituksen kirje

Arvoisa Herra,

Viittaan parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Georgia myöntää Georgian alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Georgian politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Georgiaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen

voimaantulon välisenä aikana Georgia ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Georgian tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä valinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Georgian
hallituksen puolesta

B. Euroopan yhteisön kirje

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa saaneeni seuraavan tänään päivätyt kirjeenne:

”Viitataan parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Georgia myöntää Georgian alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Georgian politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Georgiaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Georgia ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Georgian tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.”

Vahvistan vastaanottaneeni tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisöjen
puolesta

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Georgian kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

Sopimuksen ulkopuolella:

YHTEISÖN JULISTUS

Yhteisö sitoutuu antamaan teknistä apua järjestämällä seminaareja tai muulla asianmukaisella tavalla, jotta Georgian viranomaiset ja taloudelliset toimijat hyötyisivät täysin yhteis-

sön yleisen tullietuusjärjestelmän, sellaisena kuin sitä tällä hetkellä sovelletaan Georgiaan, tarjoamista eduista.

N:o 77

(Suomen säädöskokoelman n:o 776/1999)

Asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta**

Annettu Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §
Brysselissä 23 päivänä tammikuuta 1995 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 28 päivänä kesäkuuta 1996, tulee voimaan 1

päivänä heinäkuuta 1999 niin kuin siitä on sovittu.

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ KAZAKSTANIN
TASAVALLAN**

KUMPPANUUS JA YHTEISTYÖSOPIMUS

**kumppanuuden perustamisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä
Kazakstanin tasavallan kesken**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
ALANKOMAIKEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ JA EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖ, jäljempänä 'yhteisö',

sekä

KAZAKSTANIN TASAVALTA,

jotka

PITÄVÄT MERKITTÄVINÄ yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välisiä siteitä ja sopimuspuolten yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Kazakstanin tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuus ja yhteistyö, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin erityisesti 18. päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, mikä on itse kumppanuuden perusta,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen maailmanlaajuisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisemisen edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksessa,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan sekä Helsingin ETY-kokouksen asiakirjaan ”Muutoksen haasteet” vuodelta 1992,

VAHVISTAVAT yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan sitoutumisen Euroopan energiaperuskirjaan,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmään ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaansaamisen, sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarvittavan taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen täytäntöönpano on Kazakstanin tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta ja yhteistyötä varten tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT edistää alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla naapurimaissa alueiden hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun osallistua taloudelliseen yhteistyöhön sekä antaa tarvittaessa teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ yhteisön ja Kazakstanin tasavallan väliset taloudelliset ja yhteiskunnalliset erot,

TUNNUSTAVAT, että tämän sopimuksen tärkeimpiä tavoitteita on helpottaa mainittujen erojen poistamista Kazakstanin talouden kehittämiseksi ja rakenteelliselle uudistamiselle annettavan yhteisön tuen avulla,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Kazakstanin tasavallan lähentymistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen sekä Kazakstanin tasavallan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen markkinajärjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen (GATT) sisältyvien periaatteiden mukaisesti,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden sijoittautumiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä, sekä sellaisen kehityssuunnan toivottavuudesta, joka johtaa kansallisen kohtelun myöntämiseen toinen toistensa yhtiöille,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristön suojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

HALUAVAT aloittaa tiiviin yhteistyön erityisesti energian ja siviiliydinturvallisuuden aloilla,

PITÄVÄT MIELESSÄ osapuolten aikomuksen kehittää yhteistyötään avaruustutkimuksessa täydentääkseen toistensa toimintaa tällä alalla, ja

HALUAVAT luoda kulttuuriyhteistyön ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukaiset puitteet osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jotta mahdollistettaisiin poliittisten suhteiden kehittäminen, -
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestäväen taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta lainsäädännölliselle, taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja hallinnolliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin alan yhteistyölle,
- tukea Kazakstania sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää talouttaan sekä saattaa päätökseen siirtäminen markkinatalouteen.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat demokratian, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Helsingin päätösasiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät entisen Neuvostoliiton alueen hyvinvoinnin ja vakauden varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että uudet itsenäiset valtiot, jotka ovat syntyneet Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa, jäljempänä 'itsenäiset valtiot', jatkaisivat ja

kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään hyvien naapurusuhteiden hengessä noudattaen Helsingin päätösasiakirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta, ja ne pyrkivät kaikin tavoin edistämään tätä prosessia.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

4 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Kazakstanin tasavallan välistä lähentymistä, tukee Kazakstanissa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista poliittiselle vuoropuhelulle:

- lujitetaan Kazakstanin tasavallan sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen;
- saavutetaan näkökantojen lisääntyvä lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä ja lisätään siten turvallisuutta ja vakautta.

5 ARTIKLA

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään 76 artiklassa perustetussa yhteistyöneuvostossa ja muutoin yhteisestä sopimuksesta.

6 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät poliittisessa vuoropuhelussa myös muita menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännölliset kokoukset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan edustajien välillä;

- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien aiheelliset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat, ETY:n kokoukset ja muut;
- kaikki muut keinot, mukaan lukien mahdollisuus asiantuntijakokouksiin, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vahvistamista ja kehittämistä.

tai vapaakauppa-alueen luomiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perustamisen nojalla;

- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille GATTin ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti;
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliikenteen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

7 ARTIKLA

Parlamentaarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 81 artiklalla perustetussa parlamentaarisessa yhteistyökomiteassa.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta liitteessä I määriteltyihin Kazakstanin tasavallan muille Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Kazakstanin tasavallan liittyessä GATTiin tai 31 päivänä joulukuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

8 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosi-
tuimmuuskohtelun kaikilla aloilla, jotka liittyvät:

- tuontiin ja vientiin sovellettaviin tullisiin ja maksuihin, mukaan lukien mainittujen tullien ja maksujen kantamismenetelmä;
- tullausta, kauttakuljetusta, varastoja ja uudelleenlastausta koskeviin määräyksiin;
- veroihin ja muihin sisäisiin maksuihin, joita sovelletaan tuotuihin tavaroihin suoraan tai välittömästi;
- maksutapoihin ja kyseisten maksujen siirtoihin;
- sääntöihin, jotka koskevat tavaroiden myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja käyttöä kotimaan markkinoilla.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kauttakuljetuksen vapauden periaate on olennainen edellytys tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kauttakuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdassa esitettyjä sääntöjä sovelletaan molempien osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan säännöt eivät kuitenkaan rajoita soveltamasta erityissääntöjä, jotka liittyvät erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan, tai osapuolten välillä sovittuihin tuotteisiin.

10 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti tuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleistä lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrättyissä tapauksissa ja niissä määrättyjen menettelyjen mukaisesti, sanotun kuitenkaan

rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista tuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvoitteita. Olosuhteet, joissa kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvoitteet, otetaan huomioon.

11 ARTIKLA

1. Kazakstanin tasavallasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ilman määrällisiä, rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 13, 16 ja 17 artiklan sekä Espanjan ja Portugalin liittymistä yhteisöön koskevien asiakirjojen 77, 81, 244, 249 ja 280 artiklan määräysten soveltamista.

2. Yhteisöstä peräisin olevat tuotteet tuodaan Kazakstanin tasavaltaan ilman määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 13, 16 ja 17 artiklan soveltamista.

12 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

13 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin ja sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Kazakstanin tasavalta, siitä riippuen, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian sen jälkeen, yhteisö tai Kazakstanin tasavalta, tapauksen mukaan, voi toimittaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaan kuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi IX osaston määräysten mukaisesti.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimista 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvotteluja ehdotetaan viipymättä tällaisten toimien toteuttamisen jälkeen.

5. Valitessaan tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteutumiselle.

6. Tämän artiklan määräykset eivät estä jompaa kumpaa osapuolta ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustulleja GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

14 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat harkitsemaan tämän osapuolten välistä tavarakauppaa koskevan sopimuksen määräysten kehittämistä olosuhteiden mukaan, mukaan lukien Kazakstanin GATTiin liittymisestä aiheutunut tilanne. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille tällaista kehittämistä koskevia suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa osapuolten välisen sopimuksen perusteella osapuolten menettelyjä noudattaen, jos ne hyväksytään.

15 ARTIKLA

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten

tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peitelyyn rajoittamiseen.

16 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 15 päivänä lokakuuta 1993 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1993.

17 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden kauppaa säätelevät tämän osaston määräykset, lukuun ottamatta 11 artiklaa, ja tämän sopimuksen voimaantuloon asti EHTY:n terästuotteiden kauppaa koskevista määrällisistä tuontirajoituksista tehdyn sopimuksen määräykset.

2. Perustetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Kazakstanin tasavallan edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisin väliajoin osapuolia kiinnostavia hiileen ja teräkseen liittyviä kysymyksiä koskevia tietoja.

18 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön ja Kazakstanin tasavallan välillä tehtävän erityissopimuksen määräykset.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

Työehdot

19 ARTIKLA

1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Kazakstanin kansalaisia ei verrattuna kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Kazakstanin tasavallassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Kazakstanin tasavalta pyrkii varmistamaan, että Kazakstanin tasavallan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei verrattuna Kazakstanin omiin kansalaisiin syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

20 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii mitä yhteisiä ponnistuksia voitaisiin toteuttaa laittoman siirtolaisuuden hillitsemiseksi, ottaen huomioon maahan takaisinpääsyä koskevan periaatteen ja käytännön.

21 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii mitä parannuksia voidaan tehdä liikealan henkilöiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt parannukset.

22 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 19, 20 ja 21 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

Yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa
koskevat edellytykset

23 ARTIKLA

1. a) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti alueelleen sijoittautuneille Kazakstanin yhtiöille kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmansien maiden yhtiölle myönnetty kohtelu.
- b) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti alueelleen sijoittautuneille Kazakstanin yhtiöiden tytäryhtiöille niiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä 11 lueteltujen rajoitusten soveltamista.
- c) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti alueelleen sijoittautuneille Kazakstanin yhtiöiden sivuliikkeille niiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmansien maiden yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

2. Kazakstanin tasavalta myöntää lakiansa ja asetustensa mukaisesti yhteisön yhtiöille ja niiden sivuliikkeille 25 artiklassa tarkoitetun sijoittautumisen ja toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin Kazakstanin yhtiöille ja niiden sivuliikkeille tai kolmansien maiden yhtiöille ja niiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu, sen mukaan kumpi näistä kohteluista on edullisempi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 35 ja 84 artiklan soveltamista.

24 ARTIKLA

1. Mitä 23 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen.

2. Ottaen kuitenkin huomioon laivanvarustamoiden toiminnan, kansainvälisen meriliikennepalvelujen toimittamisen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain

merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen tytäryhtiöille ja sivuliikkeille kaupallisen toiminnan alueellaan, siten että sijoittautumista toimintaedellytykset eivät ole epäedullisempia kuin sen omille yhtiöille, tytäryhtiöille tai sivuliikkeille kolmansissa maissa myönnetty edellytykset, sen mukaan kumpi on edullisempi.

3. Tällainen toiminta sisältää seuraavia toimia, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja siihen liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaalle tarjoamisesta laskutukseen saakka riippumatta siitä, tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen toimittajat vai sellaiset palvelujen toimittajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on luonut pysyvät liikesuhteet;
- b) liikennepalvelun ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaan puolesta, jotka ovat tarpeen yhdistettyä palvelua varten mukaan lukien kaikki sisämaakuljetuksen tavat, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatiekuljetus;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettujen tavaroiden alkuperään tai luonteeseen liittyvien asiakirjojen valmistelu;
- d) liiketoimintaa koskevan tiedon toimittaminen, kaikin tavoin, mukaan lukien tietokoneistetut tietojärjestelmät ja elektroninen tietojenvaihto (jollei televiestintää koskevista ketään syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);
- e) liiketoimintajärjestelyjen luominen paikallisten varustamoiden kanssa, mukaan lukien osallistuminen yhtiön varastoon ja paikallistasolla palkattavan (tai ulkomaisen henkilöstön ollessa kyseessä tämän sopimuksen asiaa koskevien määräysten soveltaminen) henkilöstön palvelukseen ottaminen;
- f) yhtiöiden puolesta toimiminen, muun muassa aluksen satamassa käynnin järjestäminen tai tarvittaessa rahdin halvuuttaminen.

25 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) 'Yhteisön yhtiöllä' tai 'Kazakstanin yhtiöllä' jäsenvaltion tai Kazakstanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka kotipaikka tai keskushallinto taikka pääasiallinen toimipaikka on yhteisön tai Kazakstanin tasavallan alueella. Jäsenvaltion tai Kazakstanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä pidetään kuitenkin yhteisön tai Kazakstanin yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Kazakstanin tasavallan talouteen.
- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa valvonnassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö, mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön laajentuessa perustettu toimipaikka, jolla on oma johto ja jolla on käytännössä mahdollisuudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa, vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että tarvittaessa on olemassa oikeudellinen yhteys emoyhtiöön eli ulkomailla olevaan pääkonttoriin, niiden ei tarvitse toimia suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa siinä toimipaikassa, joka on perustettu emoyhtiön laajentuessa.
- d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitettujen yhteisön tai Kazakstanin yhtiöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Kazakstanin tasavallassa tai yhteisössä.
- e) 'Toiminnalla' taloudellista toimintaa.
- f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.
- g) Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain

merellä tapahtuvat kuljetukset, niihin jäsenvaltioiden tai Kazakstanin tasavallan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Kazakstanin tasavallan ulkopuolelle, ja niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Kazakstanin tasavallan ulkopuolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisten tai Kazakstanin kansalaisten valvonnassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Kazakstanin tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

26 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteuttamasta varovaisuussyistä toimenpiteitä, mukaan lukien investoijien, tallettajien, vakuutusentottajien tai sellaisten henkilöiden, joiden omaisuuden hoidosta huolehtii rahoituspalvelujen toimittaja, suojeleminen taikka toimenpiteitä rahoitusjärjestelmän yhtenäisyyden ja tasapainon varmistamiseksi. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinoina välttää osapuolen tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteita.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai mitään luottamuksellisia tai omistukseen liittyviä julkisyhteisöjen hallussa olevia tietoja.

27 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakin osapuolta soveltamasta tämän sopimuksen perusteella toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertämisen estämiseksi, jotka koskevat kolmannen maan pääsyä kyseisen osapuolen markkinoille.

28 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Kazakstanin tasavallan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön

yhtiöllä tai vastaavasti Kazakstanin yhtiöllä on oikeus Kazakstanin tasavallan ja yhteisön alueella työllistää tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä työllistää vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja Kazakstanin tasavallan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määriteltyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet työllistävät heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan työskentelyjaksoa.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat jäljempänä c alakohdassa määriteltyjä 'yrityksen sisäisen siirron saajia', jos yrityskokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään välittömästi ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

- a) yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yritystä ja joita puolestaan yhtiön hallitus tai osakkeenomistajat taikka niiden kaltaiset elimet valvovat tai johtavat, ja joiden tehtäviin kuuluu:

- johtaa yritystä tai sen osastoa taikka alaosastoa;
- valvoa ja tarkastaa muun valvonta-tehtävissä toimivan, ammatillisen tai hallinnollisen henkilöstön työskentelyä;
- henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka esittää heidän palkkaamistaan tai irtisanomistaan sekä toteuttaa muita henkilöstöä koskevia toimenpiteitä.

- b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiökokonaisuuden toiminnan, tutkimusvälineistön, teknologian tai hallinnon kannalta olennaisen tärkeää erityisosaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiökokonaisuudelle ominaisen osaamisen ohella sellainen työhön tai toimialaan liittyvä korkea ammattitaito, jossa vaaditaan teknistä erityisosaamista,

mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

- c) 'Yrityksen sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisellä yhtiökokonaisuudella on oltava pääasiallinen toimipaikka jonkun osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden yksiköön (sivuliike, tytäryhtiö) siten, että tämän sivuliikkeen tai tytäryhtiön taloudellinen toiminta toisen osapuolen alueella on tosiasiallisesti samankaltaista.

29 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävän päivän tilanteessa.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 37 artiklan määräyksiä; 37 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Kazakstanin tasavalta antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 43 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uusia lakeja tai asetuksia, jotka saattavat muuttaa niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi verrattuna tilanteeseen tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Kazakstanin tasavaltaa toimittamaan ehdotukset tällaisista laeista tai asetuksista ja aloittaa näitä ehdotuksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Kazakstanin tasavallassa käyttöön otetut lait tai asetukset muuttavat Kazakstanin tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi verrattuna tilanteeseen tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä, mainittuja lakeja tai asetuksia ei sovelleta kolmen vuoden

aikana, säädöksen voimaantulosta niihin tähtyhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Kazakstanin tasavaltaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

Valtioiden rajat ylittävä palvelujen tarjonta yhteisön ja Kazakstanin tasavallan välillä

30 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain, että yhteisön tai Kazakstanin yhtiöt, jotka ovat sijoittautuneet muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja, tarjoavat palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtuneen kehityksen.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

31 ARTIKLA

Osapuolet toimivat yhteistyössä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittäminen Kazakstanin tasavallassa.

32 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille merenkulun ja liikenteen markkinoille:

- a) mitä edellä määrätään ei rajoita oikeuksia eikä velvoitteita, jotka kuuluvat tämän sopimuksen jommankumman osapuolen soveltamien Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käytäytymissäntöjen soveltamisalaan. Linjakonferenssiin kuulumattomat varustamot saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien varustamoiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vilpittömästä kilpailusta;

- b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa va-

paaseen kilpailuun, joka on kuivan ja nestemäisen irtotavaran kaupan olennainen piirre.

2. Soveltaessaan 1 kohdan periaatteita:

- a) osapuolet eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelleta mitään yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisen sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;
- b) osapuolet eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevaa sopimuslauseketta, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa tämän sopimuksen jommankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta liikennöidä kyseiseen kolmanteen mahaan ja pois sieltä;
- c) osapuolet kieltävät tulevaisuudessa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuivan ja nestemäisen irtotavaran kuljetusosuuksia koskevat järjestelyt;
- d) osapuolet poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjontaan kansainvälisessä meriliikenteessä.

Kumpikin osapuoli myöntää muun muassa toisen osapuolen kansalaisten tai yhtiöiden aluksille kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille aluksilleen myöntämä kohtelu, kansainväliselle kaupalle avoimiin satamiin pääsyn ja satamien infrastruktuurien ja täydentävien meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien maksujen ja kulujen osalta sekä tullihelpotusten ja ankkuripaikkojen ja lastaus- ja purkauslaitteiden käyttöönasettaminen.

3. Yhteisön kansalaiset ja yhtiöt, jotka tarjoavat kansainvälisiä meriliikennepalveluja, saavat tarjota meri-sisävesiliikennepalveluja Kazakstanin tasavallan sisävesillä, ja päinvastoin.

33 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen

liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa sopia molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjontaa maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lentoliikenteessä koskevista edellytyksistä erityisissä sopimuksissa, joista osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

Yleiset määräykset

34 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka jommankumman osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

35 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa mitkään sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjoamista koskevia lakejaan ja asetuksiaan, jos näillä määräyksillä ei mitätöidä tai heikennetä tämän sopimuksen tietyn määräyksen nojalla osapuolelle kuuluvia etuja. Edellä oleva määräys ei rajoita 34 artiklan soveltamista.

36 ARTIKLA

Kazakstanin ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä valvonnassa tai yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

37 ARTIKLA

Jommankumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa

kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan GATS-yleissopimuksen asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

38 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Kazakstanin tasavalta myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS:n V artiklan periaatteiden mukaisesti.

39 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet antavat tai aikovat antaa tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten pohjalta, tai muihin verotukseen liittyviin määräyksiin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai vahvistavat toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verotukseen liittyvien järjestelyiden mukaisten verojen tai kotimaisen verolainsäädännön välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Kazakstanin tasavalta erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erilaisessa asemassa olevat veronmaksajat toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

40 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- jäsenvaltioiden kansalaisille tai Kazakstanin tasavallan kansalaisille annetaan oikeus saapua Kazakstanin tasavallan tai yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana;
- Kazakstanin yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Kazakstanin tasavallan kansalaisia yhteisön alueella;
- yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Kazakstanissa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Kazakstanin tasavallan alueella;
- Kazakstanin yhtiöille taikka Kazakstanin yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus palkata kirgisialaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja muiden henkilöiden valvonnassa tilapäisin työsuopimuksin;
- yhteisön yhtiöille taikka yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Kazakstanissa annetaan oikeus palkata jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi tilapäisin työsuopimuksin;

sanotun kuitenkin rajoittamatta 28 artiklan määräysten soveltamista.

V LUKU

Juoksevat maksut ja pääoma

41 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Kazakstanin tasavallan asukkaiden väliset maksutaseen mukaiset maksut, jotka liittyvät tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta al-

kaen varmistetaan maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu isäntämaan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Kazakstanin tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan tai 5 kohdan soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Kazakstanin tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja siihen asti, kun kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) sopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Kazakstanin valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Kazakstanin tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi, ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Kazakstanin tasavalta soveltaa näitä rajoituksia keittäen syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Kazakstanin tasavalta antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos poikkeuksellisissa tapauksissa pääomien liikkuvuus yhteisön ja Kazakstanin tasavallan välillä aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Kazakstanin tasavallassa, yhteisö ja vastaavasti Kazakstanin tasavalta voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Kazakstanin tasavallan välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden aikana, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI LUKU

Henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden
suojelu

42 ARTIKLA

1. Kazakstanin tasavalta jatkaa tämän artiklan ja liitteen III määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistaakseen tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat näiden oikeuksien noudattamisen varmistamiseksi toteutettavat keinot.

2. Kazakstanin tasavalta liittyy tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä sellaisiin liitteessä III olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelua koskeviin monenvälisiin yleissopimuksiin, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asi-
aa koskevien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN
ALALLA

43 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että tärkeä edellytys Kazakstanin tasavallan ja yhteisön välisen taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle on Kazakstanin tasavallan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön. Kazakstanin tasavalta pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkioikeus, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työntekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, mukaan lukien niihin liittyvät kaup-
paa koskevat seikat ja käytännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kulut-

tajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lait ja asetukset sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Kazakstanin tasavallalle näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi teknistä apua, johon voi esimerkiksi sisältyä:

- asiantuntijavaihto;
- nopea tietojen toimittaminen, erityisesti asiaan liittyvää lainsäädäntöä koskevien tietojen toimittaminen;
- seminaarien järjestäminen;
- koulutus;
- avunanto kyseisiä aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

4. Osapuolet sopivat tarkastelevansa keinoja soveltaa niiden kilpailulainsäädäntöä yhteiseltä pohjalta sellaisissa tapauksissa, jotka koskevat niiden välistä kauppaa.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

44 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Kazakstanin tasavalta ryhtyvät yhteistyöhön talouden alalla tarkoitukse-
naan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestävä kehitystä Kazakstanin tasavallassa. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellista ja yhteiskunnallista uudistumista ja talousjärjestelmän rakennemuutosta Kazakstanin tasavallassa, ja ne noudattavat kestävä ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tätä varten yhteistyössä keskitytään erityisesti taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kehittämiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen, yritysten tukemiseen (mukaan lukien yksityistäminen, investoinnit ja rahoi-

tuspalvelujen kehittäminen), maatalouteen ja elintarvikkeisiin, energiaan ja siviiliydinturvallisuuteen, liikenteeseen, matkailuun, ympäristönsuojeluun ja alueelliseen yhteistyöhön.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää itsenäisten valtioiden välistä yhteistyötä, kyseisen alueen sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi ottaen huomioon Euroopan yhteisön neuvoston asiaa koskevat säännökset, joita sovelletaan itsenäisille valtioille annettavan teknisen avun osalta, yhteisön Kazakstanin tasavallalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän alustavan ohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

45 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kauppayhteyksien kehittämistä;
- yhteisön osallistumista Kazakstanin pyrkimykseen teollisuutensa rakenteelliseksi uudistamiseksi;
- hallinnon parantamista;
- teollisuustuotteiden laadun parantamista;
- tehokkaan tuotanto- ja jalostuskyvyn kehittäminen raaka-aineiden alalla;
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä;
- ympäristönsuojelua;
- sotateollisuuden muuntamista.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta

yrityksiin sovellettavien yhteisön kilpailusääntöjen täytäntöönpanoon.

46 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivallan, yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti investointien turvaamista koskevien parempien edellytysten, pääomien siirron ja investointimahdollisuuksiin liittyvien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Kazakstanin tasavallan välisten investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa;
- jäsenvaltioiden ja Kazakstanin tasavallan välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa;
- suotuisten olosuhteiden luominen ulkomaiden investointien houkuttelemiseksi Kazakstanin talousalueelle;
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa koskevan lainsäädännön ja edellytysten aikaansaaminen sekä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia käytäntöjä koskevien tietojen vaihto investointien alalla;
- investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihto, muun muassa kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

47 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet toimivat yhteistyössä kehittääkseen tavaroita ja palveluja koskevien sopimusten avoimuutta ja kilpailumenettelyä koskevia edellytyksiä tarjouspyyntöjen avulla.

48 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä edistetään lähentymistä kansainvälisesti hyväksytyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin, periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista sekä Kazakstanin tuotteiden laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tätä varten toimimaan yhteistyössä teknistä apua koskevissa hankkeissa, joilla:

- edistetään asianmukaista yhteistyötä kyseisten alojen erityisjärjestöjen ja -laitosten kanssa;
- edistetään yhteisön teknisten määräysten käyttöä ja eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen soveltamista;
- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen tiedon jakaminen laadun valvonnan alalla.

49 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä investointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättömiin metalleihin liittyvien metallialojen tulevaisuudennäkymiä koskevien tietojen vaihto;
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten puitteiden luominen;
- kauppaan liittyvät asiat;

- ympäristön suojelua koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja soveltaminen;
- koulutus;
- kaivostoiminnan turvallisuus.

50 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatun tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla molempien etujen mukaisesti sekä, ottaen huomioon varojen saatavuuden, riittävän pääsyn osapuolten vastaaviin ohjelmiin, jollei henkiseen omaisuuteen, teollisoikeuteen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto;
- yhteiset TTK-toiminnot;
- koulutus ja ohjelmat molempien osapuolten TTK-toiminnoissa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi toteutettava 51 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta sitoutua muihin tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoihin.

Tällaisia yhteistyötoimia toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota sellaisten tiedemiesten, insinöörien, tutkijoiden ja teknikoiden uudelleensuuntautumiseen, jotka ovat tai jotka ovat olleet mukana joukkotuhoaseiden tuotannossa ja/tai niihin liittyvässä tutkimuksessa.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö toteutetaan sellaisten erityisten järjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja jotka tehdään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti; näillä järjestelyillä vahvistetaan muun muassa asianmu-

kaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

51 ARTIKLA

Opetus ja koulutus

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä tavoitteenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Kazakstanin tasavallassa julkisella ja yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Kazakstanin tasavallan korkeamman asteen opetus- ja koulutusjärjestelmien, mukaan lukien korkeakoulutasoisten oppilaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistukset, nykyaikaistaminen;
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen määriteltävillä ensisijaisilla alueilla;
- eri oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yritysten välinen yhteistyö;
- opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tutkijoiden ja tiedemiesten sekä nuorison liikkuvuus;
- euro-opintojen opetuksen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa;
- yhteisön kielten opetus;
- konferenssitulkkien jatkokoulutus;
- toimittajien koulutus;
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalain ohjelmiin voitaisiin harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset kehykset ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Kazakstanin tasavallan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

52 ARTIKLA

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalouteen liittyvän teollisuuden ja palvelualojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Kazakstanin tasavallassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Kazakstanin tuotteille sellaisin edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja ottaen huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maataloustuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös Kazakstanin standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat teollisia ja maatalouselintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat määräykset.

53 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden periaatteita ja Euroopan energia-peruskirjaa noudattaen Euroopan energiamarkkinoiden yhdyttyessä asteittain.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa seuraavat alat:

- energian tuotannon, jakelun ja kulutuksen ympäristövaikutukset näistä toimita aiheutuvien ympäristötuhojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi mahdollisimman pieniksi;
- energian jakelun laadun ja turvallisuuden parantaminen, mukaan lukien jakelun monipuolistaminen taloudellisella ja ympäristöystävällisellä tavalla;
- energiapolitiikan suunnittelu;
- energia-alan hallinnon ja sääntelyn parantaminen markkinatalouteen sopivaksi;
- institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten

- edellytysten käyttöönottoaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien kannustamiseksi;
- energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen;
- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen;
- energiahuoltoa ja loppukäyttöä koskeva energiateknologian parantaminen eri energiamuotojen osalta;
- hallinto ja koulutus energia-alalla;
- energian jakelun turvallisuus, energian ja energia-aineiden kuljetus ja siirto.

54 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ympäristön ja ihmisten terveyden suojelussa Euroopan energiaperuskirjan huomioon ottaen.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön rappeutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä;
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta;
- luonnontilan palauttaminen;
- kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö;
- teollisuuslaitosten turvallisuus;
- kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely;
- veden laatu;
- jätteiden vähentäminen, kierrätys ja tur-

vallinen jätteistä huolehtiminen, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano; -

- maatalouden ympäristövaikutukset, maaperän eroosio ja kemiallinen saastuminen;
- metsien suojelu;
- biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja luonnonvarojen kestävä käyttö ja hallinta;
- maankäytön suunnittelu, mukaan lukien rakentamis- ja kaupunkisuunnittelu;
- taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen;
- maailmanlaajuiset ilmastomuutokset;
- ympäristökasvatus ja ympäristön tiedostaminen;
- valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutuksien arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano useissa eri valtioissa.

3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:

- suunnitelmien kehittäminen katastrofien ja muiden hätätilanteiden varalle;
- tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon sekä bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat;
- yhteinen tutkimustoiminta; -
- lainsäädännön kehittäminen yhteisön sääntöjen mukaiseksi;
- yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla;
- toimintaperiaatteiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisen ja ilmaston-

muutoksiin liittyvien kysymysten osalta sekä kestävän kehityksen saavuttamiseksi;

- ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.

55 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa nykyaikaistaa ja muuttaa rakenteellisesti Kazakstanin tasavallan liikennejärjestelmiä ja -verkostoja sekä varmistaa tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensoveltuvuus kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän saavuttamiseksi.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- maakuljetusten, rautateiden, satamien ja lentokenttien hallinnon ja toimintojen nykyaikaistaminen;
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentokenttien ja lentoliikenteen infrastruktuureiden nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien kaikkia osapuolia hyödyttävien pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen liikennemuotojen osalta;
- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen;
- yhteisen tutkimuksen ja yhteisten kehittämisohjelmien edistäminen;
- lainsäädännöllisen ja institutionaalisen kehityksen valmistelu politiikkojen kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistäminen.

56 ARTIKLA

Avaruus

Pitäen mielessä yhteisön ja sen jäsenvalti-

oiden sekä Euroopan avaruusjärjestön toimivallan, osapuolet edistävät tarvittaessa pitkän aikavälin yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatussa avaruustutkimuksessa sekä sen kehittämisessä ja kaupallisessa soveltamisessa. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota aloiteisiin, jotka koskevat niiden vastaavien avaruusalailla toteuttamien toimien toisiaan täydentävyyden täysimääräistä hyödyntämistä.

57 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja vahvistavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- menettelytapojen suunnitteleminen ja suuntaviivojen laatiminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi;
- tariffikäytäntöjen ja markkinoinnin periaatteiden kehittäminen televiestinnän ja postipalvelujen osalta;
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen edistäminen sekä investointien houkuttelemine;
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen, muun muassa vapauttamalla alasektoreiden toiminta;
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen, erityisesti elektronisen varojen siirron alalla;
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö;
- asianmukainen televiestintä- ja postipalvelujen tarjoamista sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeva säädöspohja;
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaista toimintaa varten.

58 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Kazakstanin tasavallan osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- pankki ja rahoituspalvelujen kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen, Kazakstanin tasavallan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin;
- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Kazakstanin tasavallassa, kokemusten vaihtoon ja henkilökunnan koulutukseen verotukseen liittyvissä asioissa;
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, joilla muun muassa luotaisiin suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustamiseen Kazakstanin tasavallassa, sekä vientiluottovakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Kazakstanin tasavallan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

59 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttäminen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten elinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

60 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään alueiden kehittämisessä ja maankäytön suunnittelussa.

2. Ne edistävät tätä varten kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä tietojen vaihtoa aluepolitiikasta ja maankäytön suunnittelun politiikasta sekä aluepolitiikkojen suunnittelumenetelmistä kiinnittäen erityistä huomiota heikommin kehittyneiden alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä sellaisten alueiden ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat alueiden kehittämissuunnittelusta, jonka tavoitteena on muun muassa alueiden kehittämisen edistämiskeinoja ja menetelmiä koskevien tietojen vaihto.

61 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tasoa.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- opetus ja koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä kiinnittäen erityistä huomiota aloihin, joilla terveys- ja turvallisuusriskit ovat suuret;
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi;
- suuronnettomuuden vaaran ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely;
- työympäristöön ja työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien perustietojen kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisäl-

tyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö;
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen;
- rakennemuutosohjelmien suunnittelu ja hallinto;
- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla;
- tietojen vaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisenä ammatinharjoittajana ja yrittäjänä toimimisen edistämiseen tarkoitettut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Kazakstanin tasavallan sosiaaliturvauudistuksen suunnitteluksi ja täytäntöönpanemiseksi.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Kazakstanin tasavallassa markkinatalouksille ominaiseen turvaan liittyviä menetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

62 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötään, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon helpottaminen;
- tietovirtojen lisääminen;
- taitotaidon siirtäminen;
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen;
- virallisten matkailuelinten välinen yhteistyö;
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

63 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Kazakstanin tasavallan PK-yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu, erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen;
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (yksikkö PK-yritysten yhteyksien tukemista varten, PK-yrityksille tarkoitettun rahaston perustamiseksi annettava tuki);
- teknologiakeskusten kehittäminen.

64 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja edistävät tehokasta tietojen vastavuoroista vaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Kazakstanin tasavallasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

65 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön niiden kuluttajansuojajärjestelmien yhtenäistämiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvän järjestelmän perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annetun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etuja

edustavien tahojen välisen tietojen vaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittaminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

66 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että kaikkia kauppaan ja hyviin kauppatapoihin liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Kazakstanin tasavallan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat alat:

- tietojen vaihto;
- työskentelymenetelmien parantaminen;
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto;
- yhteyden luominen yhteisön ja Kazakstanin tasavallan kauttakuljetusjärjestelmien välille;
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen;
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen;
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

Tarvittaessa annetaan teknistä apua.

3. Hallintoviranomaisten välisen tulliasioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteenä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 69 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

67 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan luotettavia tilastoja, jotka ovat tarpeen talousuudistuksen tukemisessa ja seurannassa sekä edistävät yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Kazakstanin tasavallassa.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Kazakstanin tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, sääntöihin ja luokituksiin;
- tilastotietojen vaihto;
- tarvittavien kansantalouteen ja liiketalouteen liittyvien tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Kazakstanin tasavallalle teknistä apua.

68 ARTIKLA

Taloustieteet

Osapuolet helpottavat talousuudistusta ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouden perusperiaatteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten kansantalouden tilaan ja tulevaisuudennäkymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Kazakstanin tasavaltaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua;
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua var-

ten, sekä varmistaakseen tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen.

69 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa tehostaakseen toimintaperiaatteita ja toimenpiteitä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan torjunnassa, mukaan lukien huumausaineiden lähtöaineiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutumisen estäminen, sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän estämiseksi ja vähentämiseksi tarkoitettuja toimia. Tämän alan yhteistyö perustuu molemminpuolisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön, joka koskee tavoitteita ja toimenpiteitä huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

70 ARTIKLA

Yhteistyö laittomien toimien ehkäisemiseksi

Osapuolet aloittavat yhteistyön, jolla pyritään ehkäisemään laitonta toimintaa, kuten:

- laitton maahanmuutto ja niiden kansalaisuutta olevien luonnollisten henkilöiden laitton läsnäolo toistensa alueilla, ottaen huomioon maahan takaisinpääsyn periaate ja käytännöt;
- talouden alan laitton toiminta, mukaan lukien lahjonta;
- erilaisten tavaroiden laitton kauppa, mukaan lukien teollisuusjätteet;
- väärennökset;
- huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja aseiden laitton kauppa.

Edellä mainittujen alojen yhteistyö perustuu yhteisiin neuvotteluihin ja tiiviiseen vuorovaihtukseen ja tarjoaa teknistä ja hallinnollista apua, johon kuuluu:

- laittomien toimien ehkäisemistä koskevan kansainvälisen lainsäädännön valmistelu
- tietokeskusten perustaminen;
- laittomien toimien ehkäisemiseen sitoutuneiden laitosten tehokkuuden lisääminen;
- henkilöstön koulutus ja tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen;
- laittomia toimia estävien, yhteisesti hyväksyttävien toimenpiteiden suunnitteleminen.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

71 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään, kannustamaan ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Tarvittaessa yhteisössä toteutettaviin kulttuurin alan yhteistyöohjelmiin tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa toteutettaviin vastaaviin ohjelmiin voidaan ottaa mukaan myös Kazakstanin tasavalta; lisäksi voidaan kehittää muita osapuolten keskinäisen edun mukaista toimintaa.

VIII OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

72 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi Kazakstanin tasavalta saa 73, 74 ja 75 artiklan määräysten mukaisesti tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä teknisen avun muodossa avustuksina Kazakstanin tasavallan talouden muutoksen nopeuttamiseksi.

73 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan osana yhteisössä annetussa asiaa koskevassa Euroopan yhteisön neuvoston asetuksessa tarkoitettua TACIS-ohjelmaa.

74 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään suuntaa-antavassa ohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä, Kazakstanin tasavallan tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja uudistamisen alalla tapahtuva edistyminen huomioon ottaen sovittava tärkeysjärjestys. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

75 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisöltä tuleva tekninen apu yhteensovitetaan muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, esimerkiksi Kansainväliseltä jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta, tulevan avun kanssa.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

76 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Neuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Yhteistyöneuvosto tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä suostumuksella.

77 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Kazakstanin tasavallan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Kazakstanin tasavallan hallituksen jäsen.

78 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävissä yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Kazakstanin tasavallan hallituksen edustajista, yleensä korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Kazakstanin tasavalta.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu ja kyseisen komitean työskentelytavat.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa tai koko toimivaltansa yhteistyökomitealle, millä varmistetaan jatkuvuus yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

79 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisen erityisen komitean tai elimen, joka soveltuu avustamaan sitä sen tehtävissä, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

80 ARTIKLA

Tutkiessaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa asiaa, joka liittyy määräykseen, jossa viitataan johonkin GATTin artiklaan, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka GATTin sopimuspuolet yleensä antavat kyseiselle GATTin artiklalle.

81 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat mielipiteiden vaihtoa varten Kazakstanin tasavallan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet. Se kokoontuu säännöllisin itse määääminsä väliajoin.

82 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Kazakstanin parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Kazakstanin parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

83 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja; yhteistyöneuvosto toimittaa parlamentaariselle yhteistyökomitealle pyydyt tiedot.

Parlamentaariselle yhteistyökomitealle annetaan tieto yhteistyöneuvoston suosituksista.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

84 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen perusteella, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna, esittää asiansa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille toimielimille vedotessaan yksilöllisiin ja omaisuuteensa kohdistuviin oikeuksiinsa, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Osapuolet, kumpikin toimivaltansa rajoissa:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Kazakstanin tasavallan taloudellisten toimijoiden toteuttamista kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista;

- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, kumpikin riidan osapuoli voi, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin, valita oman välimiehen hänen kansallisuudestaan riippumatta ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen;

- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen heidän sopimuksiinsa sovellettavan lain valitsemista yhteisellä sopimuksella;

- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) valmistelemien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleissopimuksen allekirjoittajavaltion välimieskeskuksen välimiespalvelujen käyttöä.

85 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä

- a) joita se pitää tarpeellisina estääkseen keskeisten turvallisuusetujensa vastaisen tietojen ilmaisemisen;
- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoitukseen välttämätöntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää tärkeinä omien sisäisten turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;

- d) joita se pitää tarpeellisina sen kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi

86 ARTIKLA

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee, ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Kazakstanin tasavallan yhteisöön sovellettamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden tai yritysten välillä;
- yhteisön Kazakstanin tasavaltaan sovellettamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Kazakstanin kansalaisten tai yhtiöiden tai yritysten välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa asiaa koskevia erotusmääräyksiä verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

87 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi minkä tahansa tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevan riidan.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti, kumpikin osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toinen osapuoli on tällöin velvollinen kahden kuukauden määräajassa nimeämään toisen välimiehen. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltiota yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

88 ARTIKLA

Osapuolet sopivat, että ne neuvottelevat keskenään viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen jommankumman osapuolen pyytäessä keskustelua mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevasta asiasta ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 13, 87 ja 93 artiklan määräysten soveltamista.

89 ARTIKLA

Kazakstanin tasavallalle tämän sopimuksen nojalla myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

90 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet' tarkoitetaan Kazakstanin tasavaltaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

91 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat asiat kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen alaan, Euroopan energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ja sen pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta näihin asioihin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

92 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimaansaolon päättymistä, sen voimaansaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä.

93 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistöimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteitaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaa koskevat tiedot tilanteen perusteellista tarkastelua varten, molemmiin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

94 ARTIKLA

Liitteet I, II ja III sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

95 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilökohtaiset ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille varmistetaan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Kazakstanin tasavaltaa sitovissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

96 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, näissä sopi-

muksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Kazakstanin tasavallan alueeseen.

97 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

98 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan- ja kazahinkieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

99 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tämä sopimus korvaa voimaantullessaan Kazakstanin tasavallan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton välillä tehdyn kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

100 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan vuonna 1994 yhteisön ja Kazakstanin tasavallan välisen väliaikaisen sopimuksen perusteella, sopimuspuolet sopivat siitä, että näissä olosuhteissa ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

Luettelo liitteenä olevista asiakirjoista

- Liite I Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Kazakstanin tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- Liite II Sopimuksen 23 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut yhteisön varaukset
- Liite III Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset.

Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE

Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Kazakstanin tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti

1. Armenia, Valko-Venäjä, Viro, Georgia, Liettua, Moldova, Ukraina, Turkmenistan, Venäjä:

Tuontitulleja ei sovelleta.

Vientitulleja ei sovelleta niiden tuotteiden osalta, jotka toimitetaan clearing-sopimusten ja valtioiden välisten sopimusten mukaan näissä sopimuksissa määrättyinä määrinä.

Arvonlisäveroa ei sovelleta vientiin eikä tuontiin. Valmisteveroa ei sovelleta vientiin.

Kaikki itsenäiset valtiot:

Vuosittaisten valtioiden välistä kauppaa ja yhteistyötä koskevien sopimusten nojalla toimitetuille tuotteille avataan vientikiintiöt samoin kuin valtion tarpeisiin tarkoitetuille toimituksille.

2. Armenia, Valko-Venäjä, Viro, Georgia, Liettua, Moldova, Ukraina, Turkmenistan:

Maksut voidaan suorittaa ruplina.

Venäjä:

Maksut voidaan suorittaa ruplina tai tengeinä.

Kaikki itsenäiset valtiot

Ei-kaupallisten toimien erityisjärjestelmä, mukaan lukien näistä toimista johtuvat maksumuutokset.

3. Kaikki itsenäiset valtiot:

Juoksevien maksujen erityisjärjestelmä.

4. Kaikki itsenäiset valtiot:

Erityinen hintajärjestelmä tiettyjen raaka-aineiden ja puolivalmisteiden kaupalle.

5. Kaikki itsenäiset valtiot:

Erityiset kauttakuljetusedellytykset.

6. Kaikki itsenäiset valtiot:

Erityiset tullimenettelyedellytykset.

LIITE II

Sopimuksen 23 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettut yhteisön varauumat

Kaivostoiminta

Eräissä jäsenvaltioissa saatetaan yhtiöiltä, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa, vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskeva toimilupa.

Kalastus

Jäsenvaltion suvereeniteettiin ja lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueuksille, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja ovat rekisteröity yhteisön alueella, jollei määräyksistä muuta johdu.

Kiinteistöjen hankinta

Eräissä jäsenvaltioissa kiinteistöjen hankinnassa on rajoituksia sellaisten yhtiöiden osalta, jotka eivät ole yhteisön yhtiöitä.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voi olla rajattua sellaisille audiovisuaalisille töille, jotka täyttävät tietyt alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat ja satelliittipalvelut mukaan lukien

Varatut palvelut

Eräissä jäsenvaltioissa täydentäviä palveluita ja infrastruktuuria koskeville markkinoille pääsy on rajoitettua.

Ammatilliset palvelut

Palvelut, jotka on varattu jäsenvaltion kansalaisuuden omaaville luonnollisille henkilöille. Tiettyjen edellytysten toteutuessa nämä henkilöt voivat perustaa yrityksiä.

Maatalous

Eräissä jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalouteen liittyvän yrityksen. Yhtiöiden, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa, hankkiessa viinitiloja, näiden on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava lupa.

Tietotoimistopalvelut

Eräissä jäsenvaltioissa on rajoituksia ulkomaalaisten osakkuuksille kustannus- ja lähetystoimintaa harjoittavissa yrityksissä.

LIITE III

Sopimuksen 42 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 42 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:

- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971);
- kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamisesta (Rooma, 1961);
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989);
- Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksesta tavaramerkkien rekisteröintiä varten (Geneve 1977, muutettu 1979);
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980);
- kansainvälinen yleissopimus uusien kasvilajikkeiden suojaamisesta (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).

2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 42 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos esiintyy kaupankäynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelliset

neuvottelut jommankumman osapuolen pyynnöstä, molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvoitteiden merkityksen:

- teollisoikeuden suojelemisesta tehty Pariisin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979);
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehty Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979);
- patenttiyhteistyösopimus (Washington 1970, muutettu ja mukautettu 1979 ja 1984).

4. Kazakstanin tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen kolmansille maille kahdenvälisen sopimusten nojalla myöntämä kohtelu.

5. Mitä 4 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Kazakstanin tasavalta myöntää kolmansille maille vastavuoroisesti, eikä etuuksiin, jotka Kazakstanin tasavalta myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista tullimenettelyyn mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'tulleeilla' kaikkia tulleeja, veroja ja muita maksuja, joita määrätään ja kannetaan osapuolten alueilla tullilainsäädäntöä sovellettaessa, ei kuitenkaan maksuja, jotka ovat suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneiden kustannusten suuruiset;
- c) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- d) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- e) 'rikkomuksella' mitä tahansa tullilainsäädännön vastaisia toimia tai sellaisen yritystä.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvissa asioissa tässä pöytäkir-

jassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä varmistaakseen tullilainsäädännön oikean soveltamisen, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai olisivat tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle ja yksilöi tarvittaessa tavarihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushen-

kilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;

- b) paikkoihin, joihin on koottu tavaravastoja siten, että voidaan perustellusti uskoa niiden olevan toisen osapuolen lainsäädännön vastaisiin toimiin tarkoitettuja;
- c) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- d) kuljetusvälineisiin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toiminnaissa.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönsä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä mukaisesti apua, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisena, erityisesti silloin kun ne saavat tietoja:

- toimista, joilla on rikottu, rikotaan tai olisi rikottu tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille;
- uusista keinoista tai menetelmistä, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa;
- tavaroista, joiden tiedetään olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/ilmoitukset

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki sellaiset tarvittavat toimenpiteet

- kaikkien asiakirjojen antamiseksi,

— kaikista päätöksistä ilmoittamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Tällöin sovelletaan 6 artiklan 3 kohtaa.

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitetut pyynnot on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat on liitettävä pyyntöön. Myös suulliset pyynnot voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä esitetään seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja aihe;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset tekijät;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyynnot on tehtävä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan vaatia; kuitenkin voidaan toteuttaa varotoimenpiteitä.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen tai, jos tämä ei voi toimia, hallintoyksikkö, jolle tämä viranomainen on pyynnön osoitta-

nut, toimii avunpyynnön täyttämiseksi toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaan samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä, ja toimittaa sillä jo olevia tietoja, tekee tarkoituksenmukaisia tutkimuksia tai järjestää niiden tekemisen.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden säädösten mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneen tai tämän vastuualueeseen kuuluvan toisen viranomaisen toimitiloista tietoja, jotka koskevat tullilainsäädännön vastaisia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja jälkimmäisen määräämin edellytyksin olla läsnä tehtäessä tutkimuksia jälkimmäisen alueella.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat voidaan korvata automaattisella tietojenkäsittelymenetelmällä tuotetulla missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tuotetulla tiedolla.

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata itsemääräämisoikeutta tai

vaarantaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, tai

- b) koskisi muita kuin tulleva koskevia vaaluutta- tai verosäännöksiä, tai
- c) loukkaisi teollisia, liike- tai ammatillisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydetäessä antaa, sen on huomautettava tästä seikasta pyynnössään. Pynnön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Luottamuksellisuuden velvoite

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia. Ne ovat salassa pidettäviä, ja niitä koskee tällaiseen tietoon ulotettu, tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön viranomaisiin sovellettavien vastaavien säännösten suoja.

2. Henkilöön liittyviä tietoja ei saa toimittaa, jos on aihetta olettaa, että tietojen välittäminen tai käyttö olisi vastoin osapuolten oikeusjärjestysten periaatteita, varsinkin jos kyseiselle henkilölle aiheutuisi tästä kohtuutonta haittaa. Vastaanottava osapuoli ilmoittaa pyynnöstä tiedot antavalle osapuolelle siitä, miten ja millaisin tuloksien annettuja tietoja käytettiin.

3. Henkilöön liittyvät tiedot saa toimittaa ainoastaan tulliviranomaisille ja rikosoikeudellisia seuraamuksia varten syyttäjä- ja tuomioistuinviranomaisille. Muille henkilöille tai viranomaisille saa tietoja antaa edelleen vasta tiedot antavan viranomaisen suostuttua tähän.

4. Tiedot antava osapuoli tarkistaa toimittavien tietojen oikeellisuuden. Jos ilmenee, että jo välitetyt tiedot ovat virheellisiä tai hävitettäviä, ilmoitetaan tästä viipymättä vas-

taanottavalle osapuolelle. Vastaanottava osapuoli on velvollinen oikaisemaan tai hävittämään tiedot.

5. Kyseiselle henkilölle voidaan hakemuksesta antaa tietoja tallennetuista tiedoista ja tallentamisen tarkoituksesta edellyttäen, että tämä ei ole vastoin yleistä etua.

11 ARTIKLA

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja on käytettävä yksinomaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin, niitä saa käyttää kunkin osapuolen alueella muihin tarkoituksiin ainoastaan tiedot luovuttaneen hallintoviranomaisen kirjallisella etukäteen antamalla luvalla, ja tietoja koskevat tiedot luovuttaneen viranomaisen asettamat rajoitukset.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä käyttämästä tietoja oikeudenkäynnissä tai hallintolainkäyttömenettelyissä, jotka on jälkikäteen pantu vireille tullilainsäädännön rikkomisen vuoksi.

3. Osapuolet voivat todistusasiakirjoissa, kertomuksissa ja todistuksissa sekä tuomioistuinten käsiteltävinä olevissa menettelyissä ja kanteissa käyttää todisteina tietoja ja asiakirjoja, jotka on saatu tai joita on tutkittu tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

12 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa annetussa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynneissä tai hallintolainkäyttömenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

13 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkisen laitoksen palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

14 ARTIKLA

Täytäntöönpano

1. Tähän pöytäkirjaan liittyvät käytännön toimenpiteet annetaan Kazakstanin tasavallan keskustulliviranomaisille ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisille yksiköille sekä soveltuvin osin Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon tietosuoja koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohtaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 ARTIKLA

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, joita on tehty tai saatetaan tehdä yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja Kazakstanin tasavallan välillä eikä estä soveltamista niitä. Pöytäkirja ei myöskään estä mainittujen sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa avunantoa.

2. Mainitut sopimukset eivät estä soveltamista yhteisön säännöksiä komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulli-

viranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä

tietoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIKEN KUNINGASKUNTAA,
ITÄVALLAN TASAVALTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA, SUOMEN TASAVALTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

Jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

KAZAKSTANIN TASAVALTAA,

jotka ovat kokoontuneet 23 päivänä tammikuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäneljä allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

Sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Kazakstanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteenä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

yhteinen julistus sopimuksen 13 artiklasta
yhteinen julistus sopimuksen 23 artiklasta
yhteinen julistus sopimuksen 25 artiklan b alakohdassa ja 36 artiklassa olevasta valvonnan käsitteestä
yhteinen julistus sopimuksen 42 artiklasta
yhteinen julistus sopimuksen 93 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Kazakstanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevan Ranskan tasavallan julistuksen:

Ranskan tasavallan julistus sen merentakaisista maista ja alueista.

YHTEINEN JULISTUS 13 ARTIKLASTA

Yhteisö ja Kazakstanin tasavalta julistavat, että suojalausekkeen tekstillä ei myönnetä GATTin suojatoimenpiteitä.

YHTEINEN JULISTUS 23 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että 23 artiklan 1 ja 2 kohdassa ilmaisulla 'lakiensa ja asetustensa mukaisesti' tarkoitetaan sitä, että kukin osapuoli voi säännellä yhtiöiden sijoittautumista alueelleen sekä toimintaa siellä, jos nämä säännökset eivät aseta toisen osapuolen yhtiöiden sijoittautumiselle ja toiminnalle uusia

rajoituksia, jotka johtaisivat epäedullisempaan kohteluun kuin niiden omille yhtiöille tai jonkin kolmannen maan yhtiöille, sivuliikkeille tai tytäryhtiöille myöntämä kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta 37 ja 40 artiklan soveltamista.

YHTEINEN JULISTUS 25 ARTIKLAN b ALAKOHDASSA JA 36 ARTIKLASSA OLEVASTA VALVONNAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että valvonta riippuu tosiasiallisista olosuhteista erityisissä tapauksissa.

2. Yhtiön katsotaan valvovan toista yhtiötä, jota pidetään näin ollen ensiksi mainitun yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänimäärän enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen tai valvovan toimielimen jäsenistä, ja se on samalla osakkeenomistaja tai tytäryhtiön jäsen.

3. Molemmat osapuolet pitävät 2 kohdassa esitettyjä perusteita esimerkin omaisina.

YHTEINEN JULISTUS 42 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet, ja sen lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patentteihin, teolliseen tuotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin liittyvät oikeudet, taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen sekä teollisoikeuden suojelemisesta tehdyn Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu vilpillisen kilpailun estäminen.

YHTEINEN JULISTUS 93 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että sopimuksen 93 artiklaan sisällytetyllä ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tarkoitetaan sen oikein tulkitsemiseksi ja käytäntöön soveltamiseksi jommankumman osapuolen tekemää sopimuksen sisältöön kohdistuvaa rikkomusta. Sopimuksen sisältöön kohdistuva rikkomus käsittää:

a) sopimuksen perusteettoman purkamisen,

joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan,

tai

b) sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Kazakstanin tasavallan kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

N:o 78

(Suomen säädöskokoelman n:o 777/1999)

Asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta**

Annettu Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §
Brysselissä 9 päivänä helmikuuta 1995 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 28 päivänä kesäkuuta 1996, tulee voimaan

1 päivänä heinäkuuta 1999 niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
KIRGISIAN TASAVALLAN
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS**

kumppanuuden perustamisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan kesken,

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN LIITTOTASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

KIRGISIAN TASAVALTA,

jotka

PITÄVÄT MERKITTÄVINÄ yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan välisiä siteitä ja sopimuspuolten yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Kirgisian tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuus ja yhteistyö, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin erityisesti 18 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, mikä on itse kumppanuuden perusta,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen maailmanlaajuisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisemisen edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksessa,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan sekä Helsingin ETY-kokouksen asiakirjaan ”Muutoksen haasteet” vuodelta 1992,

VAHVISTAVAT yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan sitoutumisen Euroopan energiaperuskirjaan,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän, ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaan saamisen, sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarvittavan taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen täytäntöönpano on Kirgisian tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta ja yhteistyötä varten tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT edistää alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla naapurimaissa alueiden hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun osallistua taloudelliseen yhteistyöhön sekä antaa tarvittaessa teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ yhteisön ja Kirgisian tasavallan väliset taloudelliset ja yhteiskunnalliset erot sekä erityisesti sen seikan, että Kirgisian tasavalta on kehitysmaa ja sisämaanvaltio,

TUNNUSTAVAT, että tämän sopimuksen tärkeimpiä tavoitteita on helpottaa mainittujen erojen poistamista Kirgisian talouden kehittämiseksi ja rakenteelliselle uudistamiselle annettavan yhteisön tuen avulla,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Kirgisian tasavallan lähentymistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen sekä Kirgisian tasavallan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen markkinajärjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen (GATT) sisältyvien periaatteiden mukaisesti,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden sijoittautumiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristön suojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

PITÄVÄT MIELESSÄ osapuolten aikomuksen kehittää yhteistyötään avaruustutkimuksen alalla täydentääkseen toistensa toimintaa tällä alalla, ja

HALUAVAT luoda kulttuuriyhteistyön ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukaiset puitteet osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jotta mahdollistettaisiin poliittisten suhteiden kehittäminen,
- tukea Kirgisiaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää taloutaan sekä saattaa päätökseen siirtyminen markkinatalouteen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestäväen taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta lainsäädännölliselle, taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja hallinnolliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin alan yhteistyölle.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat demokratian, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Helsingin päätösasiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät entisen Neuvostoliiton alueen hyvinvoinnin ja vakauden varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että uudet itsenäiset valtiot, jotka ovat syntyneet Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa, jäljempänä 'itsenäiset valtiot', jatkaisivat ja

kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään hyvien naapurusuhteiden hengessä noudattaen Helsingin päätösasiakirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta, ja ne pyrkivät kaikin tavoin edistämään tätä prosessia.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

4 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Kirgisian tasavallan välistä lähentymistä, tukee Kirgisiassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Kirgisian tasavallan sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen,
- saavutetaan näkökantojen lisääntyvä lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä ja lisätään siten turvallisuutta ja vakautta.

Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alueellisella tasolla.

5 ARTIKLA

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään 75 artiklassa perustetussa yhteistyöneuvostossa ja muutoin yhteisestä sopimuksesta.

6 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät poliittisessa vuoropuhelussa myös muita menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännölliset ko-

koukset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan edustajien välillä;

- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien asianmukaiset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat, ETY-kokoukset ja muut;
- kaikki muut keinot, mukaan lukien mahdollisuus asiantuntijakokouksiin, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vahvistamista ja kehittämistä.

7 ARTIKLA

Parlamentaarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 80 artiklalla perustetussa parlamentaarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

8 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosituuksien kohtelun kaikilla aloilla, jotka liittyvät:

- tuontiin ja vientiin sovellettaviin tulleihin ja maksuihin, mukaan lukien mainittujen tullien ja maksujen kantamismenetelmä,
- tullausta, kauttakuljetusta, varastoja ja uudelleenlastausta koskeviin määräyksiin,
- veroihin ja muihin sisäisiin maksuihin, joita sovelletaan tuotuihin tavariin suoraan tai välittömästi,
- maksutapoihin ja kyseisten maksujen siirtoihin,
- sääntöihin, jotka koskevat tavaroiden myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja käyttöä kotimaan markkinoilla.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton tai vapaakauppa-alueen luomiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perustamisen nojalla,
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille GATTin ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti,
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliikenteen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta liitteessä I määriteltyihin Kirgisian tasavallan muille Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Kirgisian tasavallan liittyessä GATTiin tai 31 päivänä joulukuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

9 ARTIKLA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kauttakuljetuksen vapauden periaate on olennainen edellytys tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kauttakuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdassa esitettyjä sääntöjä sovelletaan molempien osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan säännöt eivät kuitenkaan rajoita soveltamasta erityissääntöjä, jotka liittyvät erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan, tai osapuolten välillä sovittuihin tuotteisiin.

10 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti tuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleista lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrättyissä tapauksissa ja niissä määrättyjen

menettelyjen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin puolta sitovista, tavaroiden väliaikaista tuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvoitteita. Olosuhteet, joissa kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvoitteet, otetaan huomioon.

11 ARTIKLA

1. Kirgisian tasavallasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ilman määrällisiä rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 13, 16 ja 17 artiklan sekä Espanjan ja Portugalin liittymistä yhteisöön koskevien asiakirjojen 77, 81, 244, 249 ja 280 artiklan määräysten soveltamista.

2. Yhteisöstä peräisin olevat tuotteet tuodaan Kirgisian tasavaltaan ilman määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä.

12 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

13 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin tai sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Kirgisian tasavalta, siitä riippuen kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Kirgisian tasavalta, tapauksen mukaan, voi toimittaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaankuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi IX osaston määräysten mukaisesti.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen vält-

tämiseksi tarvittavista toimista 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvotteluja ehdotetaan viipymättä tällaisten toimien toteuttamisen jälkeen.

5. Valitessaan tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteutumiselle.

6. Tämän artiklan määräykset eivät estä jompaakumpaa osapuolta ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustulleja GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

14 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat harkitsemaan tämän osapuolten välistä tavarakauppaa koskevan sopimuksen määräysten kehittämistä olosuhteiden mukaan, mukaan lukien Kirgisian tasavallan GATTiin liittymisestä aiheutunut tilanne. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille tällaista kehittämistä koskevia suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa osapuolten välisen sopimuksen perusteella osapuolten menettelyjä noudattaen, jos ne hyväksytään.

15 ARTIKLA

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisi-

ten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peitelyyn rajoittamiseen.

16 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 15 päivänä lokakuuta 1993 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1994.

17 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden kauppaa säätelevät tämän osaston määräykset, lukuun ottamatta 11 artiklaa.

2. Perustetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Kirgisian tasavallan edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisin väliajoin osapuolia kiinnostavia hiileen ja teräkseen liittyviä kysymyksiä.

18 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön ja Kirgisian tasavallan välillä tehtävän erityissopimuksen määräykset.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVES- TOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

Työehdot

19 ARTIKLA

1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovel-

lettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Kirgisian kansalaisia ei verrattuna kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Kirgisian tasavallassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Kirgisian tasavalta pyrkii varmistamaan, että Kirgisian tasavallan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei verrattuna Kirgisian omiin kansalaisiin syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

20 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii, mitä yhteisiä ponnistuksia voitaisiin toteuttaa laittoman siirtolaisuuden hillitsemiseksi ottaen huomioon maahan takaisinpääsyä koskevan periaatteen ja käytännön.

21 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii, mitä parannuksia voidaan tehdä taloudellisten toimijoiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt parannukset.

22 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 19, 20 ja 21 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

Yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset

23 ARTIKLA

1. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti 25 artiklassa tarkoitetuille Kirgisian yhtiöille, näiden

sijoittautuessa tytäryhtiön tai sivuliikkeen muodossa kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannelle maalle myönnetty kohtelu, ja myöntävät alueelleen sijoittautuneiden Kirgisian yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmansien maiden yhtiöille tai sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

2. Kirgisian tasavalta myöntää lakiensa ja asetustensa mukaisesti yhteisön yhtiöille ja niiden sivuliikkeille niiden 25 artiklassa määritellyn sijoittautumisen ja toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin Kirgisian yhtiöille ja niiden sivuliikkeille tai kolmansien maiden yhtiöille ja niiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu, sen mukaan kumpi näistä kohteluista on edullisempi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 35 ja 84 artiklan soveltamista.

24 ARTIKLA

Mitä 23 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen.

25 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) 'Yhteisön yhtiöllä' tai 'Kirgisian yhtiöllä' jäsenvaltion tai Kirgisian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka kotipaikka tai keskushallinto taikka pääasiallinen toimipaikka on yhteisön tai Kirgisian tasavallan alueella. Jäsenvaltion tai Kirgisian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä pidetään kuitenkin yhteisön tai Kirgisian yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Kirgisian tasavallan talouteen.
- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa valvonnassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö, mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön laajentuessa perus-

tettu toimipaikka, jolla on oma johto ja jolla on käytännössä mahdollisuudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa; vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että tarvittaessa on olemassa oikeudellinen yhteys emoyhtiöön eli ulkomailla olevaan pääkonttoriin, niiden ei tarvitse toimia suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa siinä toimipaikassa, joka on perustettu emoyhtiön laajentumassa.

- d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitettujen yhteisön tai Kirgisian yhtiöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taioudellista toimintaa perustamalla ja johtamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Kirgisian tasavallassa tai yhteisössä.
- e) 'Toiminnalla' taloudellista toimintaa.
- f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.

Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, niihin jäsenvaltioiden tai Kirgisian tasavallan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Kirgisian ulkopuolelle, ja niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Kirgisian tasavallan ulkopuolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisten tai Kirgisian kansalaisten valvonnassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Kirgisian tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

26 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteuttamasta varovaisuussyistä toimenpiteitä, mukaan lukien investoijien, tallettajien, vakuutusentottajien tai sellaisten henkilöiden, joiden omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelujen toimittaja, suojeleminen taikka toimenpiteitä rahoitusjärjestelmän yhtenäisyyden ja tasapainon varmistamiseksi. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen

määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinoina välttää osapuolen tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteita.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai mitään luottamuksellisia tai omistukseen liittyviä julkisyhteisöjen hallussa olevia tietoja.

27 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpakaan osapuolta soveltamasta tämän sopimuksen perusteella toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertämisen estämiseksi, jotka koskevat kolmannen maan pääsyä kyseisen osapuolen markkinoille.

28 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Kirgisian tasavallan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai vastaavasti Kirgisian yhtiöllä on oikeus Kirgisian tasavallan ja yhteisön alueella työllistää tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä työllistää vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja Kirgisian tasavallan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määriteltyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet työllistävät heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan työskentelyjaksoa.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat jäljempänä c alakohdassa määriteltyjä 'yrityksen sisäisen siirron saajia', jos yrityskokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muita kuin pääosakkaita) vähintään välittömästi ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

- a) yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yritystä ja joita puolestaan

yhtiön hallitus tai osakkeenomistajat taikka niiden kaltaiset elimet valvovat tai johtavat, ja joiden tehtäviin kuuluu:

- johtaa yritystä tai sen osastoa taikka alaosastoa,
- valvoa ja tarkastaa muun valvontatehtävissä toimivan, ammatillisen tai hallinnollisen henkilöstön työskentelyä,
- henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka esittää heidän palkkaamistaan tai irtisanomistaan sekä toteuttaa muita henkilöstöä koskevia toimenpiteitä.

- b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiökokonaisuuden toiminnan, tutkimusvälineistön, teknologian tai hallinnon kannalta olennaisen tärkeää erityisosaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiökokonaisuudelle ominaisen osaamisen ohella sellainen työhön tai toimialaan liittyvä korkea ammattitaito, jossa vaaditaan teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

- c) 'Yrityksen sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisellä yhtiökokonaisuudella on oltava pääasiallinen toimipaikka jonkun osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden yksiköön (sivuliike, tytäryhtiö) siten, että tämän sivuliikkeen tai tytäryhtiön taloudellinen toiminta toisen osapuolen alueella on tosiasiallisesti samankaltaista.

29 ARTIKLA

Osapuolet tunnustavat olevan tärkeää, että ne myöntävät toisilleen kansallisen kohtelun toistensa yhtiöiden sijoittautumisen ja toiminnan osalta alueellaan, sekä sopivat harkitsevansa toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla ottaen huomioon kaikki yhteistyöneuvoston suositukset.

30 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävän päivän tilanteessa.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 38 artiklan määräyksiä; 38 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Kirgisian tasavalta antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä toimien sekä 44 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uusia lakeja tai asetuksia, jotka saattavat muuttaa yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden sijoittautumista ja toimintaa Kirgisian tasavallassa koskevat edellytykset rajoittavammiksi verrattuna tilanteeseen tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Kirgisian tasavaltaa toimittamaan ehdotukset tällaisista laeista tai asetuksista ja aloittaa näitä ehdotuksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Kirgisian tasavallassa käyttöön otetut lait ja asetukset muuttavat Kirgisian tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi verrattuna tilanteeseen sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä, mainittuja lakeja tai asetuksia ei sovelleta kolmen vuoden aikana säädöksen voimaantulosta niihin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat sijoittautuneet Kirgisian tasavaltaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

Valtioiden rajat ylittävä palvelujen tarjoaminen yhteisön ja Kirgisian tasavallan välillä

31 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain, että yhteisön tai Kirgisian yhtiöt, jotka ovat sijoit-

tautuneet muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja, tarjoavat palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtuneen kehityksen.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

32 ARTIKLA

Osapuolet toimivat yhteistyössä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittäminen Kirgisian tasavallassa.

33 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille menkulun ja liikenteen markkinoille:

- a) mitä edellä määrätään, ei rajoita oikeuksia eikä velvoitteita, jotka kuuluvat tämän sopimuksen jommankumman osapuolen soveltamien Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käytäytymissäntöjen soveltamisalaan. Linjakonferenssiin kuulumattomat varustamot saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien varustamoiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vilpittömästä kilpailusta;
- b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun, joka on kuivan ja nestemäisen irtotavaran kaupan olennainen piirre.

2. Soveltaessaan 1 kohdan periaatteita:

- a) osapuolet eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelleta mitään yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisten sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;
- b) osapuolet eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevaa sopimusklausetta, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa tämän sopimuksen jom-

mankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta liikennöidä kyseiseen kolmanteen maahan ja pois sieltä;

- c) osapuolet kieltävät tulevaisuudessa kahdensuuntaisissa sopimuksissaan kuivan ja nestemäisen irtotavaran kuljetusosuuksia koskevat järjestelyt;
- d) osapuolet poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjontaan kansainvälisessä meriliikenteessä.

34 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa sopia molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjoamista maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lentoliikenteessä koskevista edellytyksistä erityisissä sopimuksissa, joista osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

Yleiset määräykset

35 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka jomankumman osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisien toimivallan käyttämiseen.

36 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa mitkään sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleske-

lua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjoamista koskevia lakejaan ja asetuksiaan, jos näillä määräyksillä ei mitätöidä tai heikennetä tämän sopimuksen tietyn määräyksen nojalla osapuolelle kuuluvia etuja. Edellä oleva määräys ei rajoita 35 artiklan soveltamista.

37 ARTIKLA

Kirgisian ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä valvonnassa tai yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

38 ARTIKLA

Jomankumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan GATS-yleissopimuksen asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

39 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Kirgisian tasavalta myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS:n V artiklan periaatteiden mukaisesti.

40 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet antavat tai aikovat antaa tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten pohjalta, tai muihin verotukseen liittyviin määräyksiin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai vahvistavat toimenpiteitä, joiden tarkoituksena

on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verotukseen liittyvien järjestelyiden mukaisten verojen tai kotimaisen verolainsäädännön välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Kirgisian tasavalta erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erilaisessa asemassa olevat veronmaksajat toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

41 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- jäsenvaltioiden kansalaisille tai Kirgisian tasavallan kansalaisille annetaan oikeus saapua Kirgisian tasavallan tai yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana;
- Kirgisian yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Kirgisian tasavallan kansalaisia yhteisön alueella;
- yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Kirgisiassa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Kirgisian tasavallan alueella;
- Kirgisian yhtiöille taikka Kirgisian yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus palkata kirgisialaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja muiden henkilöiden valvonnassa tilapäisin työsopimuksin;
- yhteisön yhtiöille taikka yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Kirgisiassa annetaan oikeus palkata jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi tilapäisin työsopimuksin;

— edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 28 artiklan määräysten soveltamista.

V LUKU

Juoksevat maksut ja pääoma

42 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimusten määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Kirgisian tasavallan asukkaiden väliset maksutaseen mukaiset maksut, jotka liittyvät tämän sopimuksen määräysten mukaiseen tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu isäntämaan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty 11 luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Kirgisian tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan tai 5 kohdan soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen muiden kuin edellä 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Kirgisian tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja siihen asti, kun kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) sopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Kirgisian valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Kirgisian tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi

ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Kirgisian tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Kirgisian tasavalta antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos poikkeuksellisissa tapauksissa pääomien liikkuvuus yhteisön ja Kirgisian tasavallan välillä aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Kirgisian tasavallassa, yhteisö ja vastaavasti Kirgisian tasavalta voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Kirgisian tasavallan välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

LUKU VI

Henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelu

43 ARTIKLA

1. Kirgisian tasavalta jatkaa tämän artiklan ja liitteen II määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistakseen tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat näiden oikeuksien noudattamisen varmistamiseksi toteutettavat keinot. Yhteistyöneuvosto voi päättää pidentää edellä mainittua ajanjaksoa Kirgisian tasavallassa vallitsevien erityisolosuhteiden perusteella.

2. Kirgisian tasavalta liittyy tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä sellaisiin liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin monenvälisiin yleissopimuksiin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelusta, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

44 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että tärkeä edellytys Kirgisian tasavallan ja yhteisön välisten taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle on Kirgisian tasavallan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön. Kirgisian tasavalta pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkioikeus, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työntekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lait ja asetukset sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Kirgisian tasavallalle näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi teknistä apua, johon voi esimerkiksi sisältyä:

- asiantuntijavaihto,
- nopea tietojen toimittaminen, erityisesti asiaan liittyvää lainsäädäntöä koskevien tietojen toimittaminen,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutus,
- avunanto kyseisiä aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

4. Osapuolet sopivat tarkastelevansa keinoja soveltaa niiden kilpailulainsäädäntöä yhteiseltä pohjalta sellaisissa tapauksissa, jotka koskevat niiden välistä kauppaa.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

45 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Kirgisian tasavalta ryhtyvät

yhteistyöhön talouden alalla tarkoituksenaan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestäväää kehitystä Kirgisian tasavallassa. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellista ja yhteiskunnallista uudistumista ja talousjärjestelmän rakennemuutosta Kirgisian tasavallassa, ja ne noudattavat kestävä ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tätä varten yhteistyössä keskitytään erityisesti taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kehittämiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen, yritysten tukemiseen (mukaan lukien yksityistäminen, investoinnit ja rahoituspalvelujen kehittäminen), maatalouteen ja elintarvikkeisiin, energiaan ja siviiliydinturvallisuuteen, liikenteeseen, matkailuun, ympäristönsuojeluun ja alueelliseen yhteistyöhön.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää itsenäisten valtioiden välistä yhteistyötä, kyseisen alueen sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi ottaen huomioon Euroopan yhteisön neuvoston asiaa koskevan asetuksen, jota sovelletaan itsenäisille valtioille annettavan teknisen avun osalta, yhteisön Kirgisian tasavallalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän alustavan ohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

46 ARTIKLA

YHTEISTYÖ TEOLLISUUDEN ALALLA

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kauppayhteyksien kehittämistä;

- yhteisön osallistumista Kirgisian pyrki- myksiin teollisuutensa rakenteelliseksi uudistamiseksi;
- hallinnon parantamista;
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä;
- ympäristönsuojelua.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiin sovellettavien yhteisön kilpailusään- töjen täytäntöönpanoon.

47 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivallan, yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti investointien turvaamista koskevien parempien edellytysten, pääomien siirron ja investointimahdollisuuksiin liittyvien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Kirgisian tasavallan välisten investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- jäsenvaltioiden ja Kirgisian tasavallan välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- suotuisten olosuhteiden luominen ulko- maisten investointien houkuttelemiseksi Kirgisian talousalueelle,
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa koskevan lainsäädännön ja edellytysten aikaansaaminen sekä lakeja ja asetuksia sekä hallinnollisia käytäntöjä koskevien tietojen vaihto investointien alalla,
- investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihto, muun muassa kauppal-

listen messujen, näyttelyiden, myynti-
viikkojen ja muiden tapahtumien yhtey-
dessä.

48 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet toimivat yhteistyössä kehittääk-
seen tavaroita ja palveluja koskevien sopi-
musten avoimuutta ja kilpailumenettelyä kos-
kevia edellytyksiä tarjouspyyntöjen avulla.

49 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukai- suuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä ediste-
tään lähentymistä kansainvälisesti hyväksyt-
tyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin,
periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat
toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaa-
timustenmukaisuuden arvioinnin vastavuo-
roista tunnustamista sekä Kirgisian tuotteiden
laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tätä varten toimi-
maan yhteistyössä teknistä apua koskevissa
hankkeissa, joilla:

- edistetään asianmukaista yhteistyötä ky-
seisten alojen erityisjärjestöjen ja -lai-
tosten kanssa;
- edistetään yhteisön teknisten
määräysten käyttöä ja eurooppalaisten
standardien ja vaatimustenmukaisuuden
arviointimenettelyjen soveltamista;
- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen
tiedon jakaminen laadun valvonnan
alalla.

50 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä inves-
tointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-
aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seu-
raaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättö-
miin metalleihin liittyvien teollisuuden
alojen tulevaisuudennäkymiä koskevien
tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten
puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät asiat,
- ympäristön suojelua koskevan lainsää-
dännön hyväksyminen ja soveltaminen,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

51 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviili-
tarkoituksiin suunnatun tutkimuksen ja tekno-
logisen kehittämisen (TTK) alalla molempien
etujen mukaisesti sekä, ottaen huomioon va-
rojen saatavuuden, riittävää pääsyä osapuolten
vastaaviin ohjelmiin, jollei henkiseen, teolli-
seen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien
oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaises-
ta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön
sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteiset TTK-toimet,
- koulutus ja ohjelmat molempien osa-
puolten TTK-toiminnoissa mukana ole-
vien tiedemiesten, tutkijoiden ja tekni-
koiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen
sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi
toteutettava 52 artiklan määräysten mukaises-
ti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta
sitoutua muihin tieteen ja teknologian alan
yhteistyömuotoihin.

Tällaisia yhteistyötoimia toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota sellaisten tiedemiesten, insinöörien, tutkijoiden ja teknikoiden uudelleensuuntautumiseen, jotka ovat tai jotka ovat olleet mukana joukkotuhuoseiden tuotannossa ja/tai niihin liittyvässä tutkimuksessa.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö toteutetaan sellaisten erityisten järjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja jotka tehdään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti; näillä järjestelyillä vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

52 ARTIKLA

Opetus ja koulutus

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä tavoitteenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Kirgisian tasavallassa julkisella ja yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Kirgisian tasavallan korkeamman asteen opetus- ja koulutusjärjestelmien, mukaan lukien korkeakoulutasoisten oppilaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistukset, nykyaikaistaminen;
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen määriteltävillä ensisijaisilla alueilla;
- eri oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yritysten välinen yhteistyö;
- opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tutkijoiden ja tiedemiesten sekä nuorison liikkuvuus;
- euro-opintojen opetuksen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa;
- yhteisön kielten opetus;

- konferenssitulkkien jatkokoulutus;
- toimittajien koulutus;
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalan ohjelmiin voidaan harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset kehykset ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Kirgisian tasavallan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

53 ARTIKLA

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalouteen liittyvän teollisuuden ja palvelualojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Kirgisian tasavallassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Kirgisian tuotteille sellaisin edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maataloustuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös lähentää Kirgisian standardeja asteittain yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat teollisia ja maatalouselintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

54 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden periaatteita ja Euroopan energia-peruskirjaa noudattaen Euroopan energia-markkinoiden yhdyntäasteittain.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa seuraavat alueet:

- energian tuotannon, jakelun ja kulutuksen ympäristövaikutukset näistä toimis-

- ta aiheutuvien ympäristötuhojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi mahdollisimman pieniksi;
- energian jakelun laadun ja turvallisuuden parantaminen, mukaan lukien jakelun monipuolistaminen taloudellisella ja ympäristöystävällisellä tavalla;
 - energiapolitiikan suunnittelu;
 - energia-alan hallinnon ja sääntelyn parantaminen markkinatalouteen sopivaksi;
 - institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöön ottaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien kannustamiseksi;
 - energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen;
 - energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen;
 - energiahuoltoa ja loppukäyttöä koskevan energiateknologian parantaminen eri energiamuotojen osalta;
 - hallinto ja koulutus energia-alalla;
 - energian jakelun turvallisuus, energian ja energia-aineiden hankinta, kuljetus ja siirto.
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta;
 - luonnontilan palauttaminen;
 - kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö;
 - teollisuuslaitosten turvallisuus;
 - kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely;
 - veden laatu;
 - jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätteistä huolehtiminen, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano;
 - maatalouden ympäristövaikutukset, maaperän eroosio ja kemiallinen saastuminen;
 - metsien suojelu;
 - biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja luonnonvarojen kestävä käyttö ja hallinta;
 - maankäytön suunnittelu, mukaan lukien rakentamis- ja kaupunkisuunnittelu;
 - taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen;
 - maailmanlaajuiset ilmastomuutokset;
 - ympäristökasvatus ja ympäristön tiedostaminen;
 - tekninen apu, joka koskee radioaktiivisesti saastuneiden alueiden puhdistamista ja joka on tarkoitettu saastumisen aiheuttamien terveydellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi;
 - valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano useissa eri valtioissa.

55 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ympäristön ja ihmisten terveyden suojelussa ottaen huomioon Euroopan energiaperuskirjan.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön rappeutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä;

3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:

- suunnitelmien kehittäminen katastrofien ja muiden hätätilanteiden varalle;
- tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon ja bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat;
- yhteinen tutkimustoiminta;
- lainsäädännön kehittäminen yhteisön sääntöjen mukaiseksi;
- yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla;
- toimintaperiaatteiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisen ja ilmastonmuutokseen liittyvien kysymysten osalta sekä kestävä kehityksen saavuttamiseksi;
- ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.

56 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa nykyaikaistaa ja muuttaa rakenteellisesti Kirgisian tasavallan liikennejärjestelmiä ja -verkostoja sekä varmistaa tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensoveltuvuus kokonaisuutena liikennejärjestelmän saavuttamiseksi.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- maakuljetusten, rautateiden, satamien ja lentokenttien hallinnon ja toimintojen nykyaikaistaminen;
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentokenttien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien kaikkia osapuolia hyödyttävien pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen liikennemuotojen osalta;
- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen;
- yhteisen tutkimuksen ja yhteisten kehittämisohjelmien edistäminen;
- lainsäädännöllisen ja institutionaalisen kehityksen valmistelu politiikkojen kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistäminen.

57 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja vahvistavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- menettelytapojen suunnitteleminen ja suuntaviivojen laatiminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi;
- tariffikäytäntöjen ja markkinoinnin periaatteiden kehittäminen televiestinnän ja postipalvelujen osalta;
- teknologian ja taitotiedon siirto, mukaan lukien eurooppalaiset tekniset standardit ja todistusjärjestelmät;
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen edistämisen sekä investointien houkuttelemisen;
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen, muun muassa vapauttamalla alasektorien toiminta;
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen, erityisesti elektronisen varojen siirron alalla;
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö;
- asianmukainen televiestintä- ja postipal-

velujen tarjoamista sekä radiotaajuuksiin käyttöä koskeva säädöspohja;

- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaisista toimintaa varten.

58 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Kirgisian tasavallan osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- pankki- ja rahoituspalvelujen kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen, Kirgisian tasavallan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin;
- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Kirgisian tasavallassa, kokemusten vaihtoon ja henkilökunnan koulutukseen;
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, jolla muun muassa luotaisiin suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustamiseen Kirgisian tasavallassa, sekä vientiluottovakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Kirgisian tasavallan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

59 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka

tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten elinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

60 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään alueiden kehittämisessä ja maan käytön suunnittelussa.

2. Ne edistävät tätä varten kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä tietojen vaihtoa aluepolitiikasta ja maan käytön suunnittelun politiikasta sekä aluepolitiikkojen suunnittelumenetelmistä kiinnittäen erityistä huomiota heikommien kehittyneiden alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä sellaisten alueiden ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat alueiden kehittämissuunnittelusta, jonka tavoitteena on muun muassa alueiden kehittämisen edistämiskeinoja ja -menetelmiä koskevien tietojen vaihto.

61 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- opetus ja koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä kiinnittäen erityistä huomiota aloihin, joilla terveys- ja turvallisuusriskit ovat suuret;
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi;

- suuronnettomuuden vaaran ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely;
- työympäristöön ja työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien perustietojen kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö;
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen;
- rakennemuutosohjelmien suunnittelu ja hallinto;
- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla;
- tietojen vaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisenä ammatinharjoittajana ja yrittäjänä toimimisen edistämiseen tarkoitettuja ohjelmia.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Kirgisian tasavallan sosiaaliturvauudistuksen suunnitteluksi ja täytäntöönpanemiseksi.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Kirgisian tasavallassa markkinatalouksille ominaiseen turvaan liittyviä menetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

62 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötään, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon helpottaminen;
- tietovirtojen lisääminen;
- taitotiedon siirtäminen;

- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen;
- virallisten matkailuelinten välinen yhteistyö;
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

63 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Kirgisian tasavallan PK-yritysten ja Kirgisian tasavallan välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu, erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen;
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (yksikkö PK-yritysten yhteyksien tukemista varten, PK-yrityksille tarkoitettujen rahaston perustamiseksi annettava tuki);
- teknologiakeskusten kehittäminen.

64 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja edistävät tehokasta tietojen vastavuoroista vaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Kirgisian tasavallasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

65 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön niiden kuluttajansuojajärjestelmien yhtenäistämiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvän järjestelmän perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annetun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etuja edustavien tahojen välisen tietojen vaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittaminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

66 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että kaikkia kauppaa ja hyvään kauppatapaan liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Kirgisian tasavallan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat alat:

- tietojen vaihto;
- työskentelymenetelmien parantaminen;
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto;
- yhteyden luominen yhteisön ja Kirgisian tasavallan kauttakuljetusjärjestelmien välille;
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen;
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen;
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

Tarvittaessa annetaan teknistä apua.

3. Hallintoviranomaisten välisen tulliasioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteenä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 69 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

67 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan luotettavia tilastoja, jotka ovat tarpeen talousuudistuksen tukemisessa ja seurannassa sekä edistävät yksityisen yritystoiminnan kehittämisestä Kirgisian tasavallassa.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Kirgisian tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, sääntöihin ja luokituksiin;
- tilastotietojen vaihto;
- tarvittavien kansantalouteen ja liiketalouteen liittyvien tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Kirgisian tasavallalle teknistä apua.

68 ARTIKLA

Taloustieteet

Osapuolet helpottavat talousuudistusta ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouden peruseriaatteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten kansantalouden tilaan ja tulevaisuudennäkymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Kirgisian tasavaltaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua;
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua varten, sekä varmistaakseen tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen.

69 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa tehostaakseen toimintaperiaatteita ja toimenpiteitä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan torjunnassa, mukaan lukien huumausaineiden lähtöaineiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutumisen estäminen, sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän estämiseksi ja vähentämiseksi tarkoitettuja toimia. Tämän alan yhteistyö perustuu molemminpuolisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön, joka koskee tavoitteita ja toimenpiteitä huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

70 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään, kannustamaan ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Tarvittaessa yhteisössä toteutettaviin kulttuurin alan yhteistyöohjelmiin tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa toteutettaviin vastaaviin ohjelmiin voidaan ottaa mukaan myös Kirgisian tasavalta; lisäksi voidaan kehittää muita osapuolten keskinäisen edun mukaisia toimintoja.

VIII OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ TEKNISEN AVUN ALALLA

71 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavutta-

miseksi Kirgisian tasavalta saa 72, 73 ja 74 artiklan määräysten mukaisesti tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä teknisen avun muodossa avustuksina Kirgisian tasavallan talouden muutoksen nopeuttamiseksi.

72 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan osana asiaa koskevassa Euroopan yhteisön neuvoston asetuksessa tarkoitettua TACIS-ohjelmaa.

73 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään suuntaa-antavassa ohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä soveltavat tärkeysjärjestykset ottaen huomioon Kirgisian tasavallan tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja edistymisen uudistuksessa. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

74 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisöltä tuleva tekninen apu yhteensovitetään tiiviisti muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, esimerkiksi Kansainväliseltä jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta, tulevan avun kanssa.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

75 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Neuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Yhteistyöneuvosto tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saa-

vuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä suostumuksella.

76 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Kirgisian tasavallan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Kirgisian tasavallan hallituksen jäsen.

77 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävissä yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Kirgisian tasavallan hallituksen edustajista yleensä korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Kirgisian tasavalta.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu ja kyseisen komitean työskentelytavat.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa tai koko toimivaltansa yhteistyökomitealle, millä varmistetaan jatkuvuus yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

78 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisen erityisen komitean tai elimen, joka soveltuu avustamaan sitä sen tehtävissä, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

79 ARTIKLA

Tutkiessaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa asiaa, joka liittyy määrä-

ykseen, jossa viitataan johonkin GATTin artiklaan, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka GATTin sopimuspuolet yleensä antavat kyseiselle GATTin artiklalle.

80 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat mielipiteiden vaihtoa varten Kirgisian tasavallan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet. Se kokoontuu säännöllisin itse määräämnsä väliajoin.

81 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Kirgisian parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Kirgisian parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

82 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja; yhteistyöneuvosto toimittaa parlamentaariselle yhteistyökomitealle pyydetty tiedot.

Parlamentaariselle yhteistyökomitealle annetaan tieto yhteistyöneuvoston suosituksista.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

83 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen perusteella, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omini kansalaisiin verrattuna, esittää asiansa osa-

puolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille toimielimille vedotessaan yksilöllisiin ja omaisuuteensa kohdistuviin oikeuksiinsa, mukaan henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Osapuolet, kumpikin toimivaltansa rajoissa:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Kirgisian tasavallan taloudellisten toimijoiden toteuttamista kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista;
- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, kumpikin riidan osapuoli voi, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin, valita oman välimiehen hänen kansallisuudestaan riippumatta ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen;
- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen heidän sopimuksiinsa sovellettavan lain valitsemista yhteisellä sopimuksella;
- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) valmistelemien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleissopimuksen allekirjoittajavaltion välimieskeskuksen välimiespalvelujen käyttöä.

84 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä,

- a) joita se pitää tarpeellisina estääkseen keskeisten turvallisuusetujensa vastaisen tietojen ilmaisemisen;
- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoitukseen välttämä-

töntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;

- c) joita se pitää tärkeinä omien sisäisten turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;
- d) joita se pitää tarpeellisina kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi.

85 ARTIKLA

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee, ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Kirgisian tasavallan yhteisöön soveltat mat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden tai yritysten välillä;
- yhteisön Kirgisian tasavaltaan soveltat mat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Kirgisian kansalaisten tai yhtiöiden tai yritysten välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa asiaa koskevia verotusmääräyksiä verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

86 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevan riidan.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpikin osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toinen osapuoli on tällöin velvollinen kahden kuukauden määräajassa nimeämään toisen välimiehen. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltiota yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

87 ARTIKLA

Osapuolet sopivat, että ne neuvottelevat keskenään viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen jommankumman osapuolen pyynnöstä keskustellakseen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevasta asiasta ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 13, 86 ja 92 artiklan määräysten soveltamista.

88 ARTIKLA

Kirgisian tasavallalle tämän sopimuksen nojalla myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

89 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet' tarkoitetaan Kirgisian tasavaltaa, sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

90 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat asiat kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen alaan, Euroopan energiaperus-

kirjasta tehtyä sopimusta ja sen pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta näihin asioihin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

91 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä.

92 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistöimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteitaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaa koskevat tiedot tilanteen perusteellista tarkastelua varten, mollemmin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

93 ARTIKLA

Liitteet I ja II sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

94 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilökohtaiset ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille

toimijoille varmistetaan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Kirgisian tasavaltaa sitovissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

95 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Kirgisian tasavallan alueeseen.

96 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

97 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan-, kirgiisin- ja venäjänkieliset tosinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

98 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tämä sopimus korvaa voimaantullessaan Kirgisian tasavallan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton välillä tehdyn kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

99 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan vuonna 1994 yhteisön ja Kirgisian tasavallan välisen väliaikaisen sopimuksen perusteella, sopimuspuolet sopivat siitä, että näissä olosuhteissa ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

Luettelo liitteenä olevista asiakirjoista

- Liite I Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Kirgisian tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- Liite II Sopimuksen 43 artiklassa tarkoitetut henkistä omaisuutta, teollisoikeutta ja kaupallista omaisuutta koskevat yleissopimukset.
- Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE I

Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Kirgisian tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti

1. Kaikki itsenäiset valtiot:

Tuontitulleja ei sovelleta, paitsi alkoholin ja tupakkatuotteiden osalta. Vientitulleja ei sovelleta niiden tuotteiden osalta, jotka toimitetaan clearing-sopimusten ja valtioiden välisten sopimusten mukaan näissä sopimuksissa määrättyinä määrinä. Arvonlisäveroa ei sovelleta vientiin eikä tuontiin. Valmisteveroa ei sovelleta vientiin. Vientikiintiöitä ei sovelleta.

2. Kaikki itsenäiset valtiot, jotka eivät ole ottaneet käyttöön omaa kansallista valuuttaa:

Maksut voidaan suorittaa ruplina.

Kaikki itsenäiset valtiot:

Ei-kaupallisten toimien erityisjärjestelmä, mukaan lukien näistä toimista johtuvat maksusuoritukset.

3. Kaikki itsenäiset valtiot:

Juoksevien maksujen erityisjärjestelmä.

4. Kaikki itsenäiset valtiot:

Erityiset kauttakuljetusedellytykset.

5. Kaikki itsenäiset valtiot:

Erityiset tullimenettelyedellytykset.

LIITE II

Sopimuksen 43 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 43 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:

- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971);
- kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriyten suojaamisesta (Rooma, 1961);
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989);
- Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksesta tavaramerkkien rekisteröintiä varten (Geneve, 1977, muutettu 1979);
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980);
- kansainvälinen yleissopimus uusien kasvilajikkeiden suojaamisesta (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).

2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 43 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos esiintyy kaupankäynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia henkisen omaisuuden, teollisoikeuden ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan

aloittaa kiireelliset neuvottelut jommankumman osapuolen pyynnöstä, molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvoitteiden merkityksen:

- teollisoikeuden suojelemisesta tehty Pariisin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979);
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehty Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979);
- patenttiyhteistyösopimus (Washington, 1970, muutettu ja mukautettu 1979 ja 1984).

4. Kirgisian tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen kolmansille maille kahdenvälisen sopimusten nojalla myöntämä kohtelu.

5. Mitä 4 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Kirgisian tasavalta myöntää kolmansille maille vastavuoroisesti, eikä etuuksiin, jotka Kirgisian tasavalta myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista tullimenettelyyn mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'tulleeilla' kaikkia tulleeja, veroja ja muita maksuja, joita määrätään ja kannetaan osapuolten alueilla tullilainsäädäntöä sovellettaessa, ei kuitenkaan maksuja, jotka ovat suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneiden kustannusten suuruiset;
- c) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- d) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- e) 'rikkomuksella' mitä tahansa tullilainsäädännön vastaisia toimia tai sellaisen yritystä.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvissa asioissa tässä pöytäkir-

jassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä varmistaakseen tullilainsäädännön oikean soveltamisen, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai olisivat tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;
- b) paikkoihin, joihin on koottu tavaravarastoja siten, että voidaan perustellusti uskoa niiden olevan toisen osapuolen lainsäädännön vastaisiin toimiin tarkoitettuja;
- c) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisen toimien kohteena;
- d) kuljetusvälineisiin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toiminnaissa.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönsä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä mukaisesti apua, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisenä, erityisesti silloin kun ne saavat tietoja:

- toimista, joilla on rikottu, rikotaan tai olisi rikottu tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille;
- uusista keinoista tai menetelmistä, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa;
- tavaroista, joiden tiedetään olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisen toimien kohteena.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/ilmoitukset

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki sellaiset tarvittavat toimenpiteet

- kaikkien asiakirjojen antamiseksi,
- kaikista päätöksistä ilmoittamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Tällöin sovelletaan 6 artiklan 3 kohtaa.

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettut pyynnot on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat on liitettävä pyyntöön. Myös suulliset pyynnot voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä esitetään seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja aihe;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset tekijät;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyynnot on tehtävä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan vaatia; kuitenkin voidaan toteuttaa varotoimenpiteitä.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen tai, jos tämä ei voi toimia, hallintoyksikkö, jolle tämä viranomainen on pyynnön osoittanut, toimii avunpyynnön täyttämiseksi toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaan samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä, ja toimittaa sillä jo olevia tietoja, tekee tarkoituksenmukaisia tutkimuksia tai järjestää niiden tekemisen.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden säädösten mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneen tai tämän vastuualueeseen kuuluvan toisen viranomaisen toimitiloista tietoja, jotka koskevat tullilainsäädännön vastaisia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja jälkimmäisen määräämin edellytyksin olla läsnä tehtäessä tutkimuksia jälkimmäisen alueella.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat voidaan korvata automaattisella tietojenkäsittelymenetelmällä tuotetulla missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tuotetulla tiedolla.

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytä-

kirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata itsemääräämisoikeutta tai vaarantaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, tai
- b) koskisi muita kuin tulleva koskevia valuutta- tai verosäännöksiä, tai
- c) loukkaisi teollisia, liike- tai ammatillisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, sen on huomautettava tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Luottamuksellisuuden velvoite

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia. Ne ovat salassa pidettäviä, ja niitä koskee tällaiseen tietoon ulotettu, tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön viranomaisiin sovellettavien vastaavien säännösten suoja.

2. Henkilöön liittyviä tietoja ei saa toimittaa, jos on aihetta olettaa, että tietojen välittäminen tai käyttö olisi vastoin osapuolten oikeusjärjestysten periaatteita, varsinkin jos kyseiselle henkilölle aiheutuisi tästä kohtuutonta haittaa. Vastaanottava osapuoli ilmoittaa pyynnöstä tiedot antavalle osapuolelle siitä, miten ja millaisin tuloksien annettuja tietoja käytettiin.

3. Henkilöön liittyvät tiedot saa toimittaa ainoastaan tulliviranomaisille ja rikosoikeudellisia seuraamuksia varten syyttäjä- ja tuomioistuinviranomaisille. Muille henkilöille tai viranomaisille saa tietoja antaa edelleen vasta tiedot antavan viranomaisen suostuttua tähän.

4. Tiedot antava osapuoli tarkistaa toimittavien tietojen oikeellisuuden. Jos ilmenee, että jo välitetyt tiedot ovat virheellisiä tai hävitettäviä, ilmoitetaan tästä viipymättä vastaanottavalle osapuolelle. Vastaanottava osapuoli on velvollinen oikaisemaan tai hävittämään tiedot.

5. Kyseiselle henkilölle voidaan hakemuksesta antaa tietoja tallennetuista tiedoista tallentamisen tarkoituksesta edellyttäen, että tämä ei ole vastoin yleistä etua.

11 ARTIKLA

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja on käytettävä yksinomaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin, niitä saa käyttää kunkin osapuolen alueella muihin tarkoituksiin ainoastaan tiedot luovuttaneen hallintoviranomaisen kirjallisella etukäteen antamalla luvalla, ja tietoja koskevat tiedot luovuttaneen viranomaisen asettamat rajoitukset.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä käyttämästä tietoja oikeudenkäynnissä tai hallintolainkäyttömenettelyissä, jotka on jälkikäteen pantu vireille tullilainsäädännön rikkomisen vuoksi.

3. Osapuolet voivat todistusasiakirjoissa, kertomuksissa ja todistuksissa sekä tuomioistuinten käsiteltävinä olevissa menettelyissä ja kanteissa käyttää todisteina tietoja ja asiakirjoja, jotka on saatu tai joita on tutkittu tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

12 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa annetussa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynneissä tai hallintolainkäyttömenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä

menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

13 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista, lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkisen laitoksen palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

14 ARTIKLA

Täytäntöönpano

1. Tähän pöytäkirjaan liittyvät käytännön toimenpiteet annetaan Kirgisian tasavallan keskustulliviranomaisille ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisille yksiköille sekä soveltuvin osin Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon tietosuojaa koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohdista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 ARTIKLA

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, joita on tehty tai saatetaan tehdä yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja Kirgisian tasavallan välillä eikä estä soveltamista niitä. Pöytäkirja ei myöskään estä mainittujen sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa avunantoa.

2. Mainitut sopimukset eivät estä soveltamasta yhteisön säännöksiä komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
ITÄVALLAN LIITTOTASAVALTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA,
SUOMEN TASAVALTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö',

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

KIRGISIAN TASAVALTAA,

jotka ovat kokoontuneet Brysselissä 9 päivänä helmikuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäviisi allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Kirgisian tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Kirgisian tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

yhteinen julistus sopimuksen 23 artiklasta
yhteinen julistus sopimuksen 25 artiklan b alakohdassa ja 37 artiklassa olevasta valvonnan
käsitteestä
yhteinen julistus sopimuksen 43 artiklasta
yhteinen julistus sopimuksen 92 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Kirgisian tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevan Ranskan tasavallan julistuksen:

Ranskan tasavallan julistus sen merentakaisista maista ja alueista.

YHTEINEN JULISTUS 23 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että 23 artiklan 1 ja 2 kohdassa ilmaisulla 'lakiensa ja asetustensa mukaisesti' tarkoitetaan sitä, että kukin osapuoli voi säännellä yhtiöiden sijoittautumista alueelleen sekä toimintaa siellä, jos nämä säännökset eivät aseta toisen osapuolen yhtiöiden sijoittautumiselle ja toiminnalle uusia

rajoituksia, jotka johtaisivat epäedullisempaan kohteluun kuin niiden omille yhtiöilleen tai jonkin kolmannen maan yhtiöille, sivuliikkeille tai tytäryhtiöille myöntämä kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta 38 ja 41 artiklan soveltamista.

YHTEINEN JULISTUS 25 ARTIKLAN b ALAKOHDASSA JA 37 ARTIKLASSA OLEVASTA VALVONNAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että valvonta riippuu tosiasiallisista olosuhteista erityisissä tapauksissa.

2. Yhtiön katsotaan valvovan toista yhtiötä, jota pidetään näin ollen ensiksi mainitun yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänimäärän enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtaelimen tai valvovan toimielimen jäsenistä, ja se on samalla osakkeenomistaja tai tytäryhtiön jäsen.

3. Molemmat osapuolet pitävät 2 kohdassa esitettyjä perusteita esimerkinomaisina.

YHTEINEN JULISTUS 43 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja sen lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patentteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin liittyvät oikeudet, taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen sekä teollisoikeuden suojelemisesta tehdyn Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu vilpillisen kilpailun estäminen.

YHTEINEN JULISTUS 92 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että sopimuksen 92 artiklaan sisällytetyllä ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tarkoitetaan sen oikein tulkitsemiseksi ja käytäntöön soveltamiseksi jommankumman osapuolen tekemää sopimuksen sisältöön kohdistuvaa rikkomusta. Sopimuksen sisältöön kohdistuva rikkomus käsittää:

- a) sopimuksen perusteettoman purkamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan,
- tai
- b) sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Kirgisi-
an tasavallan kanssa tehtyä kumppanuus- ja
yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yh-
teisön perustamissopimuksen mukaisesti Eu-
roopan yhteisöön assosioituneihin merentakai-
siin maihin ja alueisiin.

N:o 79

(Suomen säädöskokoelman n:o 778/1999)

Asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta**

Annettu Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §
Firenzessä 21 päivänä kesäkuuta 1996 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 24 päivänä tammikuuta 1997, tulee voimaan 1

päivänä heinäkuuta 1999 niin kuin siitä on sovittu.

Naantalissa 24 päivänä kesäkuuta 1999

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
UZBEKISTANIN TASAVALLAN
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS
KUMPPANUUDEN PERUSTAMISESTA**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen osapuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

UZBEKISTANIN TASAVALTA.

jotka

PITÄVÄT MERKITTÄVINÄ yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välisiä siteitä ja yhteisiä arvoja,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuuden ja yhteistyön, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin 18. päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, jotka ovat itse kumppanuuden perusta,

TUNNUSTAVAT tässä yhteydessä, että tukemalla Uzbekistanin tasavallan itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta myötävaikutetaan rauhan ja vakaiden olojen turvaamiseen Euroopassa,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisun edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä (ETYJ),

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan, Helsingin ETYK-asiakirjaan ”Muutoksen haasteet” vuodelta 1992 sekä muihin ETYJ:n perustavaa laatua oleviin asiakirjoihin,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion periaatteen ja ihmisoikeuksien erityisesti vähemmistöjen ihmisoikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaansaamisen sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarkoitetun taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen soveltaminen on Uzbekistanin tasavallan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta sekä yhteistyössä tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT kannustaa naapurimaiden välistä alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla alueen hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi.

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä, alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

TUNNUSTAVAT Uzbekistanin tasavallan halun solmia läheisen yhteistyön eurooppalaisten toimielinten kanssa ja TUKEVAT sitä,

OTTAVAT HUOMIOON tarpeen edistää investointitoimintaa Uzbekistanin tasavallassa, energia-ala mukaan lukien, ja sen, että yhteisö ja sen jäsenvaltiot pitävät tärkeintä yhtäläisiä edellytyksiä energiatuotteiden kauttakulkuun ja vientiin, vahvistavat Euroopan yhteisen ja sen

jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan sitoutumisen Euroopan energiaperuskirjaan sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuudesta ja siihen liittyvistä ympäristönäkökohdista tehdyn energiaperuskirjan pöytäkirjan täysimääräiseen täytäntöönpanoon,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun tehdä taloudellista yhteistyötä sekä antaa tarvittaessa teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Uzbekistanin tasavallan lähentämistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen ja Uzbekistanin tasavallan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen järjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisesti, ja ovat vakuuttuneita, että Uzbekistanin tasavallan liittyminen WTO:hon mahdollistaa osapuolten välisten kauppasuhteiden jatkuvan lujittumisen,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden perustamiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittymiselle, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristönsuojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

TUNNUSTAVAT laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi ja valvomiseksi tehtävän yhteistyön olevan yksi tämän sopimuksen pääasiallisista tavoitteista, ja

HALUAVAT luoda perustan yhteistyölle kulttuurin alalla ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- tukea Uzbekistanin tasavallan itsenäisyyttä ja täysivaltaisuutta
- tukea Uzbekistanin tasavaltaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää talouttaan sekä saattaa päätökseen siirtyminen markkinatalouteen,
- luoda asianmukainen rakenne osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jolla mahdollistettaisiin poliittisten suhteiden kehittäminen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestävän taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta lainsäädännölliselle, taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja siviilitarkoituksiin suunnatulle tieteelliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin alan yhteistyölle,
- auttaa oikeusvaltioon perustuvan kansalaisyhteiskunnan rakentamista Uzbekistanin tasavallassa.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat kansanvallan, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Helsingin päätössiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät hyvinvointinsa ja vakautensa varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneet uudet itsenäiset valtiot, jäljempänä 'itsenäiset valtiot', jatkaisivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään hyvien naapurusuhteiden hengessä noudattaen Helsingin päätössiakirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta, ja ne pyrkivät kaikkiin tavoin edistämään tätä prosessia.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

4 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan välistä lähentymistä, tukee kyseisessä maassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Uzbekistanin tasavallan sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen,
- saavutetaan näkökantojen lisääntynyt lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä millä siten lisätään alueen turvallisuutta ja vakautta,
- varmistetaan, että osapuolet pyrkivät toimimaan yhteistyössä demokratian periaatteiden noudattamisen sekä ihmisoikeuksien turvaamista ja kunnioittamista, erityisesti vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä koskevissa kysymyksissä, ja että osapuolet neuvottelevat tarvittaessa näihin liittyvistä kysymyksistä.

Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alueellisella tasolla.

5 ARTIKLA

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään 78 artiklalla perustetussa yhteistyöneuvostossa ja muissa tapauksissa yhteisestä sopimuksesta.

6 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät myös muita poliittisen vuoropuhelun menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännölliset kokoukset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan edustajien välillä,
- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien asianmukaiset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat, ETYJ:n kokoukset ja muut yhteydet,
- kaikki muut keinot, mukaan lukien mahdolliset asiantuntijakokoukset, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vakiinnuttamista ja kehittämistä.

7 ARTIKLA

Parlamentarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 83 artiklalla perustetussa parlamentarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

8 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosi-
tuimmuuskohtelun kaikilla aloilla seuraavien osalta:

- tuontiin ja vientiin sovellettavat tullit ja

maksut, mukaan lukien mainittujen tullien ja maksujen kantamismenetelmä,

- tullausta, kauttakuljetusta, varastoja ja uudelleenlastausta koskevat määräykset,
- verot ja muut sisäiset maksut, joita sovelletaan tuotuihin tavaroihin välittömästi tai välillisesti,
- maksutavat ja kyseisten maksujen siirrot,
- säännöt, jotka koskevat tavaroiden myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja käyttöä kotimaan markkinoilla.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton tai vapaakauppa-alueen perustamiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perustamisen perusteella;
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille WTO:n sääntöjen ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti;
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliikenteen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta liitteessä I määriteltäisiin Uzbekistanin tasavallan muille Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Uzbekistanin tasavallan liittyessä WTO:hon tai 31. päivänä joulukuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

9 ARTIKLA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että vapaan kauttakuljetuksen periaate on tämän sopimuksen saavuttamisen olennainen edellytys.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai

sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdan määräyksiä sovelletaan osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan määräykset eivät kuitenkaan rajoita erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan, tai osapuolten välillä sovittuihin tuotteisiin, liittyvien erityismääräysten soveltamista.

10 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti maahantuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleistä lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa osapuolta sitovissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrätyissä tapauksissa ja niissä määrättyjä menettelyjä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Olosuhteet, joiden perusteella kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvollisuudet, otetaan huomioon.

11 ARTIKLA

1. Uzbekistanin tasavallasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ilman määrällisiä rajoituksia, ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 13, 16 ja 17 artiklan määräysten soveltamista.

2. Yhteisöstä peräisin olevat tuotteet tuodaan Uzbekistanin tasavaltaan ilman määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 13, 16 ja 17 artiklan määräysten soveltamista.

12 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

13 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin tai sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Uzbekistanin tasavalta, siitä riippuen, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Uzbekistanin tasavalta tapauksen mukaan voi toimittaa yhteistyöneuvostolle kaikki asiaankuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi XI osaston määräysten mukaisesti.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimista 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvottelut käydään viipymättä tällaisen toiminnan toteuttamisen jälkeen.

5. Valittaessa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteuttamiselle.

6. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

14 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat harkitsemaan tämän osapuolten välistä tavarakauppaa koskevan sopimuksen määräysten kehittämistä olosuhteiden mukaan, mukaan lukien Uzbekistanin tasavallan liittymisestä WTO:hon aiheutuva tilanne. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille tällaista kehittämistä koskevia suosituksia, jotka voitaisiin toteuttaa osapuolten välisen sopimuksen perusteella niiden omia menettelyjä noudattaen, jos ne hyväksytään.

15 ARTIKLA

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peitteilyyn rajoittamiseen.

16 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 4. päivänä joulukuuta 1995 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1. päivästä tammikuuta 1996.

17 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden kauppaa säännellään tämän osaston määräyksillä, lukuun ottamatta 11 artiklaa.

2. Perustetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Uzbekistanin tasavallan edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisesti osapuolia kiinnostavia hiili- ja teräsasioita koskevia tietoja.

18 ARTIKLA

Tarvittaessa ydinaineiden kauppaa säännellään Euroopan atomienergiayhteisön ja Uzbekistanin tasavallan välillä tehtävän erityissopimuksen määräyksin.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

TYÖEHDOT

19 ARTIKLA

1. Jollei jäsenvaltioissa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja sen jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jonkun jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Uzbekistanin tasavallan kansalaisia ei kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin verrattuna syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Uzbekistanin tasavallassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Uzbekistanin tasavalta pyrkii varmistamaan, että Uzbekistanin tasavallan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei syrjitä sen omiin kansalaisiin verrattuna heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

20 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tutkii, mitä parannuksia voidaan tehdä liikealan henkilöiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt sitoumukset.

21 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 19 ja 20 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

YHTIÖIDEN SIOITTAUTUMISTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET

22 ARTIKLA

1. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät uzbekistanilaisten yhtiöiden 24 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannen maan yhtiöille myönnetty kohtelu.

2. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille uzbekistanilaisten yhtiöiden tytäryhtiöille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä II lueteltujen varaumien soveltamista.

3. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät alueelleen sijoittautuneille uzbekistanilaisten yhtiöiden sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

4. Uzbekistanin tasavalta myöntää yhteisön yhtiöiden 24 artiklan d alakohdassa määritellyn sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin Uzbekistanin yhtiöille tai kolmansien maiden yhtiöille myönnetty kohtelu sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä III lueteltujen varaumien soveltamista.

5. Uzbekistanin tasavalta myöntää sen alueelleen sijoittautuneille yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille yhtiöille tai sivuliikkeille taikka minkä tahansa kolmannen maan yhtiöille tai sivuliikkeille myönnetty kohtelu, sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi.

23 ARTIKLA

1. Mitä 22 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen.

2. Kuitenkin huolintaliikkeiden kansainväliselle meriliikenteelle tarjoamia palveluja koskevien jäljempänä lueteltujen toimien osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yhtiöiden kaupallisen läsnäolon alueellaan tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden muodossa siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset ovat yhtä edulliset kuin sen omille yhtiöille tai kolmansien maiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetty edellytykset, sen mukaan kummat ovat edullisemmat.

3. Tällainen toiminta sisältää seuraavat toimet, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaalle tarjoamisesta laskutukseen saakka huolimatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;
- b) sellaisten liikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaan puolesta, jotka ovat tarpeellisia yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien kaikki sisämaaliikennepalvelut, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatieliikenne;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettujen tavaroiden alkupeirään tai ominaisuuksiin liittyvien asiakirjojen laatiminen;
- d) kaikin tavoin tapahtuva tiedon toimittaminen liiketoiminnasta, mukaan lukien tietojärjestelmät ja sähköiset tietojenvaihtojärjestelmät (jollei televiestintään liittyvistä ketään syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);
- e) liiketoimintaa koskevien järjestelyjen toteuttaminen paikallisten huolintaliikkei-

den kanssa, mukaan lukien osallistuminen yhtiöiden osakepääomaan ja paikallisesti (tai ulkomaisen henkilöstön ollessa kyseessä tämän sopimuksen olennaisen määräysten mukaisesti) työhön otetun henkilöstön nimittäminen;

- f) toimiminen yhtiöiden puolesta muun muassa järjestämällä tarvittaessa aluksen satamassa käynti tai ottamalla vastuu rahdista.

24 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) 'Yhteisön yhtiöllä' tai 'Uzbekistanin yhtiöllä' jäsenvaltion tai Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön tai Uzbekistanin tasavallan alueella. Jäsenvaltion tai Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jolla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai Uzbekistanin tasavallan alueella, pidetään kuitenkin yhteisön tai Uzbekistanin yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Uzbekistanin tasavallan talouteen.
- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja jolla on käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa niin, että vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että tarvittaessa emoyhtiöön eli ulkomailla sijaitsevaan pääkonttoriin on oikeudellinen yhteys, niiden ei tarvitse toimia suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa sivutoimipaikassa.
- d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitettujen yhteisön tai Uzbekistanin yhtiöiden

oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Uzbekistanin tasavallassa tai yhteisössä.

- e) 'Toiminnalla' taloudellisen toiminnan harjoittamista.
- f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.

Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetustoimet, niihin jäsenvaltioiden tai Uzbekistanin tasavallan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Uzbekistanin tasavallan ulkopuolelle, ja niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Uzbekistanin tasavallan ulkopuolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden tai Uzbekistanin kansalaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Uzbekistanin tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

25 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteuttamasta vakavaraisuustoimenpiteitä, muun muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä, joiden omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelujen toimittaja tai varmistaa rahoitusjärjestelmän loukkaamattomuuden ja vakauden. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona osapuolen tämän sopimuksen mukaisten sitoumusten tai velvollisuuksien välttämiseksi.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksittäisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai omistusta koskevia tietoja.

Tässä sopimuksessa 'rahoituspalveluilla' tarkoitetaan liitteessä IV esitettyä toimintaa.

26 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta tarvittavia toimenpiteitä, joilla estetään sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertäminen, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä osapuolen markkinoille tämän sopimuksen määräysten nojalla.

27 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Uzbekistanin tasavallan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai Uzbekistanin yhtiöllä on oikeus palkata tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä palkata Uzbekistanin tai yhteisön alueella vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja vastaavasti Uzbekistanin tasavallan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määritellyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet palkkaavat heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan jaksoa, joksi heidät on palkattu työskentelemään.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat c alakohdassa tarkoitettuja 'yhtiön sisäisen siirron saajia', jos yhtiökokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

- a) Yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiötä pääasiallisesti yhtiön hallituksen tai osakkeenomistajien taikka niiden kaltaisten elinten tai henkilöiden valvomina tai johtamina ja joiden tehtäviin kuuluu:

- johtaa yritystä, sen osastoa tai alaosastoa,
- valvoa ja tarkastaa muun valvontatehtävissä toimivan, ammatillisen tai johdotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyä,

- henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan, irtisanomistaan tai muita henkilöstöön liittyviä suosituksia.

- b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiön toiminnalle, tutkimusvälineille, teknologialle tai hallinnolle olennaisen tärkeää harvinaista osaamista.

Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiössä tarvittavan erityisosaamisen lisäksi sellaiseen työhön tai toimialaan liittyvä huomattava pätevyys, joka edellyttää teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

- c) 'Yhtiön sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisen yhtiökokonaisuuden pääasiallisen toimipaikan on oltava jommankumman osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden sijoittautumisen (sivuliike, tytäryhtiö) yhteydessä siten, että toisen osapuolen alueella harjoitettava taloudellinen toiminta on tosiasiallisesti samankaltaista.

28 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 36 artiklan määräysten soveltamista: 36 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Uzbekistanin tasavalta antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 42 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aiheistaan antaa uutta lainsäädäntöä, joka saattaa muuttaa yhteisön yhtiöiden, tytäryhtiöiden ja

sivuliikkeiden sijoittautumista Uzbekistanin tasavaltaan ja siellä toimimista koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Uzbekistanin tasavaltaa toimittamaan sille luonnokset tällaiseksi lainsäädännöksi tai asetuksiksi ja aloittaa näitä luonnoksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Uzbekistanin tasavallassa käyttöön otettu lainsäädäntö muuttaa Uzbekistanin tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yritysten tytäryritysten ja sivuliikkeiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää edeltävänä päivänä, kyseessä olevia säädöksiä ei sovelleta asianomaisen säädöksen voimaantuloa seuraavien kolmen vuoden aikana sellaisiin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Uzbekistanin tasavaltaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUJEN TARJOAMINEN YHTEI- SÖN JA UZBEKISTANIN TASAVALLAN VÄLILLÄ

29 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain sen, että muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja sijoittautuneet yhteisön yhtiöt tai Uzbekistanin yhtiöt voivat tarjota palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtunut kehitys.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

30 ARTIKLA

Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittäminen Uzbekistanin tasavallassa.

31 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehok-

kaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille merenkulun markkinoille ja liikenteeseen:

- a) mitä edellä määrätään, ei rajoita tämän sopimuksen osapuoliin sovellettavia Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäännöistä tehtyyn yleissopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Linjakonferenssiin kuulumattomat reittiliikennettä harjoittavat yhtiöt saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien yhtiöiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta rehellisestä kilpailusta;
- b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteen olennaisena tekijänä;

2. Sovellettaessa 1 kohdan periaatteita osapuolet:

- a) eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelta yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisen sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;
- b) eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevia sopimuslausekkeita, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa jommankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta harjoittaa liiketoimintaa kyseiseen kolmanteen maahan ja sieltä pois;
- c) kieltävät tulevaisuudessa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuljetusosuusjärjestelyt kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteessä;
- d) poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjoamiseen kansainvälisessä meriliikenteessä.

32 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa määrätä molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjontaa koskevista edellytyksistä maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lento- liikenteessä erityisissä sopimuksissa, jotka osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

33 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

34 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta luonnollisten henkilöiden maahanpääsyä, oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevaa lainsäädäntöään, jos sillä tavoin ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle tämän sopimuksen tietyn määräyksen perusteella. Edellä mainittu määräys ei rajoita 33 artiklan soveltamista.

35 ARTIKLA

Uzbekistanin ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä määräysvallassa ja yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

36 ARTIKLA

Jommankumman osapuolen sopimuksen

nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

37 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Uzbekistanin tasavalta myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimukseen sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS-sopimuksen V artiklan periaatteiden mukaisesti.

38 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet myöntävät tai aikovat myöntää tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella, tai muihin verojärjestelyihin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai panevat täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verojärjestelyjen tai kotimaisen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Uzbekistanin tasavalta erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erillaisessa asemassa olevia veronmaksajia toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

39 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- annetaan oikeus jäsenvaltioiden kansalaisille saapua Uzbekistanin alueelle tai Uzbekistanin tasavallan kansalaisille saapua yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana,
- Uzbekistanin yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Uzbekistanin tasavallan kansalaisia yhteisön alueella,
- yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Uzbekistanissa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Uzbekistanin tasavallan alueella,
- Uzbekistanin yhtiöille taikka Uzbekistanin yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille yhteisössä annetaan oikeus palkata uzbekistanilaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja muiden henkilöiden valvonnassa tilapäisin työsopimuksin,
- yhteisön yhtiöille taikka yhteisön yhtiöiden sivuliikkeille tai tytäryhtiöille Uzbekistanissa annetaan oikeus palkata jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi tilapäisin työsopimuksin, sanotun kuitenkin rajoittamatta 27 artiklan määräysten soveltamista.

V LUKU

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMA

40 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimusten määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan asukkaiden väliset maksut, jotka liittyvät tämän

sopimuksen määräysten mukaiseen tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan maksutaseen pääomatiliin sisältyvien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanottavan maan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen tultua voimaan ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 tai 5 kohdan määräysten soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja kunnes kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) perustamissopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Uzbekistanin valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Uzbekistanin tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Uzbekistanin tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Uzbekistanin tasavalta antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden käyttöönotosta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan väliset pääomansiirrot poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Uzbekistanin tasavallassa, yhteisö tai Uzbekistanin tasavalta voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Uzbekistanin välisen

pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI LUKU

HENKISEN, TEOLLISEN JA KAUPALLISEN OMAISUUDEN SUOJELU

41 ARTIKLA

1. Uzbekistanin tasavalta jatkaa tämän artiklan ja liitteen V määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistaakseen viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Uzbekistanin tasavalta liittyy viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta sellaisiin liitteessä V olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin monenvälisiin yleissopimuksiin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelusta, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

42 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että Uzbekistanin tasavallan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön on tärkeä edellytys Uzbekistanin tasavallan ja yhteisön taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle. Uzbekistanin tasavalta pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkilainsäädäntö ja muita ra-

hoituspalveluja koskeva lainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työntekijöiden suojelu työpaikoilla, kilpailusäännöt mukaan lukien kaikki liitännäiskysymykset ja kauppaa koskevat säännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lainsäädäntö, liikenne ja televiestintä.

3. Yhteisö antaa Uzbekistanin tasavallalle näiden toimenpiteiden toteuttamisessa tarvittavaa teknistä apua, johon voi sisältyä esimerkiksi:

- asiantuntijavaihto,
- tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti olennaisen lainsäädännön osalta,
- seminaarien järjestäminen,
- lainsäädännön valmistelussa ja täytäntöönpanossa toimivan henkilöstön koulutus,
- avunanto olennaisia aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

4. Osapuolet sopivat tarkastelevansa keinoja soveltaa niiden kilpailulainsäädäntöä yhteiseltä pohjalta sellaisissa tapauksissa, jotka koskevat niiden välistä kauppaa.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

43 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Uzbekistanin tasavalta ryhtyvät taloudelliseen yhteistyöhön tarkoituksenaan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestäväää kehitystä Uzbekistanin tasavallassa. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia sekä talous- ja kauppajärjestelmän rakennemuutos-

ta Uzbekistanin tasavallassa, ja ne noudattavat kestävä ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tämän vuoksi yhteistyössä keskitytään erityisesti taloudelliseen ja sosiaaliseen kehittämiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen, yritysten tukemiseen (mukaan lukien yksityistäminen, investoinnit ja rahoituspalvelujen kehittäminen maatalouteen ja elintarvikkeisiin, energiaan ja ydinenergian siviilikäytön turvallisuuteen, liikenteeseen, matkailuun, postipalveluihin ja televiestintään, ympäristönsuojeluun ja alueelliseen yhteistyöhön.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää alueellista yhteistyötä.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi, ottaen huomioon yhteisön asiaa koskeva neuvoston asetukset, jota sovelletaan itsenäisille valtioille annettavaan tekniseen apuun, yhteisön Uzbekistanin tasavallalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän viiteohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

44 ARTIKLA

Yhteistyö tavarakaupan ja palvelukaupan alalla

Osapuolet toimivat yhteistyössä varmistakseen, että Uzbekistanin tasavallan kansainvälistä kauppaa käydään WTO:n sääntöjen mukaisesti.

Tähän yhteistyöhön sisältyy kaupan helpottamiseen suoraan liittyviä erityiskysymyksiä, erityisesti tarkoituksena auttaa Uzbekistanin tasavaltaa yhdenmukaistamaan lainsäädäntönsä WTO:n sääntöjen mukaisiksi ja näin mahdollisimman nopeasti täyttämään tähän järjestöön liittymisedellytykset. Näitä ovat:

- kauppaa ja kaupan liitännäiskysymyksiä, mukaan lukien maksut ja selvittelyjärjestelyt, koskevan politiikan muotoilu,

- asiaankuuluvan lainsäädännön valmistelu.

45 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kaupallisten yhteysien kehittämistä,
- yhteisön osallistumista Uzbekistanin tasavallan pyrkimyksiin uudistaa sen teollisuuden rakenteet, liikkeenjohdon parantamista,
- teollisuustuotteiden laadun kehittämistä,
- tehokkaan tuotanto- ja valmistuskapasiteetin kehittämistä raaka-ainesektorilla,
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä, mukaan lukien tuotteiden markkinointi,
- ympäristönsuojelua,
- sotateollisuuden muuntamista,
- liikkeenjohtohenkilöstön kouluttamista.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiä koskevien yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen.

46 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivalta yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti parempien investointien turvaamista koskevien edellytysten, pääomansiirtojen ja investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasaval-
lan välisten investointien edistämistä ja
turvaamista koskevien sopimusten teke-
minen tarvittaessa,
- jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasaval-
lan välisten kaksinkertaisen verotuksen
välttämistä koskevien sopimusten teke-
minen tarvittaessa,
- suotuisten olosuhteiden luominen ulko-
maisten investointien houkuttelemiseksi
Uzbekistanin talouteen,
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa kos-
kevan lainsäädännön ja sitä koskevien
edellytysten luominen sekä lakia, ase-
tuksia ja hallinnollisia käytäntöjä kos-
kevien tietojen vaihto investointien alal-
la,
- investointimahdollisuuksia koskevien
tietojen vaihto muun muassa kaupallisten
messujen, näyttelyiden, myyntiviik-
kojen ja muiden tapahtumien yhteydes-
sä.
- edistetään asianmukaista yhteistyötä ky-
seisten alojen erityisjärjestöjen ja eri-
tyiselinten kanssa,
- edistetään yhteisön teknisten
määräysten käyttöä sekä eurooppalais-
ten standardien ja vaatimustenmukai-
suuden arviointimenettelyjen sovelta-
mista,
- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen
tiedon jakaminen laadunhallinnan alalla.

49 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä inves-
tointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka
aineiden alalla.
2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seu-
raaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättö-
miin metalleihin liittyvien teollisuuden
alojen tulevaisuudennäkymiä koskevien
tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten
puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät kysymykset,
- ympäristöä koskevan lainsäädännön hy-
väksyminen ja täytäntöönpano,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

47 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen
avoimet ja kilpailukykyiset edellytykset tava-
roita ja palveluja koskevien sopimusten myön-
tämiseksi erityisesti tarjouspyyntöjen avulla.

48 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukai-
suuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä ediste-
tään lähentymistä kansainvälisesti hyväksyt-
tyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin,
periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat
toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaa-
timustenmukaisuuden arvioinnin vastavuo-
roista tunnustamista sekä Uzbekistanin tuot-
teiden laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tämän vuoksi teke-
mään yhteistyötä teknistä apua koskevissa
hankkeissa, joilla:

50 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviili-
tarkoituksiin suunnatun tieteellisen tutkimuk-
sen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla
yhteisen edun mukaisesti sekä, ottaen huo-
mioon voimavarojen saatavuuden, riittävää
pääsyä osapuolten vastaaviin ohjelmiin, jollei
henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuu-

teen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteinen TTK-toiminta,
- koulutustoiminta ja vaihto-ohjelmat osapuolten TTK-toiminnassa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi toteutettava 51 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta harjoittaa muita tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoja.

Tätä yhteistyötä toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota sellaisten tiedemiesten, insinöörien, tutkijoiden ja teknikkojen uudelleentyydyttämiseen, jotka ovat olleet tekemisissä joukkotuhouksien tutkimuksen ja/tai niihin liittyvän tutkimuksen kanssa.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö pannaan täytäntöön sellaisten erityisjärjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja päätetään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti ja joilla vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

51 ARTIKLA

Koulutus ja ammatillinen koulutus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Uzbekistanin tasavallassa sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Uzbekistanin tasavallan korkeakouluta-

son koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien korkeakoulutaseoisten koulutuslaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistusten luokittelu,

- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen määriteltävillä ensisijaisen tärkeillä alueilla,
- oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö,
- opettajien, tutkinon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tiedemiesten ja tutkijoiden sekä nuorison liikkuvuus,
- eurooppaopintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,
- yhteisön kielten opetus,
- konferenssitulkkien jatkokoulutus,
- toimittajien koulutus,
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalan ohjelmiin voidaan harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset puitteet ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Uzbekistanin tasavallan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

52 ARTIKLA

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalouteen liittyvän teollisuuden ja palvelualojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Uzbekistanin tasavallassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Uzbekistanin tuotteille edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maatalous-

tuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös Uzbekistanin standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat maatalouden peruselintarvikkeita ja jalostettuja elintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

53 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden ja Euroopan energiaperuskirjan periaatteita noudattaen, ottaen huomioon Euroopan energiemarkkinoiden asteittaisen yhdistymisen.

2. Yhteistyössä keskitytään muun muassa energiapolitiikan muotoiluun ja kehittämiseen.

Siihen sisältyvät muiden ohella seuraavat alueet:

- energia-alan hallinnon ja sääntelyn kehittäminen markkinatalouteen sopivaksi,
- energian jakelun parantaminen, mukaan lukien jakelun turvaaminen, taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti,
- energiansäätön ja energiatehokkuuden edistäminen sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpano,
- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen,
- jakelua ja käyttöä koskevien energiategnologioiden parantaminen eri energiamuotojen osalta,
- energia-alan johdon koulutus ja tekninen koulutus,
- energia-aineiden ja -tuotteiden kuljetus ja kauttakuljetus,
- institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöönottoaminen, jotka

ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien kannustamiseksi,

- vesivoiman ja muiden uusiutuvien energialähteiden kehittäminen.

3. Osapuolet vaihtavat keskenään energia-alan investointihankkeita koskevia oleellisia tietoja, erityisesti energiavarantojen tuotannon ja öljy- ja kaasuputkien tai muiden energia-alan tuotteiden kuljetusmuotojen rakentamisen ja kunnostamisen osalta. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota energia-alan investointitoiminnan yhteistyöhön ja siihen tapaan, millä tätä toimintaa säännellään. Ne tekevät yhteistyötä pannakseen mahdollisimman tehokkaasti täytäntöön IV osaston ja 46 artiklan määräykset energia-alan investointien osalta.

54 ARTIKLA

Ympäristö ja ihmisten terveys

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötään ottaen huomioon Euroopan energiaperuskirjan, vuoden 1993 Luzernin kokouksen julistukset, vuoden 1995 lokakuun Sofian konferenssin ja energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan sekä energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön tuhoutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä,
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta,
- luonnontilan palauttaminen,
- kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö,
- teollisuuslaitosten turvallisuus,

- kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
 - veden laatu,
 - jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätehuolto, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano,
 - maatalouden, maaperän eroosion ja kemiallisen saastumisen ympäristövaikutukset,
 - metsien suojelu,
 - biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja biologisten voimavarojen kestävä käyttö ja hallinta, maan käytön suunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,
 - taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen,
 - maailmanlaajuiset ilmastomuutokset,
 - ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus,
 - hankkeiden valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano.
3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:
- suunnitelmien kehittäminen suuronnettomuuksien ja muiden hätätilanteiden varalle,
 - tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon ja bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat,
 - yhteinen tutkimustoiminta,
 - lainsäädännön kehittäminen yhteisön määräyksiä vastaavaksi,
 - yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan

lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla,

- strategioiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisten ja ilmastoon liittyvien kysymysten osalta sekä kestävä kehityksen saavuttamiseksi,
- ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.

4. Osapuolet pyrkivät kehittämään yhteistyötään ihmisten terveyteen liittyvissä kysymyksissä, erityisesti antamalla teknistä apua tartuntatautien ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä äitien ja pienten lasten suojelemissa.

55 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Uzbekistanin tasavallan liikennejärjestelmien ja -verkkojen rakenteiden uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensopivuuden varmistaminen kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi, ensisijaisten hankkeiden erittely ja valmistelu sekä pyrkimys houkutella investointeja niiden toteuttamiseksi.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- tieliikenteen, rautateiden, satamien ja lentoasemien sekä kaupunkien matkustajaliikennejärjestelmien hallinnon ja toiminnan nykyaikaistaminen,
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentoasemien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien yhteisen edun mukaisten pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen ja erityisesti TRACECA-hankkeeseen liittyvien liikennemuotojen osalta,

- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen,
- yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien edistäminen,
- lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden valmistelu politiikkojen kehittämisestä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistäminen.

56 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja lujittavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- politiikkojen ja suuntaviivojen vahvistaminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi,
- televiestinnän ja postipalvelujen tariffipolitiikan ja markkinoinnin periaatteiden kehittäminen,
- teknologian ja taitotiedon siirto, mukaan lukien Euroopan tekniset standardit ja todistusjärjestelmät,
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen sekä investoinnin kannustaminen,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen muun muassa vapauttamalla alasektorien toiminta,
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen, erityisesti varojen elektronisen siirron alalla,
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjontaa sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeva asianmukainen lainsäädäntö,
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaista toimintaa varten.

57 ARTIKLA

Rahoituspalvelut ja verotukseen liittyvät elimet

1. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Uzbekistanin tasavallan osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- osake- ja arvopaperimarkkinoiden kehittämiseen,
- nykyaikaisen yksityisen ja erityisesti kaupallisen pankkijärjestelmän kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen ja Uzbekistanin tasavallan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin,
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, joka muun muassa loisi suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustamiseen Uzbekistanin tasavallassa, sekä vientiluottovakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Uzbekistanin tasavallan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen verotusjärjestelmän ja siihen liittyviä elimiä Uzbekistanin tasavallassa. Tähän yhteistyöhön sisältyy verotusasioihin liittyvien tietojen ja kokemusten vaihto sekä verotuspolitiikan muotoilussa ja täytäntöönpanossa toimivan henkilöstön kouluttaminen.

58 ARTIKLA

Yritysten rakenneuudistus ja yksityistäminen

Osapuolet toteavat yksityistämisen tärkeyden kestäväälle talouden elvyttämiselle ja sopivat tekevänsä yhteistyötä tarvittavien institutionaalisten ja oikeudellisten rakenteiden ja menetelmien kehittämiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään yksityistämisen prosessin järjestelmällisyyteen ja avoimuuteen.

Tekninen apu keskitetään muun muassa seuraaviin tavoitteisiin:

- sellaisen Uzbekistanin tasavallan hallituksen sisäisen institutionaalisen perustan edelleenkehittäminen, joka auttaa määrittelemään yksityistämisprosessin ja johtamaan sitä,
- Uzbekistanin tasavallan hallituksen yksityistämistrategian kehittäminen edelleen mukaanlukien lainsäädäntö ja sen toimeenpanojärjestelmät,
- maankäyttöön ja maanomistukseen sekä maan yksityistämiseen kohdistuvan markkinataloudellisen ajattelutavan edistäminen,
- sellaisten yritysten rakenneuudistus, joita ei vielä voi yksityistää,
- yksityisrittäjyyden kehittäminen, erityisesti pienten ja keski suurten yritysten alalla,
- yksityistämiseen tarkoitettujen sijoitusrahastojärjestelmien kehittäminen.

Tämän yhteistyön tavoitteena on myös myötävaikuttaa yhteisön investointien edistämiseen Uzbekistanin tasavallassa.

59 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet lujittavat yhteistyötään alueellisen kehityksen alalla ja maan käytön suunnittelussa.

2. Tätä varten osapuolet edistävät yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä aluepolitiikkaa ja maan käytön suunnittelua sekä aluepolitiikkojen muotoilun menetelmiä koskevien tietojen vaihtoa kiinnittäen erityistä huomiota epäsuotuisten alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä kyseisten viranomaisten sekä sellaisten alueellisten ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat aluesuunnittelusta, tarkoituksena muun muas-

sa alueellisen kehityksen edistämismenetelmiä ja -keinoja koskevien tietojen vaihto.

60 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tasoa.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- koulutus ja ammatillinen koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti aloilla, joilla riskit ovat suuret,
 - ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi,
 - suuronnettomuuksien ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely,
 - työympäristöön sekä työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän tietopohjan kehittämistä koskeva tutkimus.
2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö,
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen,
- rakenneuudistusohjelmien suunnittelu ja hallinto,
- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla,
- tietojenvaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yrittäjyyden kannustamiseen tarkoitettut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota

sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Uzbekistanin tasavallan sosiaaliturvauudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Uzbekistanin tasavallassa markkinataloudelle ominaisia turvamenetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

61 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötään, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon edistäminen,
- tiedonkulun parantaminen,
- tietotaidon siirtäminen,
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen,
- virallisten matkailusta vastaavien elinten välinen yhteistyö, mainostamiseen tarvittavan aineiston valmistelu mukaan lukien,
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

62 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä (PK-yritykset) ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen,
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen PK-yritysten tukemiseksi sekä Uzbekistanin tasavallan sisällä että PK-

yritysten välisen viestinnän edistämiseksi ja rahoituksen hankkimisessa tarvittavien taitojen opettamiseksi PK-yrityksille,

- markkinoinnin, kirjanpidon ja tuotteiden laadunvalvonnan aloilla annettava koulutus.

63 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja kannustavat tehokasta ja vastavuoroista tietojenvaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Uzbekistanin tasavallasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

64 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensovittamiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvien järjestelmien perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annetun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etujen edustajien välisen tietojenvaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittamisen lisääminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

65 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että kaikkia suunniteltuja kauppaa ja hyvään kauppatapaa liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Uzbekistanin

tasavallan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- tietojenvaihto,
- työskentelymenetelmien parantaminen,
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto,
- yhteyden luominen yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan passitusjärjestelmien välille,
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen,
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

Teknistä apua annetaan tarvittaessa.

3. Osapuolten hallintoviranomaisten tulliasioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen VIII osastossa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

66 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan talousuudistusprosessin tukemiseen ja seurantaan tarvittavat sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Uzbekistanin tasavallassa edistävät luotettavat tilastot.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Uzbekistanin tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, standardeihin ja luokituksiin,

— tilastotietojen vaihto,

- tarvittavien makro- ja mikrotaloudellisten tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Uzbekistanin tasavallalle teknistä apua.

67 ARTIKLA

Talous

Osapuolet helpottavat talousuudistusprosessia ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouksien perusperiaatteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten makrotaloudellisiin tuloksiin ja tulevaisuuden näkymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Uzbekistanin tasavaltaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua,
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä tietotaidon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua varten, sekä tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen varmistamiseksi,
- parantaakseen Uzbekistanin tasavallan kykyä laatia taloudellisia malleja.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ DEMOKRATIAAN JA IHMISOIKEUKSIIN LIITTYVISSÄ KYSYMYKSISSÄ

68 ARTIKLA

Osapuolet harjoittavat yhteistyötä kaikissa demokraattisten instituutioiden perustamista tai lujittamista koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien oikeusvaltion lujittamisen sekä

ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kansainvälisen oikeuden ja ETYJ:n periaatteiden mukaisen suojelemisen kannalta olennaiset kysymykset.

Tämä yhteistyö toteutetaan sellaisten teknisen avun ohjelmien kautta, joiden tavoitteena on muun muassa auttaa asianomaisen lainsäädännön laatimisessa ja täytäntöönpanemisessa, oikeuslaitoksen toiminnassa, oikeusasioihin liittyvissä valtion tehtävissä ja vaalijärjestelmän toiminnassa. Tarvittaessa ohjelmiin voi sisältyä koulutus. Osapuolet edistävät kansallisten ja alueellisten viranomaisten, oikeusviranomaisten, parlamentin jäsenten ja valtioista riippumattomien järjestöjen välisiä yhteydenottoja ja vaihtoja.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ LAINVASTAISEN TOIMINNAN TORJUNNASSA SEKÄ LAITTOMAN MAAHANMUUTON TORJUNNASSA JA VALVONNASSA

69 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat yhteistyön seuraavalaisen lainvastaisen toiminnan ehkäisemiseksi:

- talouteen liittyvä lainvastainen toiminta, mukaan lukien lahjonta,
- tavaroiden, myös teollisuusjätteiden laitton kauppa, aseiden laitton kauppa
- väärentäminen.

Yhteistyö edellä mainituilla aloilla perustuu neuvotteluihin ja läheiseen yhteistoimintaan. Teknistä ja hallinnollista apua annetaan muun muassa seuraavilla aloilla:

- laittoman toiminnan torjuntaa koskevan kansallisen lainsäädännön valmistelu,
- tietokeskusten perustaminen,
- laittoman toiminnan torjunnan alalla toimivien elinten tehokkuuden lisääminen,
- henkilökunnan koulutus ja tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen,

- laittoman toiminnan torjumiseksi tarkoitettujen molemminpuolisesti hyväksyttyjen toimenpiteiden suunnittelu.

70 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

71 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa parantaakseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan, mukaan lukien huumausaineiden kemiallisten esiasteiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutuminen, estämiseksi tarkoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän ehkäisemistä ja vähentämistä. Tämän alan yhteistyö perustuu keskinäisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamiseen huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

72 ARTIKLA

Laiton maahanmuutto

1. Jäsenvaltiot ja Uzbekistanin tasavalta sopivat tekevänsä yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi. Tätä varten:

- Uzbekistanin tasavalta sitoutuu ottamaan takaisin kaikki jonkin jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa jäsenvaltion pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia, ja
- jäsenvaltiot sitoutuvat ottamaan takaisin kaikki Uzbekistanin tasavallan alueella laittomasti oleskelevat, yhteisöä varten laaditun määritelmän mukaiset kansalaisensa, tämän pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia. Jäsenvaltiot ja Uzbekistanin tasavalta antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat tätä tarkoitusta varten.

2. Uzbekistanin tasavalta sitoutuu tekemään sitä pyytävien jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisiä sopimuksia, joissa määrätään takaisinottoa koskevista erityisistä velvoitteista, mukaan lukien velvoite ottaa takaisin muiden maiden kansalaiset ja kansalaisuutta vailla olevat henkilöt, jotka ovat saapuneet jäsenvaltion alueelle Uzbekistanin tasavallasta tai jotka ovat saapuneet Uzbekistanin tasavallan alueelle jäsenvaltiosta.

3. Yhteistyöneuvosto tarkastelee muita mahdollisia yhteisiä toimia laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi.

IX OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

73 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Yhteistyön kohteena voi olla yhteisön taikka yhden tai useamman jäsenvaltion kulttuurin alan yhteistyöohjelma ja muuta yhteisen edun mukaisia toimia voidaan kehittää.

X OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ TEKNISEN AVUN ALALLA

74 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja 75, 76 ja 77 artiklan määräysten

mukaisesti Uzbekistanin tasavalta saa tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä avustuksina myönnettävänä teknisenä avunantona. Tämän tuen tarkoituksena on nopeuttaa Uzbekistanin tasavallan talouden muutosta.

75 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan Tacis-ohjelman yhteydessä Euroopan unionin neuvoston asianomaisen asetuksen mukaisesti.

76 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään viiteohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä sovittavat ensisijaiset tavoitteet ottaen huomioon Uzbekistanin tasavallan tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja uudistusprosessissa tapahtunut edistyminen. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

77 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisön tekninen apu yhteensovitetaan muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, kuten Kansainväliseltä jälleerakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankilta, tulevan avun kanssa.

XI OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPU- MÄÄRÄYKSET

78 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyk-

siä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella.

79 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Uzbekistanin tasavallan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Uzbekistanin tasavallan hallituksen jäsen.

80 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävien suorittamisessa yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Uzbekistanin tasavallan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Uzbekistanin tasavalta.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu, ja kyseisen komitean toimintatavan.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa yhteistyökomitealle, joka huolehtii jatkuvuudesta yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

81 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisia erityisiä komiteoita tai elimiä, jotka voivat avustaa sitä sen tehtävien toteuttamisessa, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

82 ARTIKLA

Tutkiessaan mitä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa kysymystä, joka liittyy johonkin GATT/WTO-sopimuksen artiklaan viittaavaan määräykseen, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka WTO-sopimuksen jäsenet yleensä antavat kyseiselle GATT/WTO-sopimuksen artiklalle.

83 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat Uzbekistanin parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet mielipiteiden vaihtoa varten. Tämä komitea kokoontuu itse määräämensä säännöllisin väliajoin.

84 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Uzbekistanin parlamentin kansalliskokouksen jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Uzbekistanin parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

85 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja. Yhteistyöneuvosto toimittaa komitealle pyydetyt tiedot.

Parlamentariselle yhteistyökomitealle annetaan tiedoksi yhteistyöneuvoston suositukset.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

86 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalan yhteydessä, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat esittää asiansa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille elimille ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna puolustaakseen henkilökohtaisia oikeuksiaan ja omaisuuteensa liittyviä oikeuksia, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Toimivaltansa rajoissa osapuolet:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan taloudellisten toimijoiden kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista,
- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, riidan osapuolet voivat valita mitä tahansa kansalaisuutta olevan oman välimiehensä ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin.
- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen niiden sopimukseen sovellettavan lain yksimielistä valitsemista,
- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) laatimien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10. päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välimieskeskusten palvelujen käyttöä.

87 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten

turvallisuusetujensa vastaisten tietojen julkistamisen estämiseksi;

- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoituksen kannalta välttämätöntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää oleellisen tärkeinä omien turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;
- d) joita se pitää tarpeellisina kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi.

88 ARTIKLA

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Uzbekistanin tasavallan yhteisöön soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden välillä,
- yhteisön Uzbekistanin tasavaltaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Uzbekistanin kansalaisten tai yhtiöiden välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntöään verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

89 ARTIKLA

1. Osapuolet voivat saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimuksen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät riidat.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toisen osapuolen on tällöin nimettävä toinen sovittelija kahden kuukauden määräajassa. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltioita yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

4. Yhteistyöneuvosto voi vahvistaa riitojen ratkaisumenettelyä koskevan työjärjestyksen.

90 ARTIKLA

Osapuolet sopivat neuvottelevansa viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevasta kysymyksestä ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 13, 89 ja 95 artiklan määräysten soveltamista.

91 ARTIKLA

Uzbekistanin tasavallalle tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

92 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet'

tarkoitetaan Uzbekistanin tasavaltaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

93 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kysymykset kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan, kyseistä sopimusta ja pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta alkaen kyseisiin kysymyksiin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

94 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä vuoden kerrallaan.

95 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistöimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei täytä tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksiaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki tiedot, joita tarvitaan tilanteen perusteellista tarkastelua varten molemmin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

96 ARTIKLA

Liitteet I, II, III, IV ja V sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

97 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilöitä ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille taataan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Uzbekistanin tasavaltaa sitovissa voimassa olevissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

98 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Uzbekistanin tasavallan alueeseen.

99 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

100 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jon-

ka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan ja uzbekistaninkieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

101 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tultuaan voimaan tämä sopimus korvaa Uzbekistanin tasavallan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

102 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan väliaikaisen sopimuksen perusteella, osapuolet sopivat, että tällöin ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

LUETTELO LIITTEENÄ OLEVISTA ASIAKIRJOISTA

- Liite I Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Uzbekistanin tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- Liite II Sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varauumat
- Liite III Sopimuksen 22 artiklan 4 kohdan mukaiset Uzbekistanin tasavallan varauumat
- Liite IV Sopimuksen 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut rahoituspalvelut
- Liite V Sopimuksen 41 artiklassa tarkoitettut henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat yleissopimukset.
- Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE I

Viitteellinen luettelo etuuksista, jotka Uzbekistanin tasavalta myöntää itsenäisille valtioille 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti

Etuudet myönnetään niille itsenäisille valtioille, jotka ovat osapuolia vapaakauppa-alueen perustamissopimuksessa ja jotka ovat allekirjoittaneet vapaakauppasopimukset Uzbekistanin tasavallan kanssa.

Valko-Venäjän, Georgian, Kazakstanin, Kirgisian, Moldovan, Venäjän federaation, Turkmenistanin ja Ukrainan osalta:

1. *Tuonnin/viennin verotus*

Tuontitululleja ei kanneta.

Vientitululleja ei kanneta niiden tuotteiden osalta, jotka toimitetaan hallitusten välisen kauppaa- tai luottosopimusten mukaisesti Uzbekistanin tasavallan hallituksen kansallisten vaatimusten perusteella asettamien määrällisten rajoitusten puitteissa.

Arvonlisä- tai valmisteveroja ei sovelleta kauppaan, jota käydään yhteistyösopimusten puitteissa.

2. *Kiintiöiden myöntäminen ja lisensointimenettelyt*

Vientikiintiöt uzbekistanilaisten tuotteiden toimituksille vuotuisten kahdenkeskisten valtioiden välisten kauppaa- ja

yhteistyösopimusten nojalla avataan samalla tavoin kuin ”toimitukset valtion tarpeisiin”.

3. *Kuljetus- ja kauttakuljetusehdot*

”Kuljetusalan suhteiden periaatteista ja ehdoista” tehdyn monenvälisen sopimuksen osapuolten osalta ja/tai kahdenvälisistä kuljetus- ja kauttakuljetusjärjestelyistä johtuen mitään veroja tai maksuja ei sovelleta vastavuoroisesti tavaroiden kuljetukseen ja tulliselvitykseen (mukaan lukien kauttakuljetustavarat) eikä ajoneuvojen kauttakulkuun.

4. *Viestintäpalvelut* mukaanlukien posti-, kuriiri- ja televiestintäpalvelut sekä audiovisuaaliset ja muun tyyppiset viestintäpalvelut.

5. *Tietojärjestelmiin ja tietokantoihin pääsy*

Venäjän federaation, Ukrainan, Valko-Venäjän ja Kazakstanin osalta: maksut voidaan suorittaa näiden maiden kansallisissa valuutoissa.

Kazakstanin ja Kirgisian osalta: Yksinkertaistettu tullimenettelyjärjestelmä.

LIITE II

Sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaiset yhteisön varaukset

Kaivostoiminta

Joissakin jäsenvaltioissa voidaan vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskevia toimilupia yhtiöiltä, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa.

Kalastus

Yhteisön jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueisiin, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja jotka on rekisteröity yhteisön alueella, jollei toisin määrätä.

Kiinteistöjen hankinta

Joissakin jäsenvaltioissa muihin kuin yhteisön yhtiöihin sovelletaan rajoituksia kiinteistöjen hankinnassa.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voidaan varata sellaisille audiovisuaalisille töille, jotka täyttävät tietty alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat palvelut ja satelliittipalvelut mukaan lukien

Varatut palvelut

Joissakin jäsenvaltioissa pääsy täydentävien palvelujen ja infrastruktuurin markkinoille on rajoitettua.

Ammatilliset palvelut

Palvelut, jotka on varattu luonnollisille henkilöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia. Tietyin edellytyksin nämä henkilöt voivat perustaa yhtiöitä.

Maatalous

Joissakin jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole yhteisön määräysvallassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalousyrityksen. Jos yhtiö, joka ei ole yhteisön määräysvallassa, hankkii viinitiloja, sen on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava siihen lupa.

Tietotoimistopalvelut

Joissakin jäsenvaltioissa sovelletaan rajoituksia ulkomaalaisten osallistumiseen kustannus- ja lähetystoimintaa harjoittaviin yhtiöihin.

LIITE III

Sopimuksen 22 artiklan 4 kohdan mukaiset Uzbekistanin tasavallan varaumat

Uzbekistanin tasavallan voimassaolevan sijoituksia koskevan lainsäädännön mukaan Uzbekistanin tasavaltaan sijoittautuvien ulkomaalaisten yhtiöiden on rekisteröidyttävä oikeusministeriössä ja niiden on asiakirjoin osoitettava olevansa asianmukaisesti rekisteröityjä kotimaassaan ja olevansa rahoituksellisesti maksukykyisiä.

Tätä rekisteröintimenettelyä ei saa käyttää yhteisön yhtiöille tämän sopimuksen 22 artiklan nojalla myönnettyjen etujen mitätöimiseksi eikä muiden tämän sopimuksen määräyksen kiertämiseen.

LIITE IV

Sopimuksen 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut rahoituspalvelut

Rahoituspalvelulla tarkoitetaan toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toiminnot:

- A. Kaikki vakuutuspalvelut ja vakuutukseen liittyvät palvelut
 1. Ensivakuutus (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus).
 - i) henkivakuutus;
 - ii) muu kuin henkivakuutus;
 2. Jälleen- ja edelleenvakuutus.
 3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.
 4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskin arviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut.
- B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta).
 1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakailta.
 2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.
 3. Rahoitusleasing.
 4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut, myös luotto- ja maksukortit, matkashekit ja pankkivekselit.
 5. Takaukset ja maksusitoumukset.
6. Kauppa omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muulla tavalla, johon kuuluu:
 - a) rahamarkkinavälineet (shekit, vekselit, talletustodistukset ja niin edelleen);
 - b) valuutta;
 - c) johdannaistuotteet, mukaan lukien, mutta ei yksinomaan, futuurit ja optiot;
 - d) vaihtokurssit ja korkovälineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuten swap-sopimukset, termiinkurssisopimukset ja niin edelleen;
 - e) siirtokelpoiset arvopaperit;
 - f) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, myös jalometalliharkot.
7. Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta.
8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla.
9. Omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut.
10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaisvälineiden ja

muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut.

11. Edellä 1—10 kohdassa lueteltuihin erilaisiin toimiin liittyvät muut neuvontapalvelut ja liitännäisrahoituspalvelut, mukaan lukien luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salakunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakennemuutoksiin ja strategiaan liittyvät neuvot.
12. Muiden rahoituspalvelujen tarjoajien suorittama rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot.

Seuraavat toimet eivät kuulu rahoituspalvelujen määrittelyyn:

- a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet raha- ja vaihtokurssipolitiikan toteuttamisen yhteydessä.
- b) Keskuspankkien, viranomaisten tai julkisten laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.
- c) Lakisääteiseen sosiaaliturva- tai eläkejärjestelmään kuuluva toiminta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

LIITE V

Sopimuksen 41 artiklassa tarkoitetut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 41 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:
 - Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971),
 - kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriyten suojaamisesta (Rooma, 1961),
 - tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989),
 - Nizzan sopimus tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksesta tavaramerkkien rekisteröintiä varten (Geneve 1977, muutettu 1979),
 - Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenetelyä varten (1977, muutettu 1980),
 - uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yleissopimus (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).
2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 41 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos kaupankäynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia esiintyy henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelliset neuvottelut kumman tahansa osapuolen pyynnöstä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.
3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvollisuuksien merkityksen:
 - teollisuus oikeuden suojelemista koskeva Pariisin liittosopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
 - tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehty Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
 - patenttiyhteistyösopimus (Washington 1970, muutettu 1979 ja tarkistettu 1984).
4. Uzbekistanin tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka on yhtä hyvä kuin sen kolmansille maille kahdenvälisten sopimusten perusteella myöntämä kohtelu.
5. Mitä 4 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Uzbekistanin tasavalta myöntää kolmansille maille tosiasiallisen vastavuoroisuuden perusteella, eikä etuuksiin, jotka Uzbekistanin tasavalta myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljettua ja asettamista tullimenettelyyn, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kiello-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- c) 'pyynnön vasteanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- d) 'henkilötiedoilla' kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä tullilainsäädäntöä rikkovien toimien ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja tutkimiseksi.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikos-

asioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen pynnöstä tarvittavat toimenpiteet lainsäädäntönsä puitteissa varmistaa, että erityinen valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;
- b) paikkoihin, joihin tavaraa on varastoitu siten, että voidaan perustellusti uskoa niiden olevan tullilainsäädäntöä rikkoviin toimiin tarkoitettuja;

- c) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- d) kulkuneuvoihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toimissa.

- kaikkien sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi, ja
- kaikkien sellaisten päätösten tiedoksi antamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Itse pyynnön osalta sovelletaan 6 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönsä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä sallimassa laajuudessa apua ilman, että sitä pyydetään, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisenä, erityisesti silloin kun ne saavat seuraavia asioita koskevia tietoja:

- toimet, joilla rikotaan tai näytetään rikkottavan tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille,
- uudet keinot tai menetelmät, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa,
- tavarat, joiden tiedetään olevan tullilainsäädäntöä rikkovien toimien kohteena,
- luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä,
- kulkuneuvoihin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädäntöä rikkovissa toimissa.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/tiedoksiannot

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet:

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti esitetyt pyynnot on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään pyyntöön. Myös suulliset pyynnot voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittänyt viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset välineet;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyynnot on tehtävä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, voidaan vaatia sen korjaamista tai täydentämistä; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaisesti avunpyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä toimittamalla käytössään olevia tietoja, suorittamalla aiheellisia tutkimuksia tai teettämällä niitä. Tämä määräys koskee myös hallinnollista yksikköä, jolle pyynnön vastaanottanut viranomainen on välittänyt pyynnön, jos tämä ei voi toimia yksin.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten välineiden mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneelta tai tämän vastuualueeseen kuuluvalla toiselta viranomaiselta tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa. He eivät saa käyttää virkapukua eivätkä he saa olla aseistettuja.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen toimittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat voidaan korvata missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tietokoneella tuotetulla tiedolla.

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytäkirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata Uzbekistanin tasavallan tai sellaisen jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti; tai
- b) todennäköisesti uhkaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, erityisesti 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai
- c) koskee muuta kuin tullilainsäädäntöä koskevia valuutta- tai verolainsäädäntöä; tai
- d) loukkaa teollisia salaisuuksia taikka liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja, riippuen kummankin osapuolen asiaa koskevista säännöistä. Niihin sovelletaan julkisten asiakirjojen salassapitovelvollisuutta ja niitä koskee vastaaviin tietoihin sovellettava suoja tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön toimielimiin sovellettavien vastaavien säännösten mukaisesti.

2. Henkilöön liittyviä tietoja saa toimittaa

ainoastaan, jos niitä vastaanottava osapuoli sitoutuu suojelemaan niitä vähintään samalla tavalla kuin tietoja toimittava osapuoli suojelee niitä samassa tapauksessa.

3. Saatuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan tämän pöytäkirjan soveltamiseksi. Jos toinen osapuoli pyytää tietoja muuhun tarkoitukseen, sen on etukäteen pyydettävä tiedot toimittaneelta viranomaiselta sen kirjallista suostumusta. Tietoja pyytäneen osapuolen on lisäksi noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Mitä 3 kohdassa määrätään, ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisen vuoksi järjestetyissä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä. Kyseiset tiedot toimittaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan kyseisestä käytöstä.

5. Osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja todisteena todistusaineistossa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä.

11 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana tuomioistuimissa tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

2. Valtuutuksen saanut virkamies saa pyynnön esittäneen osapuolen alueella omille virkamiehille voimassa olevan lainsäädännön takaaman suojan.

12 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkishallinnon palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

13 ARTIKLA

Soveltaminen

1. Uzbekistanin tasavallan keskustulliviranomaiset ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaiset osastot sekä tarvittaessa jäsenvaltioiden tulliviranomaiset vastaavat tämän pöytäkirjan soveltamisesta. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon voimassa olevat tietosuojaa koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohdaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

14 ARTIKLA

Täydentävä luonne

Yhden tai useamman jäsenvaltion ja Uzbekistanin tasavallan tekemät keskinäistä avunantoa koskevat sopimukset eivät estä soveltamasta yhteisön säännöksiä Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisten osastojen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan määräysten soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
ITÄVALLAN LIITTOTASAVALTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA,
SUOMEN TASAVALTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia, jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ, jäljempänä 'yhteisö',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat UZBEKISTANIN TASAVALTAA,

jotka

ovat kokoontuneet allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Uzbekistanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

Yhteinen julistus yksityisluontoisista tiedoista
Yhteinen julistus sopimuksen 5 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen III osastosta
Yhteinen julistus sopimuksen 14 artiklasta
Yhteinen julistus 24 artiklan b alakohdassa ja 35 artiklassa olevasta valvonnan käsitteestä
Yhteinen julistus sopimuksen 34 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 41 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 95 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Uzbekistanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevan kirjeenvaihdon:

Yhteisön ja Uzbekistanin tasavallan kirjeenvaihto yhtiöiden perustamisesta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Uzbekistanin tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevat julistukset:

Ranskan tasavallan julistus

YHTEINEN JULISTUS YKSITYISLUONTOISISTA TIEDOISTA

Osapuolet ovat tietoisia, että sopimusta sovellettaessa on välttämätöntä huolehtia riittävästä yksityisten henkilöiden suojasta yksi-

tyisluonteisten tietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaan liikkuvuuden yhteydessä.

YHTEINEN JULISTUS 5 ARTIKLASTA

Osapuolten ollessa yhtä mieltä siitä, että olosuhteet vaativat korkean tason tapaamisia,

niitä järjestetään ad hoc -pohjalta.

YHTEINEN JULISTUS III OSASTOSTA

Kaikki viittaukset GATT:iin koskevat GATT:ia sellaisena kuin se on muutettuna

vuonna 1994.

YHTEINEN JULISTUS 14 ARTIKLASTA

Osapuolet neuvottelevat yhteistyökomiteassa tuontitullipolitiikastaan, mukaan lukien tullisuojan muutokset, kunnes Uzbekistanin ta-

savalta liittyy WTO:hon. Kyseisiä neuvotte-luja ehdotetaan erityisesti ennen tullisuojan korottamista.

**YHTEINEN JULISTUS 24 ARTIKLAN b KOHDASSA JA 35 ARTIKLASSA
OLEVASTA MÄÄRÄYSVALLAN KÄSITTEESTÄ**

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että määräysvalta riippuu yksittäisten tapausten tosiasiallisista olosuhteista.

2. Yhtiön katsotaan olevan toisen yhtiön määräysvallassa ja sitä pidetään näin ollen toisen yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänen enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen tai valvovan elimen jäsenistä, ja se on samalla tytäryhtiön osakkeenomistaja tai jäsen.

3. Osapuolet katsovat, että 2 kohdassa esitetyt perusteet eivät ole tyhjentäviä.

YHTEINEN JULISTUS 34 ARTIKLASTA

Pelkästään sen seikan, että viisumi vaaditaan vain tietyn osapuolen luonnollisilta hen-

kilöiltä, ei katsota mitätöivän tai rajoittavan erityiseen sitoumukseen perustuvia etuja.

YHTEINEN JULISTUS 41 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja lakioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patenteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin sekä teollisoikeuksien suojelemista koskevan Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu suoja vilpillistä kilpailua vastaan ja tietotaitoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen.

YHTEINEN JULISTUS 95 ARTIKLASTA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sopimuksen oikein tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi sopimuksen 95 artiklaan sisältyvällä ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tarkoitetaan jommankumman osapuolen tekemää tämän sopimuksen merkittävää rikkomista. Tämän sopimuksen merkittävä rikkominen käsittää:

- a) tämän sopimuksen perusteettoman purkamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan;

tai

- b) tämän sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että 95 artiklassa tarkoitetuilla 'aiheellisilla toimenpiteillä' tarkoitetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä. Jos toinen osapuoli toteuttaa tietyn toimenpiteen erityisen kiireellisessä tapauksessa 95 artiklan nojalla, toinen osapuoli voi aloittaa riitojen ratkaisemista koskevan menettelyn.

**YHTEISÖN JA UZBEKISTANIN TASAVALLAN
KIRJEENVAIHTO YHTIÖIDEN SJOITTAUTUMISESTA**

A. Uzbekistanin tasavallan hallituksen kirje

Arvoisa Herra,

Viitataan 29 päivänä huhtikuuta 1996 parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Uzbekistanin tasavalta myöntää Uzbekistanin tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Uzbekistanin politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Uzbekistanin tasavaltaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Uzbekistanin tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Uzbekistanin tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Uzbekistanin tasavallan
hallituksen puolesta

B. Euroopan yhteisön kirje

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa saaneeni seuraavan tänään päivätyt kirjeenne:

”Viitataan 29 päivänä huhtikuuta 1994 parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Uzbekistanin tasavalta myöntää Uzbekistanin tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Uzbekistanin politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Uzbekistanin tasavaltaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon otteen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Uzbekistanin tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Uzbekistanin tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.”

Vahvistan vastaanottaneeni tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisön
puolesta

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Uzbekistanin tasavallan kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

N:o 74—79, 35 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA
OY EDITA AB, HELSINKI 1999